

**JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH**

Ekonomická fakulta

DIPLOMOVÁ PRÁCE

2007

Bc. Šárka Brychtová

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH
BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Studijní program: N 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

**Rozbor hospodaření vybraného podnikatelského
subjektu**

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Zdeněk Kučera, Ph.D.

Autor:

Bc. Šárka Brychtová

2007

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Zemědělská fakulta

Katedra ekonomiky

Akademický rok: 2005/2006

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Šárka BRYCHTOVÁ**

Studijní program: **N6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku - spec. pro čes. f. - 2004**

Název tématu: **Rozbor hospodaření vybraného podnikatelského subjektu**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Cílem práce je metodicky zpracovat postup analýzy hospodaření vybraného subjektu a výsledky využít pro návrh opatření na zlepšení ekonomické situace řešeného podniku.

Osnova:

1. Ekonomický přehled řešené problematiky analýzy hospodaření podniku
2. Charakteristika řešeného podniku
3. Charakteristika jednotlivých přístupů ekonomického hodnocení podniku
4. Rozbor výsledků hospodaření
5. Analýza finančních ukazatelů
6. Definice základních problémů a rizik
7. Zhodnocení výsledků a návrh opatření

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentka 13
370 02 České Budějovice

Rozsah práce: 50 - 60 stran

Rozsah příloh:

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

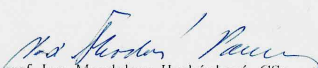
Seznam odborné literatury:

- Král, B. a kol.: Manažerské účetnictví. Praha, Management Press 2003
Grünwald, R.: Analýza finanční důvěryhodnosti podniku. Praha, Eko-press 2001
Kovanicová, C.: Finanční účetnictví: světový koncept * IFRS/IAS. Praha, Polygon 2005
Synek, M. a kol.: Manažerská ekonomika. Praha, Grada 2003
Valach, J.: Investiční rozhodování a dlouhodobé financování. Praha, Eko-press 2001
Wöhe, G.: Úvod do podnikového hospodářství. Praha, C. H. Beck 1999

Vedoucí diplomové práce: Ing. Zdeněk Kučera, Ph.D.
Katedra ekonomiky

Datum zadání diplomové práce: 14. března 2006

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2007

prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc.
děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ZEMĚDĚLSKÁ FAKULTA
studijní oddělení
Studentská 13
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 14. března 2006

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma Rozbor hospodaření vybraného podnikatelského subjektu vypracovala na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

Ve Staré Vožici 30. dubna 2007

.....
podpis

Děkuji vedoucímu diplomové práce Ing. Zdeňku Kučerovi, Ph.D. za jeho odborné vedení, rady a připomínky, kterých se mi při zpracování této diplomové práce dostalo.

Dále bych ráda poděkovala podniku Agrospol Mladá Vožice a. s. za ochotu a vstřícnost při poskytování informací a materiálů potřebných k mé diplomové práci.

OBSAH

1. ÚVOD	3
2. LITERÁRNÍ PŘEHLED	4
2.1 PODSTATA A CÍLE FINANČNÍ ANALÝZY	4
2.2 UŽIVATELE FINANČNÍ ANALÝZY	5
2.3 ZDROJE FINANČNÍ ANALÝZY	6
2.3.1 Rozvaha.....	7
2.3.2 Výkaz zisků a ztrát	8
2.3.3 Výkaz cash flow	10
2.4 TECHNIKA ANALÝZY ÚČETNÍCH VÝKAZŮ	10
2.4.1 Technika procentního rozboru	11
2.4.2 Technika poměrových ukazatelů.....	11
2.5 POMĚROVÉ UKAZATELE	12
2.5.1 Ukazatele likvidity	12
2.5.2 Ukazatele aktivity.....	14
2.5.3 Ukazatele zadluženosti.....	17
2.5.4 Ukazatele rentability	20
2.5.5 Ukazatele tržní hodnoty	24
2.6 SPECIFICKÉ METODY FINANČNÍ ANALÝZY	26
2.6.1 Altmanův index	26
2.6.2 Indexy IN.....	27
2.7 SIMULACE.....	29
2.7.1 Definice simulace	29
2.7.2 Použití simulačních metod	29
2.7.3 Negativa simulačních metod	30
2.7.4 Druhy simulačních modelů	30
2.7.5 Formulace problému	31
2.7.6 Sběr a zpracování informací.....	31
2.7.7 Formulace matematického modelu	31
2.7.8 Zhodnocení modelu a odhad parametrů	32
2.7.9 Analýza a použití výsledků	32
2.8 SIMULACE V EKONOMICKÉ OBLASTI	32
2.8.1 Historie využívání simulace v ekonomické oblasti.....	32
2.8.2 Zdroje dat v ekonomické oblasti	33
2.9 KOMPLEXNÍ PODNIKATELSKÝ MODEL VÝROBNÍHO PODNIKU	33
2.9.1 Výrobní nákladový model	33
2.9.2 Výrobní model.....	35
2.9.3 Finanční model	35
2.9.4 Principy tvorby a úspěšné aplikace systému podnikatelských modelů.....	36
2.10 SPECIFIKA ZEMĚDĚLSTVÍ	36
3. METODIKA PRÁCE.....	38
3.1 PODKLADOVÉ MATERIÁLY Z ROZVAHY A VÝKAZU ZISKŮ A ZTRÁT	38
3.2 POUŽITÉ POMĚROVÉ UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY	39
3.3 SIMULACE MĚSÍČNÍCH SALD VÝNOSU A NÁKLADU V PODNIKU	43
4. CHARAKTERISTIKA PODNIKU	44
4.1 HISTORIE SPOLEČNOSTI	44
4.2 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O SPOLEČNOSTI	44

5. FINANČNÍ ANALÝZA PODNIKU	47
5.1 ANALÝZY LIKVIDITY PODNIKU	47
5.1.1 Běžná likvidita.....	47
5.1.2 Pohotová likvidita	48
5.1.3 Peněžní likvidita.....	49
5.2 ANALÝZA AKTIVITY PODNIKU.....	49
5.2.1 Rychlost obratu zásob	49
5.2.2 Doba obratu zásob	50
5.2.3 Rychlost obratu pohledávek	51
5.2.4 Doba obratu pohledávek.....	51
5.2.5 Obrat fixních aktiv	52
5.2.6 Obrat celkových aktiv	52
5.3 ANALÝZA ZADLUŽENOSTI PODNIKU.....	53
5.3.1 Ukazatel věřitelského rizika	53
5.3.2 Míra finanční samostatnosti	53
5.3.3 Koeficient zadluženosti	54
5.3.4 Úrokové krytí	54
5.4 ANALÝZA RENTABILITY PODNIKU	55
5.4.1 Rentabilita celkového kapitálu	55
5.4.2 Rentabilita vlastního kapitálu.....	56
5.4.3 Rentabilita tržeb	57
5.4.4 Nákladovost.....	57
5.5 SPECIFICKÉ METODY FINANČNÍ ANALÝZY	58
5.5.1 Index IN95.....	58
5.5.2 Altmanův index	58
6. SIMULACE JEDNOTLIVÝCH MODELŮ	60
6.1 PŮVODNÍ MODEL ŽIVOČISNÉ VÝROBY	60
6.1.1 Podmínky pro sestavení původního modelu	60
6.1.2 Tvorba původního modelu	60
6.1.3 Zhodnocení původního modelu.....	62
6.1.4 Výstupy původního modelu	63
6.2 MODEL ROSTLINNÉ VÝROBY	64
6.2.1 Podmínky pro sestavení modelu	64
6.2.2 Tvorba modelu	64
6.2.3 Zhodnocení modelu.....	68
6.2.4 Výstupy modelu	69
6.3 VARIANTNÍ MODEL ŽIVOČIŠNÉ VÝROBY	70
6.3.1 Podmínky pro sestavení modelu variantního řešení.....	70
6.3.2 Tvorba modelu variantního řešení.....	71
6.3.3 Zhodnocení modelu variantního řešení	71
6.3.4 Výstupy modelu variantního řešení.....	73
7. ZÁVĚREČNÉ ZHODNOCENÍ	75
8. SUMMARY	79
9. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	80
SEZNAM TABULEK	
SEZNAM GRAFŮ A OBRÁZKŮ	
PŘÍLOHY	

1. ÚVOD

Přechod na tržní hospodářství znamenal pro zemědělské podniky nové ekonomické prostředí, které vyžaduje jiné pohledy na ekonomické výsledky podniku. Každá ekonomická aktivita v tržních podmínkách, chce-li být úspěšná musí neustále nejen analyzovat svou činnost a dosažené výsledky, ale také rozhodovat o budoucím rozvoji podniku. Neboť v případě, že by podnik stagnoval a dále se nerozvíjel, tak hrozí, že dříve či později se dostane do situace, kdy nebude konkurenceschopný.

Významnou pomůckou pro rozhodování o budoucím vývoji mohou být počítačové simulační programy, které umožní zkoušet různé experimenty jak v reálném tak ve zpomaleném či zrychleném čase. Výhoda těchto programů spočívá v tom, že s nimi lze zkoušet varianty teprve projektových prací, které by ve skutečnosti byly riskantní či zdoluhavé. Jedním z těchto simulačních programů je program Stella, který bude použit v této práci.

Je nutné si ovšem uvědomit, že manažeři by si před každým důležitým rozhodnutím měli nejprve zjistit, v jaké finanční situaci se jejich podnik nachází. Jedním z důležitých nástrojů v hodnocení ekonomických výsledků se tedy stává finanční analýza. Používají ji nejen manažeři podniku, ale také potencionální investoři a banky při rozhodování o poskytnutí úvěru.

V dnešní době je finanční analýza prakticky nezbytnou součástí podnikové praxe nejen jako podklad pro správné rozhodování, ale také jako vazba ke kontrole úspěšnosti některých, hlavně dlouhodobých, opatření.

Cílem diplomové práce je zpracovat analýzu hospodaření podniku [REDACTED]. Na základě tohoto bude nejprve provedena finanční analýza a to z hlediska časového. Časové srovnání spočívá v posouzení vývoje hodnot jednotlivých poměrových ukazatelů v sedmiletém období tj. od roku 1999 – 2005. Z důvodu vyšší vypovídací schopnosti bude také vypočítán index IN95 a Altmanův index. V další části bude pomocí programu Stella simulován vývoj měsíčních sald výnosů a nákladů rostlinné a živočišné výroby za rok 2005.

Na základě zjištěných údajů budou v závěrečné části navrženy konkrétní opatření pro podnik [REDACTED]

2. LITERÁRNÍ PŘEHLED

2.1 PODSTATA A CÍLE FINANČNÍ ANALÝZY

Finanční analýza je součástí finančního řízení podniku. Jejím úkolem je poskytnout manažerům informace o finančním hospodaření v minulosti, přítomnosti i budoucnosti, zhodnotit finanční zdraví podniku a jeho vývoj, odhalit slabé a silné stránky (úroveň likvidity, stability, produktivity apod.), posoudit jeho postavení v odvětví, oboru, vzhledem k jeho hlavním konkurentům (SYNEK A KOL., 1997).

Smyslem finanční analýzy je tedy provést, s pomocí speciálních metodických prostředků, diagnózu finančního hospodaření podniku, která umožňuje odhalit případné poruchy finančního zdraví v době, kdy je ještě možné různými řídicími zásahy tyto poruchy napravit (VALACH A KOL., 1991).

Za finančně zdravý podnik je možné považovat takový podnik, který je v danou chvíli i perspektivně schopen naplňovat smysl své existence. V podmínkách tržní ekonomiky to prakticky znamená, že je schopen dosahovat trvale takové míry zhodnocení vloženého kapitálu, která je požadovaná investory vzhledem k výši rizika, s jakým je příslušný druh podnikání spojen (GRÜNWALD, HOLEČKOVÁ, TERMER, 1992).

Finanční analýza tedy v souhrnu představuje soubor aktivit, které jsou nepostradatelné při přípravě a kontrole finančního rozhodnutí. Obsahová náplň je určována potřebami, které vyplývají jednak ze souboru rozhodovacích procesů ve vlastním podniku a jednak ze souboru požadavků externích subjektů spjatých s příslušným podnikem (FREIBERG, 1997).

Cílem externí finanční analýzy může být určení a ohodnocení kredibility firmy nebo jejího investičního potenciálu. Vnitřní finanční analýza je zaměřena na zjištění likvidity firmy nebo na zevrubné zhodnocení jejích minulých výsledků (BLAHA, JINDŘICHOVSKÁ, 1996).

Dále při zpracování finanční analýzy je nutné brát na zřetel, že finanční situaci podniku ovlivňují vnější a vnitřní faktory.

K vnějším faktorům patří především: soustava odvodů a daní, úvěrová politika státu a peněžních ústavů, úroková politika, úroveň cen nakupovaných výrobků a služeb, situace na trhu, ovlivňující úroveň prodejních cen výrobků nebo služeb podniku.

Neméně závažný vliv na finanční situaci podniku mají interní faktory – a to zejména úroveň finančního, podnikového a vnitropodnikového řízení, organizace práce,

efektivnost a rentabilita činnosti podniku, efektivnost technického rozvoje, taktické záměry při rozdělování zisku (DOLEŽAL, FIREŠ, MÍKOVÁ, 1992).

2.2 UŽIVATELÉ FINANČNÍ ANALÝZY

O tom, jak jsou vkládané prostředky využívány projevuje zájem řada subjektů. Hledisko a cíle finanční analýzy jsou u každého subjektu odlišné podle toho, jaký je jejich finanční vztah k danému podniku (DUCHOŇ, 1997).

Tyto subjekty lze rozdělit do následujících skupin:

Věřitelé

Krátkodobé věřitele zajímá především likvidita podniku, tj. schopnost získat peněžní prostředky a splatit závazky. V případě této skupiny jde především o to, jak se vyvíjejí krátkodobá aktiva a pasiva. Dlouhodobí věřitelé vedle zájmu o krátkodobou likviditu se zajímají o stabilitu budoucích peněžních toků do doby splatnosti dlouhodobých závazků podniku (DUCHOŇ, 1997).

Věřitelé žádají co nejvíce informací o finančním stavu potencionálního dlužníka, aby se mohli správně rozhodnout, zda poskytnout úvěr, v jaké výši a za jakých podmínek.

Akcionáři

Akcionáři a ostatní investoři mají prioritní zájem o finančně-účetní informace, ať se jedná o kapitálově silné institucionální investory (investiční fondy), či fyzické osoby s relativně omezenými kapitálovými možnostmi.

Manažeři

Manažeři využívají informace poskytované finančním účetnictvím především pro dlouhodobé i operativní finanční řízení podniku. Tyto informace umožňují vytvoření zpětné vazby mezi řídicím rozhodnutím a jeho praktickým důsledkem. Manažeři mají často zájem i o informace týkající se finanční pozice jiných podniků (GRÜNWALD, HOLEČKOVÁ, TERMER, 1992).

Zaměstnanci

Zaměstnanci podniku mají přirozený zájem na prosperitě, hospodářské a finanční stabilitě svého podniku. Často bývají podobně jako řídicí pracovníci motivováni hospodářskými výsledky. Zajímají se o jistoty zaměstnání, o perspektivy mzdové a sociální.

Stát a jeho orgány

Zajímají se o finančně-účetní data z mnoha důvodů např.: pro statistiku, pro kontrolu plnění daňových povinností, kontrolu podniků se státní majetkovou účastí,

rozdělování finanční výpomoci podnikům, získání přehledu o finančním stavu podniků se státní zakázkou. Vyžadují informace pro formulování hospodářské politiky státu (finanční, daňové apod.).

Zákazníci (odběratelé)

Zákazníci mají zájem na finanční situaci dodavatele zejména při dlouhodobém obchodním vztahu, aby v případě finančních potíží, případně bankrotu dodavatele, neměly potíže s vlastním zajištěním výroby. Potřebují mít také jistotu, že dodavatelský podnik bude schopen dostát svým závazkům.

Dále dle GRÜNWALDA A HOLEČKOVÉ (1999) není výčet zájmových skupin vyčerpávající. Bylo by možné uvést ještě další zájemce o finanční analýzu, jako např. analytici, daňoví poradci, burzovní makléři, odborové svazy, university, novináři a nakonec i nejširší veřejnost se zajímá o činnost podnikové sféry z různých důvodů.

2.3 ZDROJE FINANČNÍ ANALÝZY

Při hodnocení finančního zdraví firmy a při finančním rozhodování na základě finanční analýzy jsou zpracována data z různých zdrojů. Můžeme je rozdělit na tři velké skupiny:

- a) účetní data podniku, čerpaná z
 - účetních výkazů finančního účetnictví,
 - vnitropodnikového účetnictví,
 - výročních zpráv,
- b) ostatní data o podniku, čerpaná z
 - podnikové statistiky,
 - vnitřních směrnic,
 - podkladů úseku práce a mezd,
 - kvantitativních a kvalitativních údajů z výroby,
 - předpovědí a zpráv vedoucích pracovníků podniku atd.,
- c) data z vnějšího ekonomického prostředí podniku, například
 - údaje státní statistiky,
 - povinně zveřejňované údaje ostatních podniků,
 - údaje z odborného tisku.

Nejčastěji jsou při finanční analýze zpracovány údaje zachycené v podnikových účetních výkazech, které obsahují velké množství informací. Dobře zpracované účetnictví poskytuje ve výkazech pravdivé informace o stavu majetku firmy, o zdrojích, ze kterých byl majetek pořízen a o finanční situaci firmy. Tyto informace jsou v peněžním vyjádření obsaženy ve výkazech:

- rozvaha,
- výkaz zisků a ztrát,
- výkaz cash flow (REZKOVÁ, 1996).

2.3.1 Rozvaha

Její základní funkcí je pravidelně informovat o finanční situaci podniku. Obecně platí, že finanční situace podniku je určována třemi základními složkami, a to aktivy, dluhy a vlastním kapitálem podniku. Proto i obsahem rozvahy je účelné uspořádání těchto základních složek tak, aby finanční situaci podniku bylo možno správně posoudit (DOLEŽAL, FIREŠ, MÍKOVÁ, 1992).

Všeobecně se požaduje, aby rozvaha podávala informace:

- o funkční skladbě aktiv, což vyžaduje odlišit stálá (dlouhodobá) aktiva od běžných aktiv,
- o likviditě podniku, jež vypovídá o schopnosti podniku hradit své závazky; to vyžaduje mj. vykazovat pohledávky a závazky podle zůstatkové doby jejich splatnosti,
- o finanční struktuře, tj. o velikosti vlastních a cizích zdrojů,
- struktuře vlastního kapitálu v rozčlenění na interní zdroje financování, jejichž původ spočívá v tvorbě zisku (fondy tvořené ze zisku, výsledek hospodaření minulých let, výsledek hospodaření běžného účetního období) a na externí, popř. kombinované zdroje vlastního financování (základní kapitál, emisní ážio a ostatní kapitálové fondy) (KOVANICOVÁ, 2006).

Rozvaha ukazuje stav svého majetku a závazků k určitému datu.

Levá strana ukazuje aktiva společnosti, uvádí přehled toho, co podnik vlastní (např. hotovost, zásoby) a co mu dluží další ekonomické subjekty.

Pravá strana rozvahy ukazuje, jakým způsobem jsou aktiva firmy financována. Jde o pasiva společnosti, tzn. co firma dluží jiným ekonomickým subjektům (bankovní půjčky,

obligace, závazky vůči dodavatelům) a vlastní kapitál (majetek akcionářů, akcionářský kapitál) (BLAHA, JINDŘICHOVSKÁ, 1996).

Analýza rozvahy musí vždy začít kontrolou základní rovnice:

AKTIVA = PASIVA (RYNEŠ, 1996).

Základní struktura rozvahy (KOVANICOVÁ, 2006):

AKTIVA	PASIVA
AKTIVA CELKEM	PASIVA CELKEM
A. Pohledávky za upsaný základní kapitál	A. Vlastní kapitál
B. Dlouhodobý majetek	I. Základní kapitál
I. Dlouhodobý nehmotný majetek	II. Kapitálové fondy
II. Dlouhodobý hmotný majetek	III. Rezervní fondy, nedělitelný fond a ostatní fondy ze zisku
III. Dlouhodobý finanční majetek	IV. Výsledek hospod. min. let
C. Oběžná aktiva	V. Výsledek hospod. účet. období
I. Zásoby	B. Cizí zdroje
II. Dlouhodobé pohledávky	I. Rezervy
III. Krátkodobé pohledávky	II. Dlouhodobé závazky
IV. Krátkodobý finanční majetek	III. Krátkodobé závazky
D. I. Časové rozlišení	IV. Bankovní úvěry a výpomoci
	C. I. Časové rozlišení

2.3.2 Výkaz zisků a ztrát

Jeho základní funkce spočívá v tom, aby poskytla uživatelům účetních informací obraz o výdělkové schopnosti podniku, tj. schopnosti vedení podniku zhodnotit vložený kapitál (zdroje) v příslušném období (DOLEŽAL, FIREŠ, MÍKOVÁ, 1992).

Výkaz má vertikální podobu a je uspořádán stupňovitě tak, aby umožnil vyčíslit:

- provozní výsledek hospodaření (před zdaněním),
- finanční výsledek hospodaření,
- výsledek hospodaření za běžnou činnost (po zdanění daní z příjmů),
- mimořádný výsledek hospodaření po zdanění,
- (celkový) výsledek hospodaření za účetní období (KOVANICOVÁ, 2006).

Účet zisků a ztrát je výkaz o pohybu peněz za určité období (finanční rok) a podává přehled o:

- nákladech, tj. kolik peněz firma vydala během určitého období (za platy zaměstnanců, za materiál, režii, daně) a
- výnosech, tj. kolik peněz firma získala během určitého období z prodeje svých výrobků a služeb (BLAHA, JINDŘICHOVSKÁ, 1996).

Přehled základního rozdělení výkazu zisků a ztrát (KOVANICOVÁ, 2006):

Tržby z prodeje zboží

- náklady vynaložené na prodané zboží
- OBCHODNÍ MARŽE

Tržby za prodej vlast. výrobků / služeb

Změna stavu zásob vlast. činnosti (+, -)

Aktivace

- provozní náklady podle druhů:
 - spotřeba materiálu a energie
 - služby
 - osobní náklady
 - daně a poplatky
 - odpisy aj.

Ostatní provozní výnosy

- ostatní provozní náklady
- *PROVOZNÍ VÝSLEDEK (I.)

Výnosy z finanční činnosti

- náklady na finanční činnost
- *FINANČNÍ VÝSLEDEK (II.)

- daň z příjmů za běžnou činnost

****VÝSLEDEK ZA BĚŽNOU ČINNOST (III.)**

Mimořádné výnosy

- mimořádné náklady
 - daň z příjmů z mimořádné činnosti
- *MIMOŘÁDNÝ VÝSLEDEK (IV.)

*****VÝSLEDEK ZA ÚČETNÍ OBDOBÍ (V.)**

2.3.3 Výkaz cash flow

Tento výkaz zkoumá, kolik hotovosti do podniku přišlo a kolik z něj odešlo. Popisuje činnost podniku z hlediska příjmů a výdajů. Výkaz cash flow se zabývá peněžními toky, to znamená výdaji a příjmy, které nastaly v určitém období (JINDŘICHOVSKÁ, BLAHA, 2001).

Požaduje se, aby peněžní toky byly vykázány zvlášť za provozní činnost, za investiční činnost a za finanční činnost. Jednotlivé činnosti jsou vymezeny zhruba takto:

- investiční činnost zahrnuje pořízení a vyřazení stálých aktiv (včetně prodeje),
- finanční činností se zde rozumí operace, jejichž důsledkem jsou změny ve velikosti a struktuře dlouhodobých zdrojů vlastních a cizích (tj. změny ve vlastním kapitálu a v dlouhodobém cizím kapitálu), případně i změny krátkodobých závazků vztahujících se k financování podniku,
- provozní činnost se vymezuje jako ostatní aktivity podniku, které nelze zařadit do žádné z předchozích činností. Rozumí se jí tedy především základní výdělečné činnosti podniku a dále ostatní aktivity, které není prakticky možné nebo účelné začlenit do investiční nebo do provozní činnosti (KOVANICOVÁ, 1999).

2.4 TECHNIKA ANALÝZY ÚČETNÍCH VÝKAZŮ

Analýza finančních výkazů slouží k tomu, abychom si mohli udělat bližší obrázek o kvalitě podniku a také abychom jej mohli porovnat s jiným podnikem (JINDŘICHOVSKÁ, BLAHA, 2001).

Finanční analýza zpracovává data získaná z účetních výkazů do celé řady ukazatelů. Podle toho, jakých nástrojů je použito k výpočtu ukazatelů, lze metody finanční analýzy členit na základní (elementární) metody. Tyto metody patří v běžné analytické praxi mezi nejčastěji užívané a dá se říci, že jsou pro ekonomické pracovníky podnikatelské sféry i střední a vyšší management nejsrozumitelnější a nejpřístupnější, neboť používají při vyhodnocování informací z účetních výkazů základní matematické operace (REZKOVÁ, 1996).

Dále lze tyto metody dle KOVANICOVÉ (1999) dělit na :

- techniky procentního rozboru,
- techniky poměrových ukazatelů.

Vedle základních rozborových technik existují ještě speciální rozborové techniky, mezi něž patří např. techniky časových řad, finančních sumářů, výpočty bodu zvratu, technika marginální analýzy, technika útvarové a výrobkové analýzy nákladů aj.

2.4.1 Technika procentního rozboru

Procentní rozbor spočívá v tom, že částky ve výkazech uváděné v absolutních hodnotách se převedou na relativní procentní vyjádření, jednotlivé položky rozvahy jsou poměřovány k celkovým aktivům, resp. pasivům a položky výkazu zisků a ztrát jsou analogicky poměřovány s objemem čistých tržeb (GRÜNWALD, HOLEČKOVÁ, 1999).

Tato technika se často kombinuje s hodnocením vývojových tendencí. Vychází proto z rozvah sestavených k různým datům resp. z výsledovek za různá období. Pro potřeby tohoto rozboru se nejčastěji sestavují tzv. srovnávací výkazy. Obsahují absolutní údaje ze dvou období a dále procentní strukturu a případně i změny položek mezi hodnocenými obdobími (DOLEŽAL, FIREŠ, MÍKOVÁ, 1992).

2.4.2 Technika poměrových ukazatelů

Základním metodickým nástrojem finanční analýzy jsou tzv. finanční poměrové ukazatele. Běžně se vypočítávají vydělením jedné položky (skupiny položek) jinou položkou (skupinou položek) uvedenou ve výkazech, mezi nimiž existují co do obsahu určité souvislosti. Konstrukce a výběr ukazatelů je podřízen hlavně tomu, co chceme změřit, musí být relevantní zkoumanému problému či prováděnému rozhodnutí (GRÜNWALD, HOLEČKOVÁ, 1999).

Poměrové ukazatele lze rozlišovat podle informačních zdrojů (na rozvahové, výsledkové, mezivýsledkové), podle zájemců o výsledky rozboru (zajímající vedení podniku, akcionáře, věřitele, banky, dodavatele a další obchodní partnery) a podle vypovídací schopnosti (vyjadřující stabilitu, platební schopnost, výnosnost činnosti apod.) (DOLEŽAL, FIREŠ, MÍKOVÁ, 1992).

Účelem poměrové analýzy je zhodnotit celkovou výkonnost podniku a její běžnou finanční pozici. Poměrové ukazatele jsou výhodným způsobem, který umožňuje shrnout velké množství finančních údajů a na základě nich formulovat závěry jak o jednotlivých stránkách podnikové činnosti, tak o komplexní charakteristice podniku (RYNEŠ, 1996).

2.5 POMĚROVÉ UKAZATELE

Patří k nejčastěji využívaným ukazatelům finanční analýzy, hlavně pro svoji jednoduchou konstrukci a dobrou interpretovatelnost (REZKOVÁ, 1996).

Vznikají jako podíl dvou absolutních ukazatelů a praxe používá 5 skupin poměrových ukazatelů:

- 1) ukazatele likvidity měřící schopnost podniku uspokojit své běžné závazky,
- 2) ukazatele aktivity měřící schopnost podniku využívat své zdroje,
- 3) ukazatele zadluženosti měřící rozsah, v jakém je podnik financován cizím kapitálem,
- 4) ukazatele výnosnosti (rentability) měřící celkovou účinnost řízení (managementu) podniku,
- 5) ukazatele tržní hodnoty podniku měřící cenu akcií a majetku podniku (SYNEK, 1997).

2.5.1 Ukazatele likvidity

Trvalá platební schopnost je jednou ze základních podmínek úspěšné existence podniku v podmínkách trhu. Pravděpodobnost jejího zachování je proto logicky součástí globální charakteristiky finanční situace podniku. Finanční situaci podniku, zejména jeho platební schopnost, hospodářskou a finanční stabilitu zjišťujeme při rozboru bilance, resp. rozvahy pomocí poměrových ukazatelů likvidity.

V souvislosti s platební schopností je možné setkat se s pojmy solventnost, likvidita a likvidnost.

Solventnost představuje obecnou schopnost podniku získat prostředky na úhradu svých závazků. Je to relativní přebytek hodnoty aktiv nad hodnotou závazků.

Likvidita je obvykle chápána jako momentální schopnost uhradit splatné závazky. Likvidita je měřítkem krátkodobé nebo okamžité solventnosti.

Likvidnost označuje míru obtížnosti transformovat majetek do hotovostní formy, jak rychle je možné realizovat jejich přeměnu v hotové peníze. Zásoby jsou například obecně likvidnější než hmotný investiční majetek (GRÜNWALD, HOLEČKOVÁ, 1999).

Ukazatele likvidity rozdělujeme dle VALACHA na :

- ukazatel běžné likvidity,
- ukazatel pohotové likvidity,
- ukazatel peněžní likvidity.

a) ukazatel běžné likvidity

Tento ukazatel uvádí, kolikrát pokrývají oběžná aktiva krátkodobé závazky podniku. Znamená to, kolikrát je podnik schopen uspokojit své věřitele, kdyby proměnil veškerá oběžná aktiva v daném okamžiku v hotovost.

Tento ukazatel má význam především pro krátkodobé věřitele podniku a poskytuje jim cennou informaci, do jaké míry jsou jejich krátkodobé investice chráněny hodnotou majetku (aktiv), neboť věřitelé podstupují určité riziko, že jim závazky nebudou splaceny.

$$\text{běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Jestliže rostou krátkodobá pasiva rychleji než oběžná aktiva, ukazatel běžné likvidity se snižuje, a to může znamenat, že má podnik potíže s likviditou. Obecně platí, že čím je hodnota ukazatele vyšší, tím je pravděpodobnější zachování platební schopnosti podniku (VALACH, 1997).

Vlivem bankovních kruhů USA se vytvořila tradiční představa, že měřítkem úvěruschopnosti podniku a tedy i bezpečnosti poskytnutých úvěrů i jejich splácení je stav, kdy hodnota tohoto ukazatele činí alespoň 2 : 1. Proto je někdy tento ukazatel také nazýván ukazatel „2 : 1“. To znamená, že jednotka krátkodobých závazků je kryta dvěma jednotkami oběžných aktiv (GRÜNWALD, HOLEČKOVÁ 1999).

Dle STŘELEČKA (1992) úroveň tohoto ukazatele závisí na konkrétním odvětví národního hospodářství, na výrobním programu a dalších vnějších faktorech. Rámcově lze vymezit příznivou hodnotu tohoto ukazatele ve výši 1,0 – 1,5. Větší vypovídací schopnost než absolutní úroveň tohoto ukazatele má jeho srovnání v čase, které signalizuje zlepšování nebo zhoršování finanční situace podniku.

b) ukazatel pohotové likvidity

Dle STŘELEČKA (1992) se v praxi někdy tento ukazatel označuje jako „Zkouška kyselinou“ (acid test) nebo rychlý poměrový ukazatel (quick test).

Tento ukazatel měří okamžitou schopnost podniku splnit své závazky a je používán jako doplňkový k ukazateli běžné likvidity (GRÜNWALD, HOLEČKOVÁ, 1996).

Neboť ne všechna aktiva podniku jsou stejně likvidní, používá se tento ukazatel k odstranění nejméně likvidní části oběžných aktiv, tj. zásob (surovin, materiálu, polotovarů, nedokončené výroby, hotových výrobků).

Při výpočtu se bere v úvahu struktura oběžných aktiv z hlediska likvidity. Poměruje jen tzv. pohotová oběžná aktiva ke krátkodobým závazkům. Čítec ukazatele je vhodné opravit o nedobytné pohledávky.

Spíše než samotnou hodnotu ukazatele, resp. její porovnání s hodnotami ukazatele v jiných podnicích, je užitečné sledovat její vývoj v čase. Ve srovnání s předchozím ukazatelem se všeobecně považuje za mnohem praktičtější.

$$\text{pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

Pohotovou likviditu podniku lze považovat za dobrou, je-li hodnota ukazatele alespoň 1 : 1. V takovém případě je podnik schopen se vyrovnat se svými závazky, aniž by musel prodávat své zásoby. Vyšší hodnota ukazatele bude příznivější z hlediska věřitelů, méně však z hlediska vedení podniku nebo akcionářů. Podnik se proto musí snažit stanovit si optimální výši a strukturu pohotových oběžných aktiv ve vztahu k celkovému objemu a povaze své činnosti (VALACH A KOL., 1999).

c) ukazatel peněžní likvidity

Peněžní (hotovostní) se rozumí všechny pohotové platební prostředky, tzn. nejen suma peněz na běžném účtu, jiných účtech či v pokladně, ale rovněž volně obchodovatelné cenné papíry, šeky, tj. ekvivalenty hotovosti. Podle terminologie a struktury naší současné rozvahy je možno hotovost ztotožnit s finančním majetkem (peníze, účty v bankách a krátkodobý finanční majetek) (GRÜNWALD, HOLEČKOVÁ, 1999).

$$\text{peněžní likvidita} = \frac{\text{hotovost}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

2.5.2 Ukazatele aktivity

Tyto ukazatele měří schopnost podnikového managementu dosahovat při optimálním využití vloženého majetku co nejlepších výsledků hospodaření. Měří tedy schopnost využít vložený majetek. Nejčastěji mají tyto ukazatele podobu obrátu, tj. doby, po kterou je majetek vázán v určité formě. Stejně tak je možné sledovat, kolikrát se obrátí určitý druh majetku za časové období. Ukazatel pak udává počet obrátek, jedná se tedy o obrácený poměr v ukazateli (REZKOVÁ, 1995).

Mezi nejzákladnější ukazatele patří:

- ukazatel obratu zásob,
- ukazatel obratu pohledávek,
- ukazatel obratu fixních aktiv,
- ukazatel obratu celkových aktiv.

a) ukazatel obratu zásob

Rychlost obratu zásob je definován jako poměr tržeb a průměrného stavu zásob všeho druhu. Za teoreticky správnější je však možno považovat takovou podobu ukazatele, kde v čitateli vystupují místo tržeb celkové náklady. Avšak tradičně se používají tržby.

$$\text{rychlost obratu zásob} = \frac{\text{tržby}}{\text{zásoby}}$$

Výsledkem výpočtu je absolutní číslo, které znamená počet obrátek, jinak řečeno, kolikrát se přemění zásoby v ostatní formy oběžného majetku až po prodej hotových výrobků a opětný nákup zásob (VALACH A KOL., 1999).

Jestliže je tento ukazatel ve srovnání s oborovým průměrem příznivý, znamená to, že společnost nemá zbytečné nelikvidní zásoby, které by vyžadovaly nadbytečné financování (BLAHA, JINDŘICHOVSKÁ, 1996).

Doba obratu zásob je poměrem průměrného stavu zásob a průměrných denních nákladů nebo tento ukazatel můžeme jednodušeji vypočítat tak, že vydělíme počet dnů v roce (365) obratovostí zásob. Vypočítáme, jak dlouho jsou oběžná aktiva vázána ve formě zásob.

$$\text{doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby} * 365}{\text{tržby}} \text{ nebo } \frac{365}{\text{obratovost zásob}}$$

Tento ukazatel se považuje za ukazatel intenzity využití zásob. Obecně platí, že čím vyšší je obratovost zásob a kratší doba obratu zásob, tím lépe (GRÜNWALD, HOLEČKOVÁ, 1999).

b) ukazatel obratu pohledávek

Rychlost obratu pohledávek je vcelku jednotně vyjadřována jako poměr tržeb a průměrného stavu pohledávek. Tento ukazatel udává v podobě počtu obrátek, jak rychle jsou pohledávky přeměňovány v peněžní prostředky.

$$\text{rychlost obratu pohledávek} = \frac{\text{tržby}}{\text{pohledávky}}$$

Stejně jako u zásob můžeme i zde stanovit *dobu obratu pohledávek*, která je vyjádřena jako poměr průměrného stavu pohledávek a průměrných denních tržeb nebo se jednoduše vypočte, jestliže počet dní v roce (365) dělíme obratovostí pohledávek. Ukazuje jak dlouho, kolik dní se majetek podniku vyskytuje ve formě pohledávek, resp. za jak dlouhé období jsou pohledávky v průměru spláceny.

$$\text{dobu obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky} * 365}{\text{tržby}} \text{ nebo } \frac{365}{\text{obratovost pohledávek}}$$

Z hodnoty ukazatele vyplývá, zda se podniku daří dodržovat stanovenou obchodně úvěrovou politiku. Je-li v platební podmínce stanovena lhůta splatnosti např. do 30 dnů nebo do 45 dnů, můžeme z hodnoty tohoto ukazatele usoudit, zda inkaso probíhá v souladu s touto stanovenou platební podmínkou nebo je lepší či horší (VALACH A KOL., 1997).

c) ukazatel obratu fixních aktiv

Tento ukazatel intenzity využití aktiv měří, jak efektivně společnost využívá svou budovu a zařízení. Počítá se jako poměr tržeb k čistým fixním (stálým) aktivům.

$$\text{obrat fixních aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{fixní aktiva}}$$

Úroveň tohoto ukazatele je důležitá zvláště při rozhodování o tom, zda pořídit další produkční prostředky.

Používání tohoto ukazatele pro mezipodnikové srovnání je jeden z největších problémů, neboť všechna aktiva jsou evidována v účetních výkazech v historických cenách. Inflace způsobuje, že cena mnohých aktiv, která byla pořízena v minulosti, je silně

podhodnocena. Proto lze těžko porovnávat aktivu u podniku, který je pořídl před mnoha lety s novou firmou, která si poříkla svá aktiva v poslední době. Analytikové by měli tedy tento problém vzít v úvahu a svůj konečný úsudek mu přizpůsobit (BLAHA, JINDŘICHOVSKÁ, 1996).

d) ukazatel obratu celkových aktiv

Tento ukazatel měří obrat neboli intenzitu použití celkových aktiv.

$$\text{obrat celkových aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}}$$

V případě, že je tento ukazatel ve srovnání s oborovým průměrem nízký (a to v delším časovém období), měly by být zvýšeny tržby anebo odprodána některá aktiva (BLAHA, JINDŘICHOVSKÁ, 1996).

2.5.3 Ukazatele zadluženosti

Pojmem zadluženost vyjadřujeme skutečnost, že podnik používá k financování svých aktiv a činností cizí zdroje (dluh). Používání cizích zdrojů ovlivňuje jak výnosnost kapitálu akcionářů, tak riziko. Protože hlavní zájem akcionářů se soustřeďuje na míru rizika a míru výnosnosti jimi vloženého kapitálu, je pro ně důležitá i informace o zadluženosti podniku. V praxi u velkých podniků nepřichází v úvahu, že by podnik financoval veškerá svá aktiva z kapitálu vlastního nebo naopak jen z kapitálu cizího. Použití pouze vlastního kapitálu by znamenalo snížení celkové výnosnosti vloženého kapitálu. Na druhé straně financování všech podnikových aktiv jen z kapitálu cizího by bylo spojeno s obtížemi při jeho získávání (VALACH A KOL., 1999).

Zadluženost podniku nelze ale brát jako vysloveně záporné hodnocení firmy. U finančně stabilního podniku může dočasný růst zadluženosti vést ke zvýšení celkové rentability vložených prostředků (REZKOVÁ, 1995).

U těchto ukazatelů ve značné míře hraje podstatnou roli, v jakém oboru nebo odvětví firma pracuje. Jsou obory, kde míra zadlužení je relativně vysoká a opačně. Toto hledisko je třeba brát v úvahu (KISLINGEROVÁ, NEUMAIEROVÁ, 1996).

Mezi základní ukazatele zadluženosti patří následující:

- ukazatel věřitelského rizika,
- ukazatel míry finanční samostatnosti,
- ukazatel úrokového krytí.

a) ukazatel věřitelského rizika

Tento základní ukazatel zadluženosti je také nazýván ukazatelem míry zadluženosti. Vypočítá se jako poměr celkových závazků (krátkodobých i dlouhodobých) k celkovým aktivům.

$$\text{ukazatel věřitelského rizika} = \frac{\text{celkové závazky}}{\text{celková aktiva}}$$

Obecně platí, že čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím vyšší je zadluženost podniku a tím vyšší je i finanční riziko. Ovšem pro jeho výši nelze stanovit nějaké přesné zásady. Je nutné ho vždy posuzovat v souvislosti s celkovou výnosností, kterou podnik dosahuje z celkového vloženého kapitálu, i v souvislosti se strukturou cizího kapitálu (GRÜNWALD, HOLEČKOVÁ, 1999).

Věřitelé tedy preferují nízký ukazatel zadluženosti a na druhé straně vlastníci hledají větší finanční páku, aby zdvojnásobili svoje výnosy (BLAHA, JINDŘICHOVSKÁ, 1996).

Ve vyspělých tržních ekonomikách se za dobrý stav považuje hodnota v rozmezí 0,3 – 0,5. Pokud ukazatel vzroste na 0,5 je třeba věnovat podniku zvýšenou pozornost (KALOUSEK, MÁCHAL, 2000).

b) míry finanční samostatnosti

Tento ukazatel se vypočítá jako poměr vlastního kapitálu k celkovým aktivům a je to doplňkový ukazatel k ukazateli věřitelského rizika, jejichž součet se rovná 1, resp. 100%.

$$\text{míra finanční samostatnosti} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}}$$

Tento ukazatel vyjadřuje proporci, v níž jsou aktiva podniku financována penězi akcionářů. Používá se pro hodnocení hospodářské a finanční stability podniku a spolu s ukazatelem solventnosti bývá označován za nejvýznamnější ukazatel pro hodnocení celkové finanční situace podniku (GRÜNWALD, HOLEČKOVÁ, 1999).

STŘELEČEK (1992) doplňuje tento ukazatel ještě o koeficient zadluženosti a koeficient finanční samostatnosti.

$$\text{koeficient zadluženosti} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}}$$

Tento ukazatel nemá sám o sobě novou vypovídací schopnost. Jde spíše o další způsob posouzení stupně ochrany věřitelů podniku. Je však důležitým měřítkem hodnocení finanční situace podniku. Používá se hlavně při mezipodnikovém srovnávání (KALOUSEK, MÁCHAL, 2000).

$$\text{koeficient finanční samostatnosti} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{cizí kapitál}}$$

Pokud by byl tento ukazatel roven 1, nastala by absolutní finanční samostatnost podniku (STŘELEČEK, 1992).

c) ukazatel úrokového krytí

Úrokové krytí měří, kolikrát by se mohl provozní zisk snížit před tím, než se společnost dostane na úroveň, kdy již nebude schopna zaplatit své úrokové povinnosti (BLAHA, JINDŘICHOVSKÁ, 1996).

$$\text{úrokové krytí} = \frac{\text{zisk (před úroky a zdaněním)}}{\text{celkový úrok}}$$

Podniky, u nichž se projevuje stagnace nebo pokles tržeb a zisku, by se měly vyhnout vyššímu podílu závazků, z nichž je nutné platit úrok. Neschopnost hradit úrokové platby ze zisku může být znakem blížícího se úpadku podniku (GRÜNWALD, HOLEČKOVÁ, 1999).

Ukazatelé úrokového krytí jsou dle STŘELEČKA (1992) konstruovány na dvou rozdílných principech.

$$\text{úrokové krytí (I)} = \frac{\text{zisk} + \text{placené úroky}}{\text{placené úroky}}$$

$$\text{úrokové krytí (II)} = \frac{\text{zisk} + \text{placené úroky} + \text{odpisy}}{\text{placené úroky}}$$

Ukazatel úrokového krytí vychází z poměru placených úroků s celkovými efekty tj. efektem vlastního kapitálu-ziskem a efektem cizího kapitálu-placenými úroky. Druhý ukazatel úrokového krytí by měl vycházet z veličiny toku-čistého peněžního příjmu, kde vedle zisku a placených úroků by měly být odpisy a jiné náklady na výrobu, které nevyvolávají pohyb peněz.

2.5.4 Ukazatele rentability

Rentabilita, resp. výnosnost vloženého kapitálu je měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje, dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu. Je formou vyjádření míry zisku, která v tržní ekonomice slouží jako hlavní kritérium pro alokaci kapitálu.

Rentabilita je obecně definována jako poměr zisku a vloženého kapitálu. Termín vložený kapitál se přitom používá zpravidla ve třech různých významech. Podle toho, jaký význam je v konkrétním případě tomuto pojmu přiřazen, se rozlišují tři základní ukazatele rentability:

- rentabilita celkového kapitálu,
- rentabilita vlastního kapitálu,
- rentabilita dlouhodobě investovaného kapitálu.

a) ukazatel rentability celkového kapitálu

Měřením tohoto ukazatele vyjadřujeme celkovou efektivnost podniku, jeho výdělkovou schopnost, resp. produkční sílu.

$$\text{rentabilita celkového kapitálu} = \frac{\text{zisk}}{\text{celkový kapitál}}$$

Částka celkového vloženého kapitálu se nepřebírá ze zdrojové části rozvahy, ale z části, v níž jsou vykazována aktiva podniku. Pokud tedy v tomto konkrétním případě hovoříme o celkovém vloženém kapitálu, máme na mysli celková aktiva. V případě zisku se do čitatele dosazuje většinou částka zisku před zdaněním a úroky placenými z cizího kapitálu.

Tato konstrukce ukazatele umožňuje srovnatelnost rentability celkového kapitálu u podniků s různým podílem cizích zdrojů ve finanční struktuře (GRÜNWALD, HOLEČKOVÁ, 1999).

b) ukazatel rentability vlastního kapitálu

Měřením rentability vlastního kapitálu vyjadřujeme výnosnost kapitálu vloženého akcionáři. Tento ukazatel vyjadřuje vztah zisku po zdanění k účetní hodnotě vlastního kapitálu, který patří vlastníkům podniku (GRÜNWALD, 2001).

$$\text{rentabilita vlastního kapitálu} = \frac{\text{zisk}}{\text{vlastní kapitál}}$$

Dle následujícího ukazatele mohou investoři zjistit, zda je jejich kapitál reprodukován s náležitou intenzitou odpovídající riziku investice. Pokud je hodnota ukazatele trvale nižší, potom je podnik fakticky odsouzen k zániku, neboť investor požaduje od rizikovější investice vyšší míru zhodnocení (GRÜNWALD, HOLEČKOVÁ, 1999).

c) ukazatel rentability dlouhodobě investovaného kapitálu

Tento ukazatel poskytuje informace o výnosnosti dlouhodobých zdrojů. Představuje široce používané měřítko výnosnosti podniku, velmi často pro mezipodnikové srovnání. V čitateli zlomku jsou celkové výnosy všech investorů a ve jmenovateli jsou dlouhodobé finanční prostředky, které má podnik k dispozici. Vyjadřuje schopnost podniku odměnit ty, kdo poskytli prostředky či schopnost přilákat nové investory (VALACH A KOL., 1997).

$$\text{RDIK} = \frac{\text{zisk} + \text{úrok} * (1 - \text{daň})}{\text{dlouhodobé závazky} + \text{vlastní kapitál}}$$

Následující ukazatele lze ještě doplnit o rentabilitu tržeb a nákladovost.

Rentabilita tržeb neboli zisková marže vyjadřuje schopnost podniku dosahovat zisku při dané úrovni tržeb, kolik dokáže podnik vyprodukovat efektu na 1Kč tržeb. Někdy se také pro vyjádření rentability tržeb používá termín ziskové rozpětí.

$$\text{rentabilita tržeb} = \frac{\text{zisk}}{\text{celkové tržby}}$$

Tento ukazatel udává, kolik zisku připadá na korunu tržeb. Má omezenou vypovídací schopnost. Působí na něj změny v cenách, objem prodeje, míra inflace. Jde o tržní ohodnocení výkonu firmy.

Ukazatel nákladovosti se využívá k vyjádření úrovně nákladů a udává, kolik Kč nákladů bylo vynaloženo na 1Kč tržeb.

$$\text{nákladovost} = \frac{\text{celkové náklady}}{\text{celkové tržby}} \text{ nebo } 1 - \text{rentabilita tržeb}$$

U prosperujícího podniku by měl ukazatel dosáhnout hodnoty menší než 1,0 (KALOUSEK, MÁCHAL, 2000).

Du Pontův rozklad rentability

Tento rozklad byl vyvinut a poprvé použit v nadnárodní chemické společnosti Du Pont de Nemours. Jedná se vlastně o rozklad ukazatele rentability vlastního kapitálu, který se rozpadá na součin několika ukazatelů (REZKOVÁ, 1995).

Tento diagram slouží k identifikaci dopadů změn jednotlivých položek v rozvaze a ve výkazu zisků a ztrát na ziskovost podniku. V levé části diagramu jsou položky z výkazu zisků a ztrát a do pravé části vstupují položky z rozvahy. Levá strana porovnává náklady a výnosy a pravá strana vypovídá o finanční páce, zadluženosti a obratu aktiv.

V horní části je potom popsána a vyčíslena rentabilita (JINDŘICHOVSKÁ, BLAHA, 2001).

Pokud podnik používá pouze jen vlastní kapitál, potom vlastní kapitál se rovná aktivům a ROE = ROA. Většina podniků však používá i cizí kapitál (BLAHA, JINDŘICHOVSKÁ, 1996).

V prvním stupni této analýzy je rentabilita celkového vloženého kapitálu vyjádřena jako funkce dvou ukazatelů:

1. ukazatele ziskovosti tržeb, tzv. *ziskové marže* nebo také ziskové rozpětí,
2. ukazatele *obratu celkových aktiv*, resp. vázanosti celkového vloženého kapitálu.

$$\text{RCK} = \frac{\text{zisk}(\text{před úroky a zdaněním})}{\text{tržby}} * \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}}$$

Zisková marže vyjadřuje schopnost podniku dosahovat zisku při dané úrovni tržeb, kolik dokáže podnik vyprodukovat efektu na 1 Kč tržeb.

Ukazatel obratu celkových aktiv vyjadřuje schopnost podniku zajišťovat investice do aktiv při dané úrovni tržeb, jak rychle dokáže otáčet vložený kapitál, jaký je obrat celkových aktiv, resp. obrat kapitálu.

Zatímco vysoká ziskovost tržeb je převážně výsledkem dobré kontroly nákladů, hospodárnosti při vynakládání prostředků, při spotřebě kapitálu, vysoký obrat celkových aktiv je projevem efektivního využívání kapitálu, resp. majetku, se kterým podnik hospodáří.

Obecně samozřejmě platí, že čím vyšší je ziskovost tržeb, tím lépe.

Zisková marže je také měřítkem schopnosti podniku ovlivňovat úroveň nákladů. Snižováním nákladů může podnik dosahovat vyšší absolutní částky zisku a tím zlepšovat ukazatele ziskovosti tržeb.

Ukazatel **rentability vlastního kapitálu** lze rozložit na součin tří dílčích ukazatelů:

- čistá ziskovost tržeb (ziskové rozpětí po zdanění),
- obrat celkových aktiv,
- ukazatel tzv. finanční páky jako poměr mezi celkovými aktivy a vlastním kapitálem.

$$\text{RVK} = \text{ČZ/VK} = \frac{\text{čistý zisk}}{\text{tržby}} * \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}} * \frac{\text{celková aktiva}}{\text{vlastní kapitál}}$$

Tento ukazatel finanční páky je jednou z forem vyjádření zadluženosti podniku, podílu cizích zdrojů na celkových zdrojích podniku. Čím je podíl cizích zdrojů větší, tím je vyšší i ukazatel finanční páky.

Z uvedeného rozkladu je zřejmé, že vyšší zadluženost má pozitivní vliv na rentabilitu vlastního kapitálu. Zvýšení zadluženosti má proto souhrnně pozitivní vliv na hodnotu

ukazatele rentability vlastního kapitálu pouze tehdy, jestliže podnik dokáže každou další korunu dluhu zhodnotit více, než je úroková sazba dluhu (VALACH A KOL., 1997).

2.5.5 Ukazatele tržní hodnoty

Tato skupina ukazatelů je od předchozích poněkud kvalitativně odlišná. Základní rozdíl spočívá v tom, že dosud popisované ukazatele kombinovaly výhradně údaje zjištěné v účetnictví, tj. položky základních účetních výkazů podniku. Informovali tak vesměs o minulém vývoji finanční situace. Ukazatele, jejichž součástí je tržní cena akcie jako parametr kapitálového trhu, podávají informaci o tom, jak vidí budoucnost podniku investoři. Některé z těchto ukazatelů jsou pravidelnou součástí burzovních zpráv (VALACH A KOL., 1997).

Mezi základní ukazatele lze zařadit následující:

- výplatní poměr,
- zisk na akcii,
- dividenda na akcii,
- dividendový výnos,
- ukazatel P/E.

a) výplatní poměr

Výplatní poměr vypovídá o dividendové politice podniku a vyjadřuje, jak velký podíl vytvořeného čistého zisku (po zdanění) je vyplácen akcionářům v podobě dividend.

$$\text{výplatní poměr} = \frac{\text{dividenda na 1 akcii}}{\text{zisk na 1 akcii}}$$

Z následujícího ukazatele lze velmi snadno vypočítat **aktivační poměr**, který vyjadřuje proporcii zisku reinvestovaného zpět do podniku (GRÜNWALD, HOLEČKOVÁ, 1999).

$$\text{aktivizační poměr} = 1 - \text{výplatní poměr}$$

b) zisk na akcii

Zisk (výnos) na akcii je považován za klíčový údaj o finanční situaci společnosti. Je pravděpodobné, že výnosy na akcii firmy, kterou analyzujeme, odrážejí výsledky

a úspěchy jejích konkurentů. Výpočet tohoto ukazatele je stanoven na základě následujícího vztahu (BLAHA, JINDŘICHOVSKÁ, 1996).

$$\text{zisk na akcii} = \frac{\text{čistý zisk k rozdělení}}{\text{počet emitovaných kmenových akcií}}$$

c) **dividenda na akcii**

Dividenda na akcii je vypočtena jako čistý zisk po vyplacení dividend prioritním akcionářům dělený počtem kmenových akcií v oběhu.

$$\text{dividenda na akcii} = \frac{\text{dividendy z kmenových akcií}}{\text{počet emitovaných kmenových akcií}}$$

Rozhodnutí firmy o výši dividend je často spojeno s jinými finančními a investičními rozhodnutími. Některé firmy vyplácejí nízké dividendy, protože vedení vidí budoucnost firmy optimisticky a chce takto záměrně uchovat nerozdělené prostředky pro financování budoucí expanze. Jiná firma může financovat kapitálové výdaje hlavně půjčkami a tím uvolňuje prostředky pro výplatu dividend. Proto je dividendní politika definována jako kompromis mezi zadržením zisků na jedné straně a výplatou hotovosti spolu s emisí nových akcií na straně druhé. Při dané investiční politice společnosti je dividendní politika hledáním optima tedy kompromisu (BLAHA, JINDŘICHOVSKÁ, 1996).

d) **dividendový výnos**

Dividendový výnos se používá pro ekonomické propočty a bývá publikován burzami cenných papírů. Výpočet ukazatele je stanoven na základě následujícího vztahu.

$$\text{dividendový výnos} = \frac{\text{dividenda na akcii}}{\text{tržní cena akcie}}$$

Obvykle neexistuje jednotné pravidlo, jaké výše má tento ukazatel dosahovat, neboť jeho úroveň je závislá na dividendové politice společnosti a dalších okolnostech.

Mnozí akcionáři se spokojí i s nižší dividendovou výnosností, jestliže výnosnost na kmenovou akcii bude nad průměrem odvětví (DOLEŽAL, FIREŠ, MÍKOVÁ, 1992).

e) ukazatel P/E

Poměr tržní ceny akcie k zisku na akcii (P/E) ukazuje, kolik jsou investoři ochotni zaplatit za korunu vykazovaných zisků. Je to běžné a patrně nejpopulárnější měřítko, kterým firmu hodnotí investoři na kapitálových trzích.

$$P/E = \frac{\text{cena akcie}}{\text{zisk na akcii}}$$

Relativně vysoký poměr P/E může znamenat, že investoři očekávají velký růst dividend v budoucnu nebo akcie obsahuje malé riziko, a proto se investoři spokojí s menším výnosem nebo že společnost očekává nadprůměrný růst v budoucnu, a proto vyplácí akcionářům velký podíl výdělků. Naopak je-li ukazatel nižší než oborový průměr, ukazuje to, že má firma malý růstový potenciál anebo je rizikovější anebo oboje (BLAHA, JINDŘICHOVSKÁ, 1996).

2.6 SPECIFICKÉ METODY FINANČNÍ ANALÝZY

Základním metodickým nástrojem finanční analýzy jsou tzv. finanční poměrové ukazatele. Každý z těchto ukazatelů ovšem hodnotí pouze jednu stránku stavu nebo vývoje podniku. Činnost podniku je ale velmi složitý proces a je třeba ho posuzovat ve všech souvislostech. Specifické metody finanční analýzy slouží tedy k tomu, aby bylo možno popsat podnik jako celek.

2.6.1 Altmanův index

E. I. Altman jako první aplikoval přímou statistickou metodu (násobnou diskriminační analýzu), která byla schopna odhadnout váhy pro jednotlivé poměrové ukazatele, jež byly zahrnuty do modelu jako proměnné. Pro testování poměrových ukazatelů použil Altman vzorky údajů jak firem, které prosperovaly, tak podniků, které později – během následujících pěti let zbankrotovaly. Z počátku Altman zahrnul do svého modelu 22 finančních poměrových ukazatelů, které pak redukoval na pět nejdůležitějších. Pomocí své analytické metody získal výraz známý jako Altmanův „Z-Score“ index:

$$Z = 1,2X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 1,0X_5$$

kde: X1 – pracovní kapitál/celková aktiva,
 X2 – nerozdělené zisky/celková aktiva,
 X3 – EBIT (provozní zisk)/celková aktiva,
 X4 – tržní hodnota vlastního kapitálu/účetní hodnota dluhu,
 X5 – tržby (celkové výnosy)/celková aktiva.

Výsledné číslo je celkový index nebo výsledek diskriminantní funkce. Altman zjistil, že podniky, u nichž výsledný index Z přesahoval hodnotu 2,99, byly finančně robustní a ani později se u nich žádné potíže neprojevovaly. Firmy, u nichž index Z byl nižší než 1,81, dříve nebo později zbankrotovaly. Pouze mizivé procento firem, u nichž tento index byl nižší než 1,81, přežily. U podniků s hodnotou indexu Z mezi 1,81 a 2,99 neexistovala jasná prognóza nebo odpověď.

Vcelku je možno říci, že Altmanova metoda pomůže odhadnout budoucí finanční vývoj společnosti. Nedostatkem tohoto modelu je však to, že byl vytvořen pro americké firmy, což má za následek, že některé české podniky, které jsou úspěšné by měly podle Altmana již dávno zkrachovat a naopak podniky, kterým Altman přisoudil dobrou perspektivu, nepatří zjevně mezi zdravé podniky (JINDŘICHOVSKÁ, BLAHA, 2001).

2.6.2 Indexy IN

Tyto indexy vytvořili roku 1995 manželé Inka a Ivan Neumaierovi, kteří se rozhodli analyzovat vybrané významné bonitní a bankrotní indikátory (tyto indikátory slouží pro rychlou orientaci investorů a věřitelů, resp. pro roztřídění firem podle jejich kvality, tzn. výkonnosti a důvěryhodnosti) a zprostředkovat nejčastěji vytipované ukazatele. Z těchto ukazatelů sestavili index, který nazvali IN index, resp. IN95 podle roku svého vzniku. V roce 1999 zkonstruovali index IN, který by akcentoval pohled vlastníka, a tím vznikl index IN99. V roce 2002 vytvořili index, který spojoval oba předchozí pohledy. Tak vznikl index IN01.

a) index IN95

Index IN95 (věřitelský) má následující tvar:

$$IN\ 95 = V1 * \frac{A}{CZ} + V2 * \frac{EBIT}{Ú} + V3 * \frac{EBIT}{A} + V4 * \frac{VÝN}{A} + V5 * \frac{OA}{KZ + KBÚ} -$$

$$V6 * \frac{ZPL}{VÝN}$$

Index byl ověřen na datech tisíců českých firem a vykázal velmi dobrou vypovídací schopnost, pro odhad jejich finanční tísně. Úspěšnost indexu IN95 je více než 70 %.

Firmy, které vykázaly hodnotu indexu IN95 vyšší než 2, mají schopnost bezproblémově platit závazky, šedá zóna indexu IN95 je v rozmezí hodnot 1 – 2 tzn. firmy, které se hodnotou indexu IN95 pohybovaly v tomto pásmu, jsou rizikové a mohly by zde nastat problémy s placením závazků a u firem, které nedosáhly ani hodnoty 1 tyto problémy již existují, tzn. firma nemá dostatečnou schopnost plnit své závazky.

V příloze jsou uvedeny váhy ukazatelů indexu IN95 pro jednotlivá ekonomická odvětví.

b) index IN99

Index IN99 pro vlastníky vznikl v roce 2000 a zakládá se na datech firem za rok 1999. Index je vhodný v případech, kdy si posuzovatel firmy netroufne odhadnout její alternativní náklad na vlastní kapitál, který je základní podmínkou pro propočet ekonomického zisku.

Index IN99 (vlastnický) je schopen vystihnout situaci firmy s úspěšností vyšší než 85 % a má následující tvar:

$$IN\ 99 = -0,017 * \frac{CZ}{A} + 4,573 * \frac{EBIT}{A} + 0,481 * \frac{VÝN}{A} + 0,015 * \frac{OA}{KZ + KBÚ}$$

Pokud dosahuje index IN99 hodnoty větší než 2,07, daná firma dosahuje kladné hodnoty ekonomického zisku, pokud se hodnota indexu IN99 pohybuje pod 0,684 pak má firma zápornou hodnotu ekonomického zisku. Interval „šedé zóny“ je poměrně široký. Je to pásmo, kdy není situace firmy jednoznačná, nicméně pokud se zde firma ocitne, je to vždy signál určitých problémů. Při ověřování indexu se ukázaly tři pásma: pokud firma dosahuje IN99 1,420 až 2,07 není na tom špatně, při hodnotách 1,089 až 1,420 je situace nerozhodná, firma má přednosti, ale má i výraznější problémy a v pásmu hodnot 0,684 až 1,089 již převažují firemní problémy.

c) index IN01

Tento ukazatel vznikl následujícím způsobem: vzalo se 1915 podniků z průmyslu a rozdělili se na skupinu 583 podniků tvořících hodnotu (tj. s kladným ekonomickým

ziskem), skupinu 503 podniků v bankrotu nebo těsně před bankrotem a 829 ostatních podniků. Pomocí diskriminační analýzy se dospělo k indexu IN01 pro průmysl:

$$IN\ 01 = 0,13 * \frac{A}{CZ} + 0,04 * \frac{EBIT}{Ú} + 3,92 * \frac{EBIT}{A} + 0,21 * \frac{VÝN}{A} + 0,09 * \frac{OA}{KZ + KBÚ}$$

kde: A – aktiva,

CZ – cizí zdroje,

EBIT – zisk před úroky a daněmi,

VÝN – výnosy celkem,

OA – oběžná aktiva,

KZ – krátkodobé závazky,

KBÚ – krátkodobé bankovní úvěry a krátkodobé finanční výpomoci,

Ú – nákladové úroky,

ZPL – závazky po lhůtě splatnosti.

Hodnota indexu IN01 větší než 1,77 znamená, že podnik tvoří hodnotu a hodnoty indexu IN01 menší než 0,75 znamenají, že podnik spěje k bankrotu. Mezi hodnotami 0,75 a 1,77 je šedá zóna, tj. podniky netvořící hodnotu, ale také nebankrotující. Jinak řečeno bonitní podniky netvořící hodnotu.

2.7 SIMULACE

2.7.1 Definice simulace

Simulace je numerická metoda studia složitých pravděpodobnostních dynamických systémů pomocí experimentování s počítačovým modelem. Simulovat znamená předstírat, napodobovat. Neznámý parametr se nevypočte žádnými vzorci, nýbrž pomocí napodobování běhu reálného systému na počítači (DLOUHÝ, FÁBRY, KUNCOVÁ, 2005).

Cílem simulace je analýza chování systému v závislosti na vstupních veličinách a na hodnotách parametrů (RÁBOVÁ A KOL., 1992).

2.7.2 Použití simulačních metod

Hlavním důvodem pro používání simulačních metod je to, že umožňují celkem snadno překonat potíže při řešení složitých modelů. Dá se říci, že pouze malá část modelů, k jejichž tvorbě vedou potřeby praktického rozhodování a řízení, má takovou strukturu, že

potřebné informace je možné získat analytickou nebo numerickou cestou, takže simulace se stává metodou „poslední instance“, pomocí níž lze dospět k řešení složitých dynamických a pravděpodobnostních modelů. Simulace umožňuje studium chování systémů v reálném, zrychleném nebo zpomaleném čase. Simulace může pomoci ověřit řešení získané jinou nezávislou cestou. Pozorování činnosti simulačního modelu může vést k lepšímu pochopení reálného systému (HUŠEK, LAUBER, 1987).

Počítačová simulace je jednou z mnoha metod využitelných pro řešení konkrétních úloh. Může být použita pro:

- studium chování složitého reálného systému za pomoci počítačového modelu,
- analýzu citlivosti řešení na změnu parametrů modelu,
- optimalizaci systému,
- nahrazení reálného experimentu, který nelze uskutečnit, experimentem na počítači,
- analýzu projektovaného systému (DLOUHÝ, FÁBRY, KUNCOVÁ, 2005).

2.7.3 Negativa simulačních metod

Simulace je poměrně velmi nákladným prostředkem studia systémů. Kromě toho výstavba „užitečného“ simulačního modelu bývá poměrně zdlouhavá. Nejde o přímočarý proces, většinou je třeba vytvořit několik variant modelu. Simulace je numerická metoda, takže řešení určitého problému simulací neřeší problémy podobné, jako je tomu někdy u analytických metod, kde výsledné hodnoty bývají funkcí jednoho či více obecných parametrů. Dalším negativem je, že výsledky získané ze stochastických simulačních modelů jsou hodnoty náhodných veličin (HUŠEK, LAUBER, 1987).

2.7.4 Druhy simulačních modelů

Simulačním modelem se rozumí nahrazení původního systému jiným systémem a zpětná aplikace poznatků ze simulačního modelu na původní systém (NOSKIEVIČ, 1996).

Modely lze přesněji klasifikovat podle řady hledisek. Z hlediska času se modely dělí na *statické* a *dynamické*. Dle způsobu zachycení časového faktoru existují modely se *spojitým* a *diskrétním* časem. Podobně lze modely rozdělit podle charakteru množiny hodnot stavových veličin na modely se *spojitými* a *diskrétními* změnami stavu. Další rozdělení se provádí na základě toho, zda v modelu jsou či nejsou zahrnuty náhodné veličiny a to na *deterministické* a *stochastické* modely (HUŠEK, LAUBER, 1987).

2.7.5 Formulace problému

Je nutno jasně definovat problém, jaké cíle je třeba dosáhnout, jaké prostředky jsou pro jeho řešení apod. Pečlivé formulaci problému je třeba věnovat velkou pozornost, většinou se nepodaří hned na poprvé „finální“ formulace – spíše jde o proces postupného zpřesňování a vyjasňování, který probíhá i v dalších etapách práce.

V první fázi je nutno vymezit zkoumaný systém, tj. určit jeho prvky a specifikovat vazby mezi nimi, které je třeba respektovat. Dále je nutno konkretizovat cíle, které mají dosti často mlhavý charakter.

2.7.6 Sběr a zpracování informací

Pro formulaci problému je třeba značného množství informací o studovaném systému a jeho problematice. Data jsou kromě toho nezbytná pro konstrukci adekvátního matematického modelu, pro specifikaci hodnot parametrů, pro ověření správnosti navržených funkčních vztahů v modelu. Z těchto důvodů hraje sběr a zpracování dat důležitou roli při výstavbě simulačního modelu. Tuto fázi nelze uvažovat odděleně od ostatních, neboť je ovlivňuje a je jimi ovlivňována.

Ne vždy spočívá problém v určení jaká data a v jakém tvaru jsou vhodná pro vytvořený model, mnohdy je situace taková, že je nutno přizpůsobovat model dostupným údajům.

V ekonomických problémech je většinou zdrojem dat účetní systém, technologické údaje, nebo cílové zjišťování pro účely modelu. Zpracování dat je možno popsat procedurou, která se sestává ze sběru, záznamu, konverse, přenosu, manipulace a presentace.

2.7.7 Formulace matematického modelu

Proces pozorování reálného systému, formulace představ jakým způsobem systém pracuje a převádění těchto představ do řeči matematiky není úkol jednoduchý. Vyžaduje nejen důkladné znalosti matematického a statistického aparátu, ale i zkušenosti se studovaným systémem. Při navrhování matematického modelu je třeba dále nutno brát v úvahu možnosti a hlavně omezení plynoucí z jeho pozdější realizace na počítači (LAUBER, 1971).

Formulace matematického modelu obsahuje několik klíčových bodů:

- specifikaci účelu vytvářeného modelu,
- určení komponent modelu,

- určení proměnných a parametrů,
- specifikaci funkčních vztahů (HUŠEK, LAUBER, 1987).

2.7.8 Zhodnocení modelu a odhadů parametrů

Odhadem parametrů a specifikací funkčních vztahů je model připraven k realizaci. Ještě předtím, než bude skutečně „přepsán“ do tvaru programu na počítač, je třeba provést rozbor, zda má skutečně smysl v další práci pokračovat, zda není třeba model pozměnit, nebo dokonce úplně zatratit.

Je rovněž účelné zjistit, zda model je stále ještě aktuální, zda čas mezitím nevyřešil daný problém „po svém“.

Pokud je to proveditelné, je žádoucí provést odhad dalších nákladů na dokončení modelu a experimentování na počítači a srovnat je s přínosem, který lze očekávat, nebo s prostředky, které jsou k dispozici.

2.7.9 Analýza a použití výsledků

Při interpretaci výsledků získaných využitím simulačních technik je třeba mít neustále na paměti, jakou cestou byly získány. Jejich správnost je při nejlepším pouze taková, jak správné jsou předpoklady a hypotézy, na jejichž základě byl model vybudován.

Výsledky je třeba důsledně chápat jako odhady s určitým intervalem spolehlivosti, jehož šíře je nepřímo úměrná velikosti rizika, které jsme ochotni nést.

Jelikož je model pouze více či méně dobrou aproximací reálného systému, přistupují k nepřesnosti výsledků ještě chyby plynoucí z nahrazení reálného systému modelem jednodušší struktury (LAUBER, 1971).

2.8 SIMULACE V EKONOMICKÉ OBLASTI

2.8.1 Historie využívání simulace v ekonomické oblasti

Používání simulačních technik v ekonomii je poměrně novou záležitostí. Začátek vážnějšího zájmu o tyto postupy se takřka perfektně shoduje s počátkem éry masového využívání samočinných počítačů. Tato vazba je logická, neboť simulační techniky vyžadují k dosažení žádané přesnosti velkého množství výpočtů.

Ve světě se začalo s využíváním simulačních postupů zhruba okolo roku 1955. Vzhledem ke známému zaostávání počítačové techniky za světovou úrovní je počátek zájmu o simulace u nás asi o 10 let opožděn.

Hlavní impuls, který stimuluje vzrůstající zájem o simulační techniky, však pravděpodobně vychází přímo z potřeb ekonomické praxe, v některých případech i teorie. Klade se totiž stále větší důraz na studium komplexních celků, v nichž je nutno brát v úvahu značně složitou a spleť sítí závislostí a vazeb mezi jednotlivými částmi.

2.8.2 Zdroje dat v ekonomické oblasti

Zdroje dat v ekonomických problémech jsou následující:

- účetní systém,
- technologické údaje,
- cílové zjištění pro účely modelu (LAUBER, 1971).

2.9 KOMPLEXNÍ PODNIKATELSKÝ MODEL VÝROBNÍHO PODNIKU

Komplexní podnikatelský model výrobního podniku je obvykle vytvořen jako systém modelů, který zahrnuje:

- výrobkově nákladový model,
- výrobní model,
- finanční model.

2.9.1 Výrobkově nákladový model

Předmětem modelování VNM jsou systémy procesů výroby hmotně-energetické i nehmotné produkce definované na určité organizační jednotce dané organizace, popř. na této organizaci jako celku. Modelují se zejména:

- vnitřní technologické vazby a toky mezi definovanými procesy,
- výstupní vazby a toky definovaných procesů na vnějším prostředí a další organizační jednotky dané organizace,
- vstupní vazby a toky definovaných procesů z vnějšího prostředí a dalších organizačních jednotek dané organizace.

Informační bázi pro konstrukci VNM tvoří zejména tato data výchozího časového období:

- technicko-ekonomické charakteristiky modelovaných procesů,
- technicko-ekonomické parametry vnitřních a vnějších vazeb a toků,
- další, např. ekonomicko-ekologické charakteristiky modelovaných procesů.

Vstupy VNM jsou:

- seznamy a kapacity výrobních procesů a jim odpovídajících výrobků (jednovýrobní procesy),
- prodeje výrobků na domácím a zahraničním trhu v příslušných fyzických jednotkách (např. kt, m³, TJ, MWh),
- předávky mezi organizačními jednotkami v příslušných fyzických jednotkách (např. kt, m³, TJ, MWh),
- jednotkové ceny výrobků na tuzemském, resp. zahraničním trhu v peněžních jednotkách,
- jednotkové ceny předávek v peněžních jednotkách,
- dosažitelné a maximální kapacity v příslušných fyzických jednotkách (např. kt, m³, TJ, MWh),
- koeficienty přímé spotřeby polotovarů vlastní výroby produkce i-tého procesu na jednotku výroby výrobků j-tého procesu, tzv. faktory výtěžnosti v příslušných fyzických měrných jednotkách (např. kt/kt, MWh/kt),
- koeficienty přímé spotřeby (v příslušných fyzických měrných jednotkách) a jednotkové ceny variabilních vstupů (v příslušných peněžních jednotkách) na jednotku produkce každého výrobního procesu s identifikací variabilních vstupů domácích a cizích a rozlišením příslušnosti alespoň do těchto nákladových položek: materiál, energie, osobní náklady, ostatní náklady, služby,
- fixní náklady (v příslušných peněžních jednotkách/rok) celkové produkce každého výrobního procesu, resp. s identifikací na domácí a cizí a rozlišením příslušnosti alespoň do těchto položek fixních nákladů: materiál, energie, osobní náklady, ostatní náklady, služby, odpisy, daně, mimořádné náklady, finanční náklady.

Hlavními výstupy VNM jsou:

- výroba, vlastní výrobní spotřeba a vytížení kapacit každého výrobního procesu,
- postupné a průběžné kalkulace nákladů na jednotku prodeje a produkce každého výrobního procesu,
- výnosy, náklady, hospodářský výsledek,
- data pro výpočet a analýzu bodu zvratu.

2.9.2 Výrobní model

Předmět modelování VM je totožný s předmětem modelování VNM. Výrobní model je v podstatě analyticko-plánovacím modelem, navazujícím na model výchozího roku a pokrývajícím časový horizont 1, 2,, T roků.

Výstupy modelu VM jsou:

- výroba, vlastní výrobní spotřeba a vytížení kapacit každého výrobního procesu v systému 1., 2.,, T-tém roce budoucího časového horizontu,
- výnosy, náklady a hospodářský výsledek za modelovaný výrobní systém v 1., 2.,, T-tém roce budoucího časového horizontu,
- všechny výstupy VNM.

2.9.3 Finanční model

Předmětem modelování FM jsou finanční toky a stavové veličiny, vyplývající z peněžního ocenění modelovaných hmotně-energetických procesů, vazeb a toků, a to za modelovanou organizační jednotku celkem.

Účelem FM je poskytnout vrcholovému vedení potřebné podklady pro posouzení ekonomické a finanční „prospěšnosti“, „proveditelnosti“ a „rizika“ uvažovaných rozvojových a investičních záměrů a projektů modelovaného systému v každém z T roků budoucího časového horizontu a za celé toto časové období.

Hlavními vstupy FM jsou:

- rozvaha a výsledovka modelovaného systému ke konci výchozího roku,
- výnosy, náklady a HV v jednotlivých letech (může, ale nemusí být importováno z VM),
- investice,
- data pro výpočet pracovního kapitálu,
- inflace,
- úvěry a úrokové sazby,
- sazby odpisů a daní,
- data pro rozdělení zisku (např. dividendy),
- atd.

Hlavními výstupy FM jsou:

- výkaz zisku a ztrát (výsledovka),
- peněžní toky (Cash-flows), jejich současné hodnoty (NPV) a míry výnosnosti (IRR),
- tvorba a užití finančních zdrojů,
- finanční bilance (rozvaha),
- ukazatelé ekonomické efektivnosti a finanční situace,
- pracovní kapitál.

2.9.4 Principy tvorby a úspěšné aplikace systému podnikatelských modelů

- tvorba a aplikace systému podnikatelských modelů musí být vymezeny příslušnou základní organizační normou,
- pro tvorbu a aplikace systému podnikatelských modelů musí být vypracován příslušný metodický pokyn, návod,
- pro tvorbu a aplikace systému podnikatelských modelů je účelné využít vhodné formy pružných organizačních struktur, založených na kombinaci liniově-funkčních a projektových struktur,
- nezastupitelné místo v týmu pro tvorbu a aplikace systému podnikatelských modelů přísluší kompetentním řídicím pracovníkům liniově-funkční organizační struktury,
- o rozvoj a aktualizaci systému podnikatelských modelů pečuje pověřený odborník s příslušnými znalostmi a dovednostmi z oblasti systémových teorií, přístupů, metod a aplikací, včetně práce s PC,
- členové modelářských týmů na příslušných organizačních a řídicích stupních organizace musí být náležitě vyškoleni a vycvičeni v tvorbě a aplikacích systému podnikatelských modelů (VLČEK, CHUCHRO, 1999).

2.10 SPECIFIKA ZEMĚDĚLSTVÍ

Zemědělské podniky plní základní funkci – zabezpečování dostatku potravin pro obyvatelstvo a zemědělských surovin pro průmysl. Oproti průmyslové výrobě má zemědělská výroba některé zvláštnosti, k nimž patří:

a) závislost na přírodních podmínkách

- zemědělský výrobní proces se musí přizpůsobovat nárokům živých organismů,
- ovlivnitelnost přírodních procesů v zemědělské výrobě je daleko menší, než je tomu u průmyslových procesů technologických,
- na výrobu, prováděnou převážně na volném prostranství, působí silně povětrnostní vlivy,
- hlavní výrobní faktor – půda – je v klidu, stroje a pracovníci jsou naopak pohyblivé; to zvyšuje náklady na dopravu.

Závislost zemědělské výroby na přírodních podmínkách ztěžuje organizaci práce, klade velké nároky na zkušenosti a přizpůsobivost pracovníků a k neustále se měnícím podmínkám, působí na hygienu a úrazovost práce v zemědělské výrobě.

b) časový nesoulad průběhu výrobního a pracovního procesu

Tento časový nesoulad je typický zejména pro rostlinnou výrobu. Proces výroby pšenice trvá 10 měsíců, avšak pracovní proces obdělávání 1 ha pšenice trvá asi 70 hodin. Podobně je tomu i při výrobě mléka, jatečného masa, vlny apod.

c) sezónnost práce

Její nerovnoměrné rozložení během roku, se projevuje zejména v rostlinné výrobě.

Sezónnost:

- způsobuje nerovnoměrné využívání strojů a pracovních sil během roku, má vliv na organizaci práce,
- je příčinnou nárazové potřeby velkého počtu nekvalifikovaných sezónních pracovníků,
- ovlivňuje nerovnoměrnost příjmů a výdajů zemědělských podniků,
- projevuje se nerovnoměrným rozdělením pracovní doby, kolísáním příjmů pracovníků během roku a působí potíže při získávání kvalifikovaných sil do zemědělství, zejména mládeže (SYNEK 1998).

3. METODIKA PRÁCE

Cílem této diplomové práce je zpracovat analýzu hospodaření podniku, zhodnotit jeho finanční situaci s použitím poměrových ukazatelů finanční analýzy a pomocí simulace sald výnosů a nákladů vyhodnotit hospodaření podniku v jednotlivých měsících roku v oblasti živočišné a rostlinné výroby. Podklady pro výpočet hlavních ukazatelů finanční analýzy a pro rozbor výsledku hospodaření budou převzaty ze základních výkazů společnosti, tj. rozvahy a výkazu zisků a ztrát, které jsou každoročně zveřejňovány ve výroční zprávě a dále z interních podkladů podniku.

Analyzovaným podnikem je akciová společnost [REDACTED]
[REDACTED]

3.1 PODKLADOVÉ MATERIÁLY Z ROZVAHY A VÝKAZU ZISKŮ A ZTRÁT

Tabulka 1: Základní data z rozvahy potřebná pro výpočet jednotlivých ukazatelů

(v tis. Kč)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Aktiva celkem	108 530	108 723	109 899	112 459	107 349	105 364	113 230
Dlouhodobý majetek	61 486	54 755	57 499	57 347	52 960	53 592	57 062
Oběžná aktiva	46 907	52 305	49 889	51 750	52 844	50 083	55 108
Zásoby	24 948	28 088	30 929	30 686	25 432	30 123	24 614
Krátkodobé pohledávky	11 301	12 861	12 267	10 592	18 542	10 954	26 551
Krátkodob. fin. majetek	10 599	11 277	6 614	10 365	8 753	8 884	3 735
Pasiva celkem	108 530	108 723	109 899	112 459	107 349	105 364	113 230
Vlastní kapitál	78 554	89 234	91 416	93 653	93 584	95 950	96 659
VH min. let	- 5 676	0	0	- 327	2 406	2 605	0
Nerozděl. zisk min. let	0	0	0	0	2 406	2 605	0
VH běž. účet. období	- 587	6 590	2 522	2 877	209	2 630	2 012
Cizí zdroje	29 113	18 517	17 444	17 810	13 765	9 414	16 571
Krátkodobé závazky	10 083	4 094	4 558	7 730	5 916	3 722	8 465
Ostatní pasiva	863	972	1 039	996	0	0	0

Zdroj: interní podklady podniku

Tabulka 2: Základní data z výkazu zisků a ztrát potřebná pro výpočet jednotlivých ukazatelů (v tis. Kč)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Tržby za prodej zboží	1 348	1 203	1 290	1 212	1 195	1 195	933
Tržby za prodej vlast. výrobků a služeb	65 315	67 730	70 650	65 138	68 659	64 168	68 780
Výnosy	79 406	86 773	88 389	90 355	78 485	93 416	96 521
Odpisy	9 212	8 632	6 830	6 885	6 343	6 885	8 789
Nákladové úroky	2 684	1 751	1 598	1 072	844	630	615
VH za účetní období	- 587	6 590	2 522	2 877	209	2 630	2 012
VH před zdaněním	- 587	6 590	2 522	3 315	499	2 597	2 646

Zdroj: interní podklady podniku

Tabulka 3: Další používaná vstupní data (v tis. Kč):

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Závazky po lhůtě splat.	0	105	100	0	0	29	19

Zdroj: interní podklady podniku

Pro výpočet poměrových ukazatelů a specifických metod finanční analýzy budou použity následující vztahy:

Krátkodobé závazky = krátkodobé závazky + běžné bankovní úvěry

Tržby = tržby za prodej zboží + tržby za prodej vlastních výrobků a služeb

Celkové závazky = cizí zdroje + ostatní pasiva

Cizí zdroje = cizí zdroje + ostatní pasiva

EBIT = výsledek hospodaření před zdaněním + nákladové úroky

Čistý pracovní kapitál = oběžná aktiva – krátkodobé závazky – běžné bankovní úvěry.

3.2 POUŽITÉ POMĚROVÉ UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY

Pro výpočet jednotlivých ukazatelů, potřebných pro zhodnocení finanční situace podniku, budou použity následující ukazatele finanční analýzy:

1. ukazatele likvidity

$$\text{běžná likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

$$\text{pohotová likvidita} = \frac{\text{oběžná aktiva} - \text{zásoby}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

$$\text{peněžní likvidita} = \frac{\text{hotovost}}{\text{krátkodobé závazky}}$$

2. ukazatele aktivity

$$\text{rychlost obratu zásob} = \frac{\text{tržby}}{\text{zásoby}}$$

$$\text{doba obratu zásob} = \frac{\text{zásoby} * 365}{\text{tržby}}$$

$$\text{rychlost obratu pohledávek} = \frac{\text{tržby}}{\text{pohledávky}}$$

$$\text{doba obratu pohledávek} = \frac{\text{pohledávky} * 365}{\text{tržby}}$$

$$\text{obrat fixních aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{fixní aktiva}}$$

$$\text{obrat celkových aktiv} = \frac{\text{tržby}}{\text{celková aktiva}}$$

3. ukazatele zadluženosti

$$\text{ukazatel věřitelského rizika} = \frac{\text{celkové závazky}}{\text{celková aktiva}} * 100$$

$$\text{míra finanční samostatnosti} = \frac{\text{vlastní kapitál}}{\text{celková aktiva}} * 100$$

$$\text{koeficient zadluženosti} = \frac{\text{cizí kapitál}}{\text{vlastní kapitál}}$$

$$\text{úrokové krytí} = \frac{\text{zisk (před úroky a zdaněním)}}{\text{celkový úrok}}$$

4. ukazatele rentability

$$\text{rentabilita celkového kapitálu} = \frac{\text{zisk}}{\text{celkový kapitál}} * 100$$

$$\text{rentabilita vlastního kapitálu} = \frac{\text{zisk}}{\text{vlastní kapitál}} * 100$$

$$\text{rentabilita tržeb} = \frac{\text{zisk}}{\text{celkové tržby}} * 100$$

$$\text{nákladovost} = (1 - \text{rentabilita tržeb})$$

5. specifické metody finanční analýzy

Index IN 95

$$\text{IN 95} = V1 * \frac{A}{CZ} + V2 * \frac{EBIT}{\dot{U}} + V3 * \frac{EBIT}{A} + V4 * \frac{V\dot{Y}N}{A} + V5 * \frac{OA}{KZ + KB\dot{U}} - \\ V6 * \frac{ZPL}{V\dot{Y}N}$$

kde:

A – aktiva

CZ – cizí zdroje

EBIT – zisk před úroky a daněmi

VÝN – výnosy celkem

OA – oběžná aktiva

KZ – krátkodobé závazky

KBÚ – krátkodobé bankovní úvěry a krátkodobé finanční výpomoci

Ú – nákladové úroky

ZPL – závazky po lhůtě splatnosti

Altmanův index

$$Z = 1,2X1 + 1,4X2 + 3,3X3 + 0,6X4 + 1,0X5$$

kde:

X1 – pracovní kapitál/celková aktiva;

X2 – nerozdělené zisky/celková aktiva;

X3 – EBIT (provozní zisk)/celková aktiva;

X4 – tržní hodnota vlastního kapitálu/účetní hodnota dluhu;

X5 – tržby (celkové výnosy)/celková aktiva.

Zde vyjmenované poměrové ukazatele finanční analýzy byly čerpány ze zdrojů, které jsou uvedeny výše v literárním přehledu.

Pro časové srovnání budou použity číselné údaje z výkazů podniku za sedm po sobě následujících let, a to od roku 1999 do roku 2005.

Pro výpočet indexu IN95 budou použity údaje, které nejsou součástí účetních výkazů, ale jsou pouze uvedeny ve výroční zprávě. Jedná se tedy o závazky po lhůtě splatnosti.

3.3 SIMULACE MĚSÍČNÍCH SALD VÝNOSŮ A NÁKLADŮ V PODNIKU

Pro provedení simulace sald výnosů a nákladů bude použit software Stella. Simulační program Stella je určen pro řešení jevů, které se mění v čase, tj. dynamických jevů a umožňuje konstruovat a vytvářet matematické modely za použití snadného grafického prostředí.

Při jeho vytváření bude postupováno následujícím způsobem. V první fázi bude nezbytné zakreslit model řešeného problému v náležité formě odpovídající simulačnímu prostředí a poté určit jednotlivé proměnné modelu tzn. identifikovat zásobu, tok, vliv. Jejich bližší popis bude uveden následovně až ve vlastní práci. Simulovaný průběh modelu lze interpretovat prostřednictvím grafu nebo tabulky postupných hodnot.

V této práci bude simulační model použit k vytvoření modelu hospodaření podniku v oblasti živočišné výroby a poté v oblasti rostlinné výroby. Oblast živočišné výroby zahrnuje tři farmy, a to farmu Hlasivo, Běleč a VKT. Na základě doporučení podniku bude vytvořen ještě jeden model, který předpokládá změnu zaměření farmy Běleč z nynější tržní produkce mléka na pastevní chov masného plemene skotu. Předmětem tohoto modelu bude také zhodnocení vlivu provedené změny na měsíční salda výnosů a nákladů této farmy.

Měsíční salda výnosů a nákladů nám v podstatě vyjadřují výsledek hospodaření podniku v jednotlivých měsících roku.

4. CHARAKTERISTIKA PODNIKU

4.1 HISTORIE SPOLEČNOSTI

Na [REDAKCE], do doby vzniku akciové společnosti, hospodařilo [REDAKCE], které vzniklo postupným slučováním devíti zemědělských celků. V té době tak patřilo k největším v okrese.

Rostlinná výroba tohoto sloučeného celku produkovala obiloviny, olejniny, brambory a v počátcích i len. V pěstování brambor bylo [REDAKCE] největším pěstitelem na okrese.

Živočišná výroba se zabývala chovem skotu a prasat. Chov prasat byl před vznikem akciové společnosti zrušen pro nevyhovující výrobní kapacity a nerentabilitu chovu. Větší tradici zde měl chov skotu a dokonce v některých původních družstvech, byl známý i šlechtitelský chov.

A právě na tuto tradici navázalo bývalé družstvo a navazuje na ni i akciová společnost [REDAKCE], neboť chce dále pokračovat v zušlechťování černostrakatého skotu, který se jeví v této oblasti jako perspektivní.

4.2 ZÁKLADNÍ ÚDAJE O SPOLEČNOSTI

Společnost [REDAKCE] vznikla z bývalého Zemědělského družstva [REDAKCE], dne 1. dubna 1994 zápisem do obchodního rejstříku, jako akciová společnost. Zakládajícími členy bylo 474 fyzických osob - akcionářů.

Společnost má v současné době 76 zaměstnanců (71 trvale činných, 5 pomáhajících) a z toho 5 řídících pracovníků (ředitel, samostatný agronom, 2 samostatní zootechnici, vedoucí útvaru ekonomiky správy podniku).

Předmět podnikání je značně rozsáhlý:

1. zemědělská výroba na půdě, kterou společnost vlastní nebo užívá v nájmu,
2. koupe zboží za účelem jeho dalšího prodeje a prodej,
3. zemní práce,
4. výroba, skladování, nákup a prodej zemědělských produktů,
5. silniční motorová doprava nákladní,
6. silniční motorová doprava osobní,
7. hostinská činnost,
8. provozování vodovodů a kanalizací,
9. výroba strojů a zařízení pro zemědělství,
10. opravy pracovních strojů,
11. opravy silničních vozidel,
12. provozování čerpacích stanic s palivy a mazivy,
13. činnost účetních poradců, vedení účetnictví.

Základními organizačními jednotkami společnosti, v nichž se uskutečňuje spojení pracovních sil a výrobních prostředků jsou výrobní jednotky (úseky):

- a) rostlinné výroby – řídí rostlinnou výrobu a skladování zásob materiálu, opravárenské dílny a dopravu
- b) živočišné výroby
- c) správní úsek – řídí dále středisko závodního stravování a prodejny.

Rostlinná výroba

Společnost hospodaří přibližně na 3400 ha zemědělské půdy, z čehož je 2700 ha orné půdy a 700 ha trvalých travních porostů v nadmořské výšce 480- 580 metrů. Většina obhospodařovaných pozemků se nachází v oblasti LFA (oblast hospodaření v méně příznivých oblastech a oblastech s ekologickými omezeními).

Společnost se zabývá pěstováním obilí, řepky a brambor. Obilí pěstují jak pro krmné účely, tak i na prodej. Dále krmnou kukuřicí a krmnými plodinami.

V podniku se investovalo do nových technologií, a proto je ve většině operací v rostlinné výrobě samostatný. Pro některé operace je využíváno služeb specializovaných firem. Jedná se převážně o sklizeň kukuřice na siláž. Naopak podnik poskytuje služby v oblasti sklizně obilí a řepky.

Živočišná výroba

V posledních letech se značně zvýšily investice do této výroby. Společnost se zabývá chovem černostrakatého skotu tzv. holštýnského. Celkem se v podniku chová kolem 1350 ks, z toho 500 dojnic. Zdrojem tržeb je hlavně prodej mléka. Denní dodávka se pohybuje kolem 9 000 l. Hlavním odběratelem je Madeta České Budějovice.

V oblasti živočišné výroby má společnost jednu farmu na odchov telat, jalovic a výkrm býků a dvě farmy na chov dojnic.

Dle SWOT analýzy lze určit následující výsledky pro podnik:

Mezi silné stránky podniku lze zařadit následující:

- dlouhodobé dobré vztahy s odběrateli,
- kvalifikovaní pracovníci,
- dobré pracovní a mzdové podmínky,
- využívání moderních technologií,
- schopnost v konkurenčním prostředí nejen obstát, ale i vyniknout.

Jako slabé stránky podniku můžeme označit tyto skutečnosti:

- charakter výroby a tím pádem vystavení různým rozmarům přírody,
- velká závislost na realizačních cenách,
- podmínky hospodaření na [REDAKCE] jako jsou: nízká bonita půdy, vysoká nadmořská výška, svažitost a kamenitost pozemků, nízké pH, srážkový stín,
- nevyrovnané restituční nároky vůči oprávněným osobám,
- prodej některých produktů na hranici nebo i pod úrovní výrobních nákladů.

Jako příležitosti lze označit následující fakta:

- známá a dobrá pověst podniku,
- možnost vyššího využití dotací z EU.

Podnik mohou také ohrozit následující nebezpečí:

- kvótování výroby mléka,
- dovoz levnějších produktů stejné kvality ze zemí EU,
- růst cen vstupů (pohonné hmoty, hnojiva, osiva),
- pokles spotřeby hovězího masa a mléka,
- nedostatek lidí ochotných pracovat v zemědělství.

5. FINANČNÍ ANALÝZA PODNIKU

Tato část práce se zabývá již konkrétní aplikací předem stanovených teoretických metod finanční analýzy. Jedná se tedy o praktickou část, jejichž cílem má být nejen dané ukazatele vypočítat, ale také je vyhodnotit a popřípadě určit příčiny špatných stavů.

Pro výpočet poměrových ukazatelů finanční analýzy je použita metodika práce, v níž jsou uvedena vstupní data z rozvahy a výkazu zisků a ztrát.

5.1 ANALÝZY LIKVIDITY PODNIKU

Ukazatele likvidity slouží k zjištění, zda je podnik schopen včas hradit své krátkodobé závazky. Tím v podstatě zjistíme, zda je podnik vůbec schopen existovat.

Jedná se vlastně o okamžité posouzení podniku.

5.1.1 Běžná likvidita

Tabulka 4: Vývoj běžné likvidity

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Oběžná aktiva	46 907	52 305	49 889	51 750	52 844	50 083	55 108
Krátkodobé závazky	10 083	4 094	4 558	7 730	5 916	3 722	8 465
Běžná likvidita	4,65	12,78	10,95	6,69	8,93	13,46	6,51

Zdroj: interní podklady podniku

Běžná likvidita patří mezi nejzákladnější ukazatele solventnosti. Jako optimální hodnota se uvádí rozmezí mezi 1,5 – 2,5. Obecně lze však říci, že čím vyšší je hodnota tohoto ukazatele, tím je pravděpodobnější zachování platební schopnosti podniku.

Tato charakteristika však není zcela správná a jednoznačná, a proto je třeba posoudit strukturu oběžných aktiv. Při detailnějším rozboru struktury oběžných aktiv ve sledovaném podniku zjistíme, že podstatnou část tvoří zásoby (zvířata a výrobky) a krátkodobé pohledávky, které jsou málo likvidní a až poté je zastoupen finanční majetek, který je brán za nejlikvidnější část oběžného majetku.

Ve sledovaném podniku ukazatel běžné likvidity dosahuje značně vysokých hodnot a pohybuje se v rozmezí od 4,65 až po 13,46. Nejvyšších hodnot bylo dosaženo v roce 2000 a v roce 2004, což znamená, že schopnost podniku krýt své krátkodobé závazky z oběžných aktiv by měla být vysoká, ovšem nejlikvidnější složka oběžného majetku tedy majetek finanční v roce 2004 dosahoval poměrně nízké hodnoty. Naopak nejnižší hodnoty

bylo dosaženo v roce 1999, což znamená, že schopnost podniku hradit své krátkodobé závazky z oběžných aktiv klesla, ale nejlikvidnější finanční majetek byl v oběžných aktivech zastoupen z 22,5 %, což je nejvyšší hodnota za sledované období.

V podniku došlo v tomto roce také k nárůstu krátkodobých závazků, což mělo podstatný vliv na nižší hodnotu tohoto ukazatele.

Celkově lze tedy říci, že vysoká hodnota likvidity může mít i nežádoucí vliv. Tento případ může nastat, pokud podnik vykazuje mnohem větší hodnotu oběžných aktiv tvořených hlavně zásobami oproti krátkodobým závazkům. Tento vývoj lze sledovat i u našeho podniku. Neboť nadměrným množstvím zásob, které jsou jen těžko přeměnitelné na peněžní prostředky, se podnik může snadno dostat do finančních potíží.

5.1.2 Pohotová likvidita

Tabulka 5: Vývoj pohotové likvidity

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Oběžná aktiva – zásoby	21 959	24 217	18 960	21 064	27 412	19 960	30 494
Krátkodobé závazky	10 083	4 094	4 558	7 730	5 916	3 722	8 465
Pohotová likvidita	2,18	5,92	4,16	2,72	4,63	5,36	3,60

Zdroj: interní podklady podniku

Z tohoto ukazatele jsou odstraněny nejméně likvidní části oběžných aktiv tedy zásoby.

Ve sledovaném podniku hodnoty značně kolísají. Nejvyšších hodnot pohotové likvidity bylo dosaženo v letech 2000 a to 5,92 a 2004 a to 5,36. Naopak nejnižší hodnoty byly sledovány v letech 1999 a to 2,18 a 2002 a to 2,72. Tento pokles je dán zejména značným zvýšením krátkodobých závazků v jednotlivých letech.

Dále je také dobré a užitečné srovnání s předchozím ukazatelem tedy s běžnou likviditou. Při porovnání těchto dvou ukazatelů zjistíme, že hodnoty pohotové likvidity jsou na výrazně nižší úrovni než hodnoty běžné likvidity. To tedy znamená, že podnik má nadměrnou výši zásob ve struktuře aktiv podniku, což je ovšem pro zemědělství typické.

Na závěr lze uvést, že výsledné hodnoty pohotové likvidity jsou značně nad stanoveným průměrem, který se pohybuje okolo 1.

5.1.3 Peněžní likvidita

Tabulka 6: Vývoj peněžní likvidity

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Hotovost	10 599	11 277	6 614	10 365	8 753	8 884	3 735
Krátkodobé závazky	10 083	4 094	4 558	7 730	5 916	3 722	8 465
Peněžní likvidita	1,05	2,75	1,45	1,34	1,48	2,39	0,44

Zdroj: interní podklady podniku

Peněžní likvidita udává momentální platební schopnost podniku krýt splatné závazky ze svého finančního majetku, který je rychle k dispozici. Tento ukazatel nejpřesněji charakterizuje platební pohotovost, tj. schopnost podniku krýt své běžné potřeby svými peněžními prostředky. Za uspokojivou úroveň lze považovat hodnotu ukazatele v rozmezí 0,6 – 1,1.

Ve sledovaném podniku hodnoty ukazatele značně kolísají v rozmezí od 0,44 – 2,75. Toto kolísání je způsobeno hlavně tím, že hotovost neboli finanční majetek v roce 2001 klesl o 4 663 tis. Kč, v roce 2002 se zvýšil o 3 751 tis. Kč, v roce 2003 klesl o 1 612 tis. Kč a poté opět v roce 2005 výrazně klesl o 5 149 tis. Kč. Podobné výkyvy zaznamenaly také krátkodobé závazky.

Hodnoty peněžní likvidity se tedy opět pohybují nad stanoveným průměrem, což znamená, že podnik je schopný uhradit své splatné závazky ze svého finančního majetku.

5.2 ANALÝZA AKTIVITY PODNIKU

Ukazatele aktivity informují o tom, jak intenzivně podnik využívá kapitál, který má k dispozici a dále o tom, jaká je platební morálka odběratelů.

5.2.1 Rychlost obratu zásob

Tabulka 7: Vývoj rychlosti obratu zásob (v obrátkách)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Tržby	66 663	68 933	71 940	66 350	69 854	65 363	69 713
Zásoby	24 948	28 088	30 929	30 686	25 432	30 123	24 614
Rychlost obratu zásob	2,67	2,45	2,33	2,16	2,75	2,17	2,83

Zdroj: interní podklady podniku

Výsledkem výpočtu ukazatele rychlost obratu zásob je číslo, které znamená počet obrátek nebo-li, kolikrát se přemění zásoby v ostatní formy oběžného majetku až po prodej hotových výrobků a opětovný nákup zásob.

Ze zjištěných hodnot vyplývá, že rychlost obratu se ve sledovaném období postupně snižovala z hodnoty 2,67 v roce 1999 až na 2,16 v roce 2002. K opětovnému nárůstu dochází až v roce 2003 na hodnotu 2,75, což znamená, že každá položka zásob byla prodána a opět nakoupena téměř 3krát ročně.

Ze získaných údajů je tedy patrné, že rychlost obratu zásob nejprve klesala a poté docházelo kromě roku 2004 k postupnému narůstání, což je pro podnik pozitivní trend vývoje. Hlavní příčinou nízkých hodnot tohoto ukazatele je struktura zásob, neboť základní položkou jsou výrobky (např. zemědělské plodiny, kterých si podnik část nechává pro vlastní potřeby a část prodává) a zvířata, u nichž je typická dlouhá doba obratovosti.

5.2.2 Doba obratu zásob

Tabulka 8: Vývoj doby obratu zásob (ve dnech)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Zásoby * 365	24 948	28 088	30 929	30 686	25 432	30 123	24 614
Tržby	66 663	68 933	71 940	66 350	69 854	65 363	69 713
Doba obratu zásob	137	149	157	169	133	168	129

Zdroj: interní podklady podniku

S ukazatelem rychlosti obratu je velmi úzce spojen další ukazatel a to doba obratu zásob. Hodnoty tohoto ukazatele představují počet dnů jedné obrátky, tzn. čím vyšší je hodnota rychlosti obratu, tím nižší je doba obratu.

V našem případě opět nejprve dochází spíše k postupnému zvyšování doby obratu a poté kromě roku 2004 ke snižování až na hodnotu 129 dní v roce 2005.

Při hodnocení ukazatele doby obratu zásob samozřejmě musíme přihlížet k typu odvětví, neboť hodnoty tohoto ukazatele se značně liší pro různá odvětví.

V hodnoceném podniku je alespoň v posledním sledovaném roce vidět změna k lepšímu jak u ukazatele rychlosti obratu zásob tak u doby obratu zásob.

5.2.3 Rychlost obratu pohledávek

Tabulka 9: Vývoj rychlosti obratu pohledávek (v obrátkách)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Tržby	66 663	68 933	71 940	66 350	69 854	65 363	69 713
Pohledávky	11 301	12 861	12 267	10 592	18 542	10 954	26 551
Rychlost obratu POHL	5,90	5,36	5,86	6,26	3,77	5,97	2,63

Zdroj: interní podklady podniku

Tento ukazatel udává počet obrátek, tedy jak rychle jsou pohledávky přeměňovány v peněžní prostředky.

V našem případě dochází ke značnému kolísání hodnot tohoto ukazatele v rozmezí od 6,26 v roce 2002 až na 2,63 v roce 2005. Tento výrazný pokles v roce 2005 byl zapříčiněn nárůstem pohledávek, které se zvýšily o 15 597 oproti minulému roku. To tedy znamená, že pohledávky jsou přeměňovány v peněžní prostředky stále pomaleji, váží tedy stále více finančních zdrojů.

5.2.4 Doba obratu pohledávek

Tabulka 10: Vývoj doby obratu pohledávek (ve dnech)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Pohledávky * 365	11 301	12 861	12 267	10 592	18 542	10 954	26 551
Tržby	66 663	68 933	71 940	66 350	69 854	65 363	69 713
Doba obratu POHL	62	68	62	58	97	61	139

Zdroj: interní podklady podniku

Doba obratu pohledávek ukazuje, za jak dlouhé období jsou pohledávky v průměru spláceny.

V našem případě kromě roku 2000 nejprve dochází k postupnému snižování hodnot ze 62 dní v roce 1999 na 58 dní v roce 2002. Poté naopak kromě roku 2004 dochází k nárůstu až na hodnotu 139 dní v roce 2005, tzn. že podnik musel čekat na peníze od odběratelů po odeslání a vyfakturování svých výrobků až o 78 dní déle oproti minulému roku.

Jako optimální hodnota tohoto ukazatele se uvádí 1,3 násobek doby splatnosti faktur, která se v zemědělství pohybuje kolem 35 dní. Lze tedy konstatovat, že nejbližší se

této hodnotě jeví rok 2002. Ovšem v posledním sledovaném roce se platební morálka dlužníků značně zhoršila.

5.2.5 Obrat fixních aktiv

Tabulka 11: Vývoj obratu fixních aktiv (v obrátkách)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Tržby	66 663	68 933	71 940	66 350	69 854	65 363	69 713
Fixní aktiva	61 486	54 755	57 499	57 347	52 960	53 592	57 062
Obrat fixních aktiv	1,08	1,26	1,25	1,16	1,32	1,22	1,22

Zdroj: interní podklady podniku

Z tabulky vyplývá, že se hodnoty ukazatele obratu fixních aktiv v jednotlivých letech drží poměrně na stejné úrovni. Pouze v roce 1999 byla zaznamenána nejnižší hodnota tohoto ukazatele a to 1,08.

Zvýšení rychlosti obratu fixních aktiv a s tím související snížení doby obratu je pro podnik příznivé, neboť finanční prostředky nejsou dlouho vázány v různých jiných formách majetku.

5.2.6 Obrat celkových aktiv

Tabulka 12: Vývoj obratu celkových aktiv (v obrátkách)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Tržby	66 663	68 933	71 940	66 350	69 854	65 363	69 713
Celková aktiva	108 530	108 723	109 899	112 459	107 349	105 364	113 230
Obrat celkových aktiv	0,61	0,63	0,65	0,59	0,65	0,62	0,62

Zdroj: interní podklady podniku

Tento ukazatel zjišťuje, jak dobře využívá podnik svá aktiva. Obecně se má za to, že nízká úroveň tohoto ukazatele indikuje nadbytečné kapacity.

Z tabulky č.12 je patrné, že v roce 1999 činila hodnota tohoto ukazatele 0,61 a postupně s výjimkou roku 2002, kdy došlo k poklesu na 0,59, hodnoty v průměru stále stoupaly.

V našem případě tedy lze, tyto výsledné hodnoty považovat za relativně uspokojivé a lze říci, že podnik využívá svá aktiva pro zabezpečení své činnosti přibližně stejně ve všech sledovaných letech.

5.3 ANALÝZA ZADLUŽENOSTI PODNIKU

Ukazatele zadluženosti informují o tom, do jaké míry je podnik zadlužen a zda je schopen splácet úroky.

5.3.1 Ukazatel věřitelského rizika

Tabulka 13: Vývoj ukazatele věřitelského rizika (v %)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Celkové závazky	29 976	19 489	18 483	18 806	13 765	9 414	16 571
Celková aktiva	108 530	108 723	109 899	112 459	107 349	105 364	113 230
Ukazatel věřitel. rizika	27,62	17,93	16,82	16,72	12,82	8,93	14,63

Zdroj: interní podklady podniku

Ukazatel věřitelského rizika vyjadřuje míru krytí majetku cizími zdroji. Obecně platí, že čím je hodnota tohoto ukazatele vyšší, tím vyšší je zadluženost podniku a riziko věřitelů. Hodnota tohoto ukazatele by tedy měla dosahovat maximálně 50 %.

Z tabulky č. 13 lze vyčíst, že hodnoty věřitelského rizika jsou velmi nízké, tedy že financování podniku z cizích zdrojů je téměř zanedbatelné. Hodnoty tohoto ukazatele dále vykazují klesající trend od 27,62 % v roce 1999 až na 8,93 % v roce 2004. Hlavním důvodem je značný pokles celkových závazků podniku v jednotlivých letech.

Na druhou stranu lze takto nízké hodnoty věřitelského rizika hodnotit záporně, jako nedostatečné využití cizích zdrojů.

5.3.2 Míra finanční samostatnosti

Tabulka 14: Vývoj míry finanční samostatnosti (v %)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Vlastní kapitál	78 554	89 234	91 416	93 653	93 584	95 950	96 659
Celková aktiva	108 530	108 723	109 899	112 459	107 349	105 364	113 230
Míra fin. samostatnosti	72,38	82,07	83,18	83,28	87,18	91,07	85,37

Zdroj: interní podklady podniku

Míra finanční samostatnosti je doplňkovým ukazatelem k předchozímu a jejich součet se rovná 100 %. Tento ukazatel vlastně vyjadřuje, z kolika procent jsou aktiva kryta vlastními zdroji a optimální hodnota by měla činit minimálně 50 %. Pokud vyjdou hodnoty nižší, je firma příliš zadlužena.

Vypočtené hodnoty udávají, že podnik je téměř finančně samostatný, neboť hodnoty tohoto ukazatele se pohybují většinou nad 80 %. Nejvyšší finanční samostatnosti dosáhl podnik v roce 2004, kdy hodnota dosáhla 91,07 %.

Z těchto dvou ukazatelů vyplývá, že podnik nemá téměř žádné cizí zdroje, tedy vše hraří ze svého vlastního kapitálu.

5.3.3 Koeficient zadluženosti

Tabulka 15: Vývoj koeficientu zadluženosti

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Cizí kapitál	29 976	19 489	18 483	18 806	13 765	9 414	16 571
Vlastní kapitál	78 554	89 234	91 416	93 653	93 584	95 950	96 659
Koeficient zadluženosti	0,38	0,22	0,20	0,20	0,15	0,10	0,17

Zdroj: interní podklady podniku

Koeficient zadluženosti nám vyjadřuje, kolikrát jsou cizí zdroje vyšší než vlastní kapitál.

Vývoj tohoto ukazatele ve sledovaném podniku vykazuje klesající trend od hodnoty 0,38 v roce 1999 až po 0,10 v roce 2004, což znamená, že podnik pro financování svých potřeb využívá převážně vlastní zdroje. Pouze v posledním sledovaném roce se hodnota ukazatele mírně zvýšila na úroveň 0,17 v důsledku nárůstu cizího kapitálu o 7 157 tis. Kč oproti minulému roku.

V porovnání s běžným průměrem podobných zemědělských podniků dosahuje společnost Agrospol velmi nadprůměrných výsledků, neboť obdobné zemědělské podniky v převážné míře hospodaří spíše s cizími zdroji.

5.3.4 Úrokové krytí

Tabulka 16: Vývoj úrokového krytí

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Zisk (před úroky a zdan.)	2 097	8 341	4 120	4 387	1 343	3 227	3 261
Celkové úroky	2 684	1 751	1 598	1 072	844	630	615
Úrokové krytí	0,78	4,76	2,58	4,09	1,59	5,12	5,30

Zdroj: interní podklady podniku

Ukazatel úrokového krytí nás informuje o tom, jak je podnik schopen pokrýt úroky, svým ziskem, tedy kolikrát je zisk podniku vyšší než úroky. Průměrná hodnota tohoto ukazatele se v amerických podnicích pohybuje kolem 8, což ovšem nelze úplně srovnávat s našimi podniky.

V našem případě je možno dosažené hodnoty kromě roku 1999 hodnotit jako optimální. Rok 1999 dosáhl nízké hodnoty hlavně v důsledku poměrně vysokých nákladových úroků. Naopak nejvyšších hodnot úrokového krytí dosáhl podnik v roce 2004 a to 5,12 a v roce 2005 a to 5,30.

Lze tedy říci, že podnik je schopen velice dobře hradit své nákladové úroky.

5.4 ANALÝZA RENTABILITY PODNIKU

Ukazatele rentability jsou měřítkem schopnosti podniku vytvářet nové zdroje, dosahovat zisku použitím investovaného kapitálu.

5.4.1 Rentabilita celkového kapitálu

Tabulka 17: Vývoj rentability celkového kapitálu (v %)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Zisk	-587	6 590	2 522	2 877	209	2 630	2 012
Celkový kapitál	108 530	108 723	109 899	112 459	107 349	105 364	113 230
Rentabilita celk. kapitálu	-0,54	6,06	2,29	2,56	0,19	2,50	1,78

Zdroj: interní podklady podniku

Na základě tohoto ukazatele lze zjistit, jaký zisk nám přinesl investovaný kapitál bez ohledu na to, z jakých zdrojů byl financován. Obecně platí, že čím je hodnota ukazatele větší, tím podnik efektivněji investoval. V případě zisku lze do čitatele dosazovat buď zisk před zdaněním nebo po zdanění. V našem případě jsme použili zisk po zdanění.

Z výsledných hodnot lze usuzovat, že nejvyšší hodnoty tedy 6,06 % dosahovala rentabilita celkového kapitálu v roce 2000, poté došlo k poklesu a v roce 2002 opět k nepatrnému vzestupu, ale v roce 2003 opět hodnota tohoto ukazatele značně poklesla až na úroveň 0,19 %. Hlavním důvodem takto nízké hodnoty byla úroveň dosaženého zisku, který oproti minulému roku výrazně poklesl o 2 668 tis. Kč.

Optimálně by se měla hodnota rentability celkového kapitálu v zemědělském podniku pohybovat kolem 5 %, ale takto vysoké hranice sledovaný podnik dosahuje pouze

v roce 2000. Stále je to ovšem vysoce nad průměrem odvětví, které bylo v posuzovaných letech ztrátové.

5.4.2 Rentabilita vlastního kapitálu

Tabulka 18: Vývoj rentability vlastního kapitálu (v %)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Zisk	- 587	6 590	2 522	2 877	209	2 630	2 012
Vlastní kapitál	78 554	89 234	91 416	93 653	93 584	95 950	96 659
Rentabilita vl. kapitálu	- 0,75	7,39	2,76	3,07	0,22	2,74	2,08

Zdroj: interní podklady podniku

Rentabilita vlastního kapitálu vyjadřuje výnosnost vlastního kapitálu, který do podniku vložili akcionáři nebo společníci a slouží ke kontrole, zda je s jejich vloženými prostředky efektivně nakládáno. Tento ukazatel je považován za klíčové kritérium hodnocení výnosnosti kapitálu a jeho doporučená hodnota se uvádí v rozmezí 0,15 až 0,20.

V našem případě lze tedy celkový vývoj tohoto ukazatele považovat za nepříznivý. V roce 2000 dosáhl podnik rentability vlastního kapitálu 7,39 % a postupně kromě roku 2002 tato hodnota klesala až na úroveň 0,22 % v roce 2003. Poté v roce 2004 dochází k opětovnému nárůstu ukazatele. Hlavní příčinou nízkých hodnot tohoto ukazatele je značný pokles zisku z hodnoty 6 590 tis. Kč v roce 2000 až na hodnotu 209 tis. Kč v roce 2003. Nejnižší hodnoty bylo naopak dosaženo v roce 1999 a to - 0,75 %.

Nyní si rozložíme rentabilitu vlastního kapitálu na součin tří ukazatelů a zjistíme, který měl na rentabilitu největší vliv.

Tabulka 19: Rozklad rentability vlastního kapitálu (v Kč)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Rentabilita tržeb	- 0,0088	0,0956	0,0351	0,0434	0,0030	0,0402	0,0289
Obrat aktiv	0,6142	0,6340	0,6546	0,5900	0,6507	0,6204	0,6157
Finanční páka	1,3816	1,2184	1,2022	1,2008	1,1471	1,0981	1,1714
Rentabilita vlast. kapitálu	- 0,0075	0,0739	0,0276	0,0307	0,0022	0,0274	0,0208

Zdroj: interní podklady podniku

Z provedeného rozkladu rentability vlastního kapitálu lze pozorovat následující:

Na nízké hodnoty rentability v roce 1999 a v roce 2003 má největší vliv podstatné snížení rentability tržeb v těchto letech, obrát aktiv se v podstatě udržuje na téměř vyrovnané úrovni a ukazatel finanční páky postupně klesá, což představuje snížení zadluženosti podniku.

Naopak nejvyšší hodnota rentability byla sledována v roce 2000 a hlavním důvodem bylo tentokrát naopak zvýšení rentability tržeb.

Jak vyplývá z výše uvedeného, lze konstatovat, že největší vliv na rentabilitu vlastního kapitálu mají výkyvy výsledku hospodaření a s tím související rentabilita tržeb.

5.4.3 Rentabilita tržeb

Tabulka 20: Vývoj rentability tržeb (v %)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Zisk	- 587	6 590	2 522	2 877	209	2 630	2 012
Tržby	66 663	68 933	71 940	66 350	69 854	65 363	69 713
Rentabilita tržeb	- 0,88	9,56	3,51	4,34	0,30	4,02	2,89

Zdroj: interní podklady podniku

Tento ukazatel udává, kolik dokáže podnik vyprodukovat „efektu“ na 1Kč tržeb. Jeho nízká úroveň představuje chybné řízení firmy, střední úroveň je znakem dobré práce managementu firmy a dobrého jména firmy na trhu, vysoká úroveň ukazatele do budoucna signalizuje problémy s konkurenčními firmami, které se pokusí na základě snížení prodejních cen srovnatelného nebo stejného sortimentu, vytlačit danou firmu z trhu.

V našem případě bylo nejlepší hodnoty dosaženo v roce 2000, kdy rentabilita tržeb činila 9,56 % tzn., že z jedné Kč tržeb bylo vyprodukováno 0,0956 tis. Kč zisku.

5.4.4 Nákladovost

Tabulka 21: Vývoj nákladovosti (v Kč)

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Rentabilita tržeb	- 0,0088	0,0956	0,0351	0,0434	0,0030	0,0402	0,0289
Nákladovost	1,0088	0,9044	0,9649	0,9566	0,997	0,9598	0,9711

Zdroj: interní podklady podniku

Dalším důležitým ukazatelem je ukazatel nákladovosti, který je doplňkovým ukazatelem k předchozímu tedy k rentabilitě tržeb. Tento ukazatel udává, kolik Kč nákladů

bylo vynaloženo na 1 Kč tržeb. Obecně platí, že čím nižší hodnota, tím lepší jsou výsledky hospodaření podniku. Pokud hodnota tohoto ukazatele přesáhne 1, tak náklady převyšují tržby a výroba se stává nerentabilní. Lze tedy konstatovat, že u prosperujícího podniku by měl tento ukazatel dosáhnout hodnoty menší než 1,0.

V našem případě se dosažené hodnoty kromě roku 1999 drží těsně pod 1. Nejvyšší nákladovosti bylo dosaženo v již zmíněném roce 1999 a to 1,0088, což znamená, že na 1 Kč tržeb bylo vynaloženo 1,0088 Kč nákladů.

Nejlepší hodnota byla dosažena v roce 2000 a to 0,9044, což znamená, že z jedné vynaložené koruny nákladů byl dosažen zisk 0,0956 Kč.

5.5 SPECIFICKÉ METODY FINANČNÍ ANALÝZY

5.5.1 Index IN95

Tabulka 22: Vývoj indexu IN95

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Index IN95	2,39	5,37	4,20	4,00	3,76	5,92	4,13

Zdroj: interní podklady podniku

Použití indexu IN95 je neoptimálnější, neboť byl stanoven pro české podniky a je přesně přizpůsoben pro jednotlivá odvětví národního hospodářství.

Manželé Neumaierovi stanovili, že podniky, které vykázaly hodnotu indexu IN95 větší než 2, mají schopnost bezproblémově hradit své závazky.

V našem případě ve všech sledovaných letech nejenže tento index dosáhl hodnoty 2, ale značně ji i převyšoval. Nejvyšší hodnoty bylo dosaženo v roce 2004 a to 5,92.

Celkově tedy můžeme říci, že lze u podniku předpokládat dlouhé přežití a finanční stabilitu.

5.5.2 Altmanův index

Tabulka 23: Vývoj Altmanova indexu

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Altmanův index	2,77	4,33	4,39	4,39	5,41	7,67	4,94

Zdroj: interní podklady podniku

Altmanův index je kombinací několika ukazatelů, kterým jsou přiřazeny stabilní hodnoty. Hodnoty tohoto indexu přesahující 2,99 jsou označovány za finančně robustní dobré podniky a hodnoty nižší než 1,81 znamenají špatný podnik, který v nejbližší době zbankrotuje.

V našem případě nám kromě roku 1999 ve všech sledovaných letech vychází poměrně vysoké hodnoty nad 2,99, takže lze říci, že podnik si vede velmi dobře a je tedy v dobré finanční situaci. Nejlepší hodnoty bylo dosaženo v roce 2003 a 2004 hlavně vlivem snížení cizích zdrojů a vlivem nerozděleného zisku, který byl ostatní roky nulový.

Je nutné vzít ještě v úvahu, že Altmanův model byl vytvořen pro americké firmy s jinou úrovní hospodářství, a proto jeho použití v podmínkách České republiky se jeví jako nepříliš vhodné a lze ho považovat pouze jako jedno z mnoha hodnocení podniků.

Na závěr je třeba ještě dodat, že jak index IN95 tak Altmanův index mají pouze orientační charakter a nejsou schopny nahradit podrobnou finanční analýzu. Proto tyto indexy mají vždy pravděpodobnostní charakter.

6. SIMULACE JEDNOTLIVÝCH MODELŮ

Cílem této praktické části má být nejen zkonstruování jednotlivých modelů hospodaření, ale také jejich zhodnocení a navržení možných variant zlepšení. Pro výpočet výsledku hospodaření jsou použity pouze takové výnosy a náklady, které jsou realizované ve vztahu k vnějšímu okolí podniku.

6.1 PŮVODNÍ MODEL ŽIVOČIŠNÉ VÝROBY

6.1.1 Podmínky pro sestavení původního modelu

Při sestavování modelu vycházíme z těchto údajů:

V oblasti živočišné výroby je podnik zejména zaměřen na chov krav s tržní produkcí mléka.

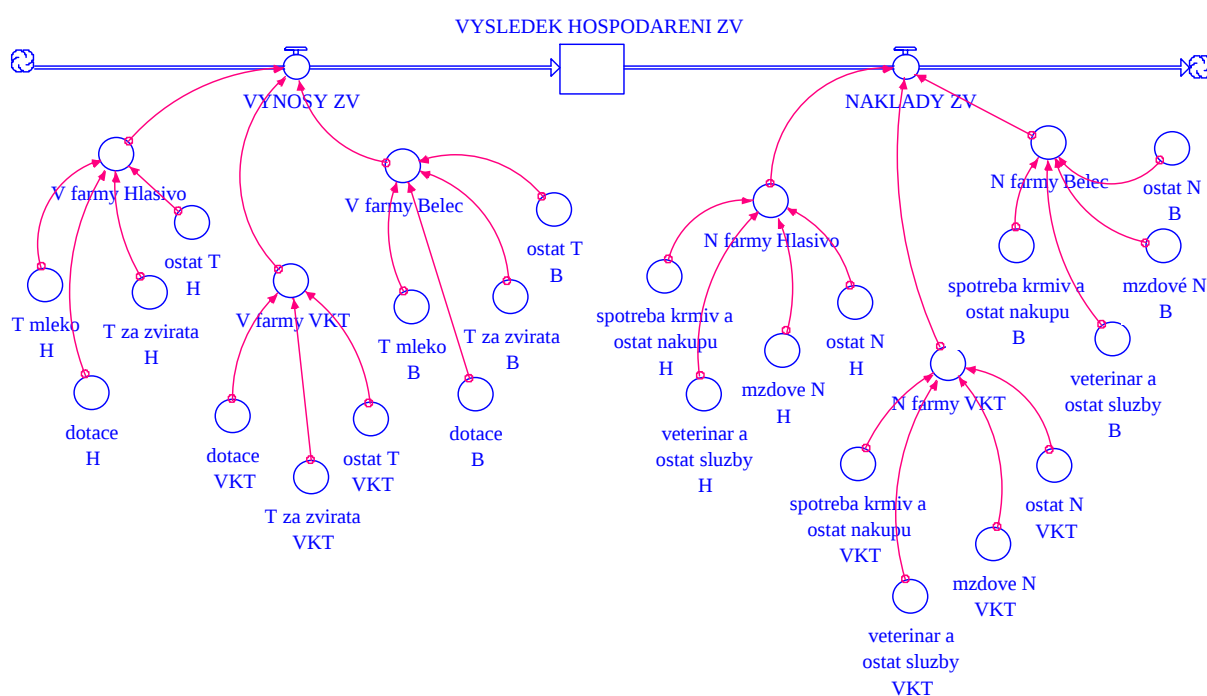
Farma Hlasivo má 350 ks dojnic s denní dodávkou mléka 7 000 l. Zaměstnává celkem 7 lidí.

Farma Běleč má 150 ks dojnic s denní dodávkou mléka 2 000 l. Zaměstnává celkem 6 lidí.

Farma VKT (Velkokapacitní teletník) je zaměřena na odchov mladého dobytka.

6.1.2 Tvorba původního modelu

Obrázek 1: Původní model živočišné výroby

Zdroj: autorka

V tomto prvním modelu jsou v reálném čase vytvářena salda výnosů a nákladů živočišné výroby během 12 měsíců jednoho roku.

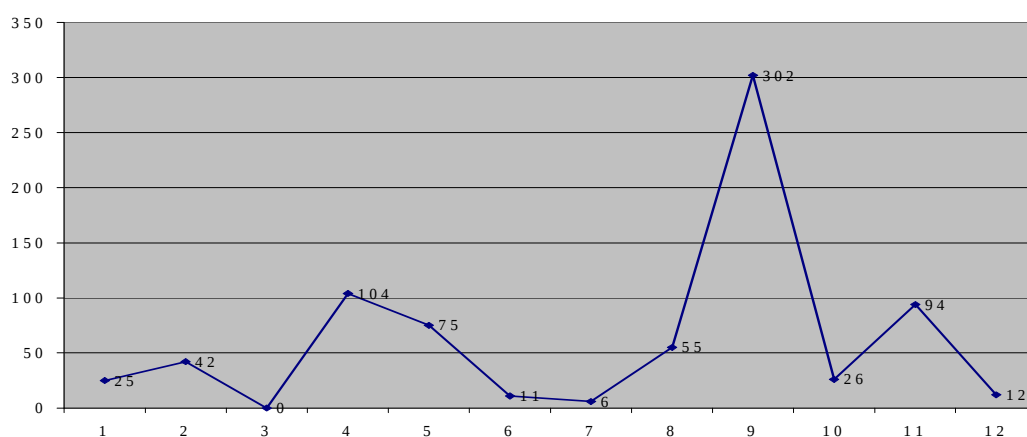
Jako indikátor zásoby byl zvolen „výsledek hospodaření“, který je definován rovnicí: výnosy – náklady. Dále jsou v modelu dva jednostranné toky a to náklady a výnosy, které jsou pomocí vztahů ovlivněné jednotlivými vlivy, kterými jsou v tomto případě jednotlivé položky výnosů a nákladů farem Hlasivo, Běleč a VKT.

Výnosy farem Hlasivo a Běleč se skládají z tržeb za mléko, tržeb za zvířata, dotací a ostatních tržeb. Výnosy farmy VKT obsahují kromě tržeb za mléko všechny ostatní výnosy, mezi které lze zahrnout tržby za zvířata, dotace a ostatní tržby.

Tržby za mléko představují stabilní, pravidelný a největší zdroj tržeb podniku z živočišné výroby. Hlavním odběratelem mléka je Madeta České Budějovice.

Tržby za zvířata se skládají z tržeb za jatečná zvířata, což jsou býci a tržeb z prodeje zvířat základního stáda, které tvoří vyřazené krávy. Tržby za jatečná zvířata jsou poměrně nerovnoměrné, a proto jsou zadány prostřednictvím grafu.

Graf 1: Tržby za jatečná zvířata (v tis. Kč)

Zdroj: interní podklady podniku

Dotace také ve značné míře navyšují výnosy podniku, jejich časové rozmístění je však situováno ke konci roku.

Mezi ostatní tržby patří tržby z prodeje dlouhodobého hmotného majetku, tržby z prodeje materiálu a náhrady od pojišťovny. Ovšem výše těchto tržeb není pro podnik příliš významná.

Naopak jednotlivé druhy nákladů jsou totožné u všech farem a zahrnují spotřebu krmiv a ostatních nákupů, veterinární a ostatní služby, mzdové a ostatní náklady.

Do skupiny spotřebovaných krmiv a ostatních nákupů lze zařadit:

- spotřebu krmiv a steliv, která je poměrně rovnoměrně rozložena během celého roku, neboť počet zvířat je v jednotlivých měsících téměř na stejné úrovni,
- spotřebu přísad na výrobu směsí, do které patří např. sója, řepka, minerální přísady a mláto. Tato složka tvoří podstatnou část nákladů společnosti,
- ostatní spotřebované nákupy např. spotřebu náhradních dílů, pohonných hmot, elektrické energie, léků a dezinfekčních prostředků.

Další podstatnou složku nákladů tvoří veterinární a ostatní služby, mezi které náleží např. plemenářské služby, opravy a udržování, ošetřování paznehtů, nájemné, leasing.

Mzdové náklady jsou v jednotlivých měsících zastoupeny téměř ve stejné výši. Představují základní mzdu, prémie, příplatky, náhrady a zákonné sociální a zdravotní pojištění.

Mezi ostatní náklady patří pojištění provozního majetku, daně a poplatky.

6.1.3 Zhodnocení původního modelu

Tento první model představuje hospodaření společnosti za rok 2005 v oblasti živočišné výroby, kdy výnosy a náklady v jednotlivých měsících dosahují přibližně stejných hodnot.

Pokud jde o výnosy, tak jejich největší podíl tvoří tržby za mléko, které jsou stabilním příjmem během celého roku. Pouze v měsíci prosinci dosahují výnosy vyšších hodnot, což je ovšem způsobeno dotacemi, které přicházejí vždy na konci roku.

Naopak mezi největší položky nákladů patří mzdové náklady a spotřeba nakoupených přísad na výrobu směsí. Vývoj těchto nákladů je v živočišné výrobě poměrně rovnoměrný.

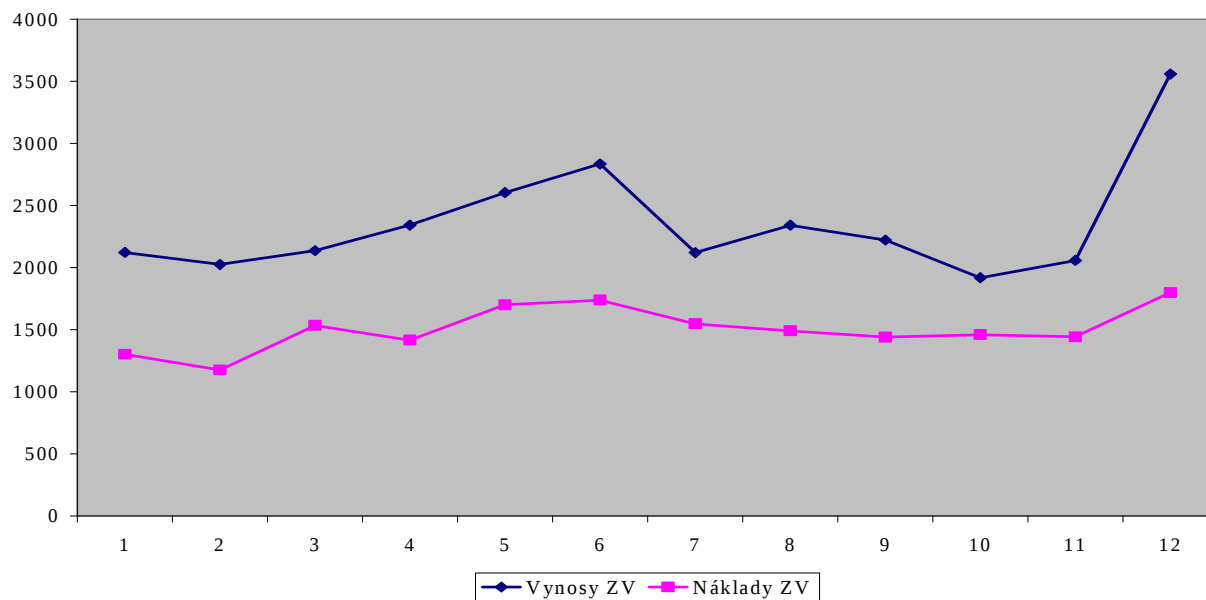
Porovnáním jednotlivých výnosů a nákladů dosáhl podnik souhrnného salda ve výši 10 232 tis. Kč, z čehož nejvyšší hodnota byla zaznamenána v měsíci prosinci a to díky již zmíněným dotacím.

Pokud bychom konkrétně hodnotili jednotlivé farmy, tak nejvyšší hodnoty výnosů a nákladů, kromě farmy VKT, kde nejvyšší výnosy tvoří tržby za zvířata, odpovídají již zmíněným položkám, ale salda výnosů a nákladů jsou v jednotlivých farmách značně odlišná. Farma Hlasivo dosáhla souhrnného salda měsíčních výnosů a nákladů ve výši 11 032 tis. Kč, farma Běleč dosáhla také kladného salda, ale pouze 1 527 tis. Kč a farma VKT dosáhla záporného salda ve výši 2 327 tis. Kč, což je způsobeno tím, že v tomto roce ještě nedocházelo k žádným prodejům.

Výše uvedené skutečnosti jsou pro lepší přehlednost dány do grafů č. 2 a 3.

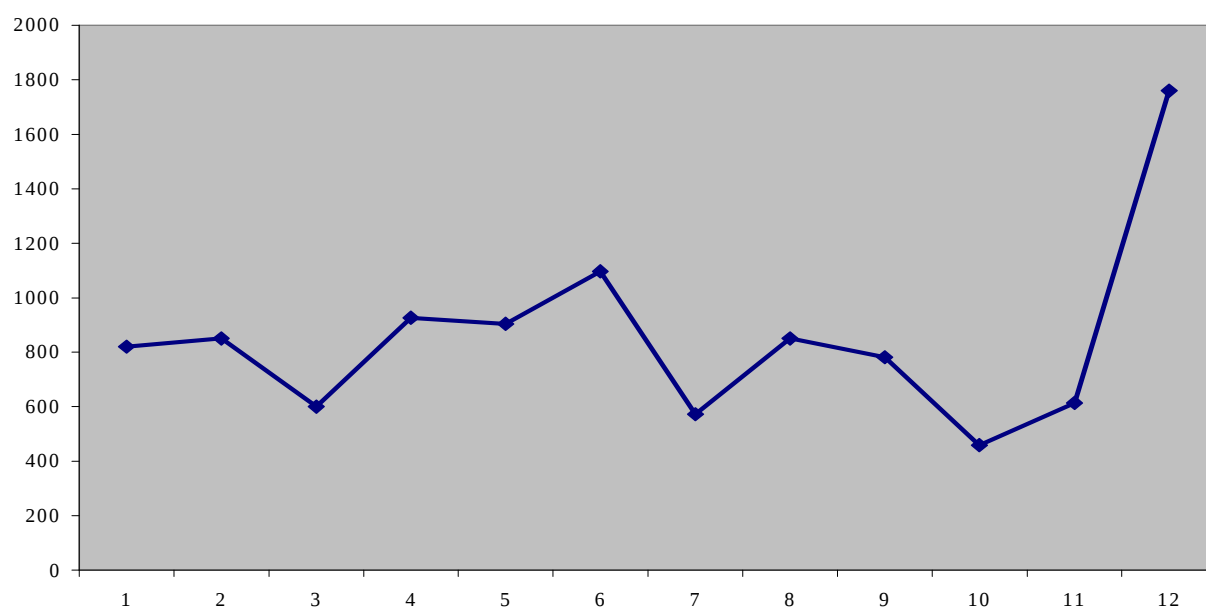
6.1.4 Výstupy původního modelu

Graf 2: Vývoj výnosů a nákladů živočišné výroby (v tis. Kč)

Zdroj: interní podklady podniku

Graf 3: Vývoj měsíčních sald výnosů a nákladů živočišné výroby (v tis. Kč)

Zdroj: interní podklady podniku

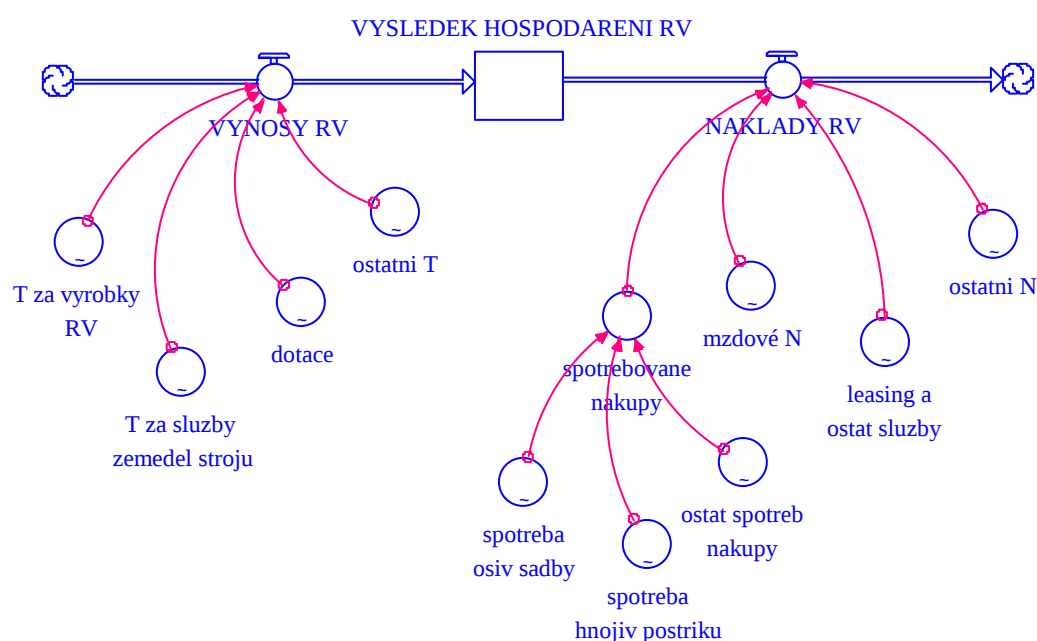
6.2 MODEL ROSTLINNÉ VÝROBY

6.2.1 Podmínky pro sestavení modelu

V oblasti rostlinné výroby se podnik zabývá pěstováním tržních plodin a to obilí, řepky, brambor a dále pěstováním krmné kukuřice a dalších krmných plodin.

6.2.2 Tvorba modelu

Obrázek 2: Model rostlinné výroby

Zdroj: autorka

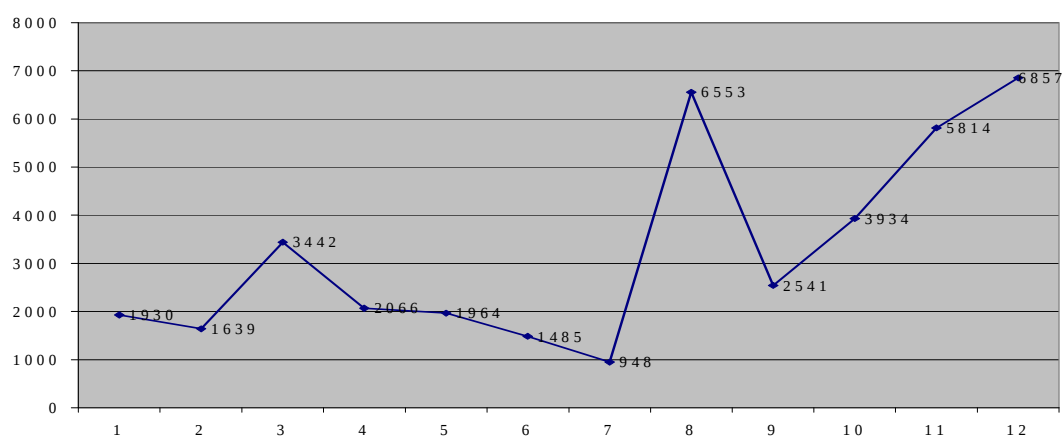
Druhý model představuje utváření sald výnosů a nákladů rostlinné výroby v průběhu celého roku.

Jako zásoba byl zvolen „výsledek hospodaření“, který byl zadán rovnicí: výnosy – náklady. Výnosy a náklady rostlinné výroby jsou v modelu reprezentovány ikonami jednostranných toků. Tyto jednotlivé toky jsou ovlivněny dílčími faktory – vlivy, které ve skutečnosti reprezentují dílčí nákladové a výnosové položky.

Celkové výnosy se zde skládají z tržeb za výrobky, tržeb za služby zemědělských strojů, dotací a ostatních tržeb.

Tržby za výrobky RV jsou dány tržbami za obiloviny, řepku a brambory. Tvoří podstatnou část tržeb podniku a vyvíjí se dosti nerovnoměrně, proto jsou v modelu zadány grafem.

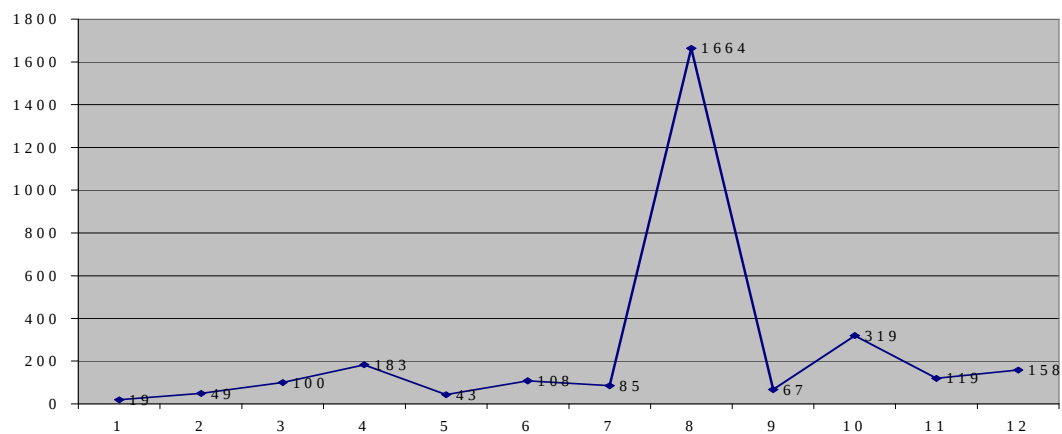
Graf 4: Tržby za výrobky rostlinné výroby (v tis. Kč)

Zdroj: interní podklady podniku

Tržby za služby zemědělských strojů jsou zejména tvořeny službami obilného kombajnu, traktorů a těžké mechanizace. Tyto tržby jsou největší v měsíci srpnu, neboť v této době probíhá sklizeň a podnik poskytuje služby jiným podnikům v oblasti sklizně obilí a řepky. Pro lepší představu jsou tyto tržby opět zadány grafem.

Graf 5: Tržby za služby zemědělských strojů (v tis. Kč)

Zdroj: interní podklady podniku

Dotace jsou opět jako v případě živočišné výroby poskytovány vždy na konci roku v prosinci a tvoří značnou část výnosů rostlinné výroby.

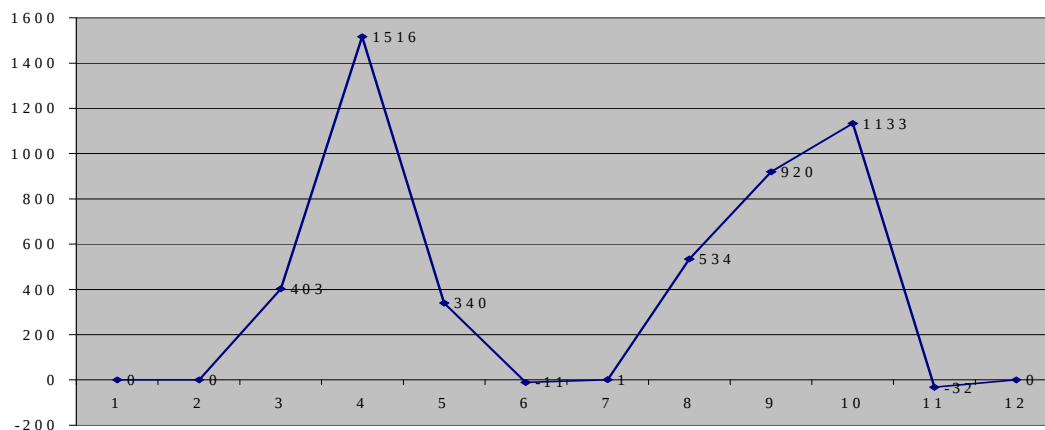
Ostatní tržby se skládají z tržeb z prodeje dlouhodobého hmotného majetku, materiálu a z náhrad od pojišťovny.

Náklady jsou tvořeny spotřebovanými nákupy, leasingem a ostatními službami, mzdovými náklady a ostatními náklady.

Do skupiny spotřebované nákupy lze zahrnout:

- spotřebu osiv a sadby, která je pro podnik náklad pouze v určitých měsících roku a proto je pro lepší přehlednost zadána prostřednictvím grafu,

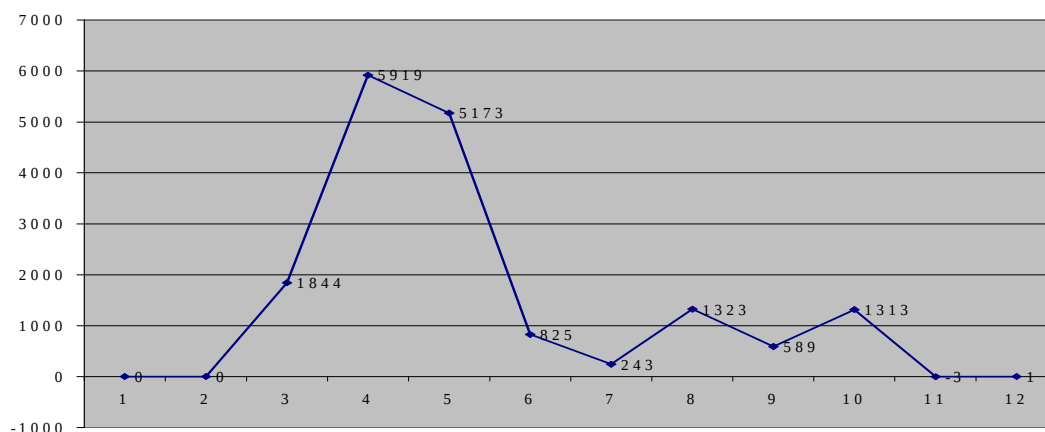
Graf 6: Spotřeba osiv a sadby (v tis. Kč)

Zdroj: interní podklady podniku

- spotřebu hnojiv a postřiků, která je pro podnik zcela největším nákladem v oblasti rostlinné výroby a je opět rozložena pouze na určité měsíce v roce. Vývoj těchto nákladů je zaznamenán v grafu,

Graf 7: Spotřeba nakoupených hnojiv a postřiků (v tis. Kč)

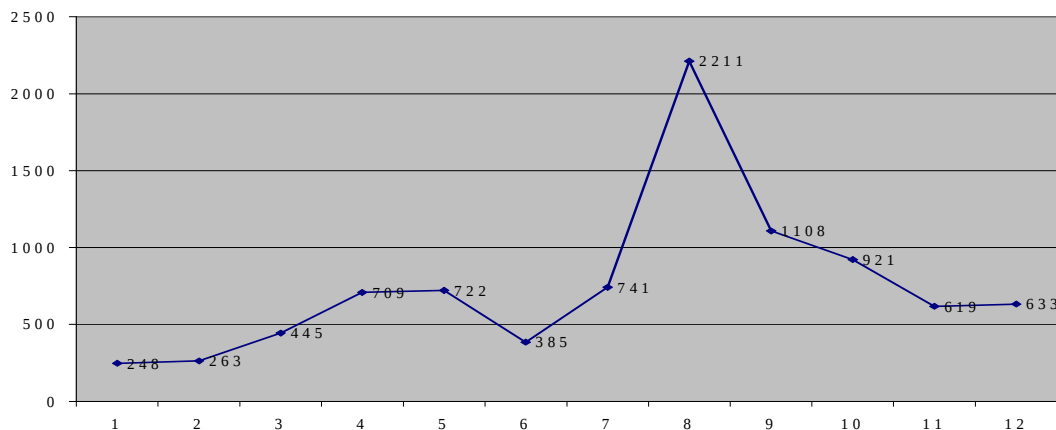

Zdroj: interní podklady podniku

- ostatní spotřebované nákupy zahrnují spotřebu pohonných hmot, náhradních dílů, elektrické energie, plynu, mazadel a ostatního materiálu. Na rozdíl od živočišné výroby, kdy tyto náklady byly rovnoměrně rozloženy během celého roku, je

v rostlinné výrobě největší část těchto nákladů vynaložena v srpnu. Hlavní zásluhu na tom má spotřeba pohonných hmot, která je díky sklizni největší v tomto měsíci.

Graf 8: Ostatní spotřebované nákupy (v tis. Kč)

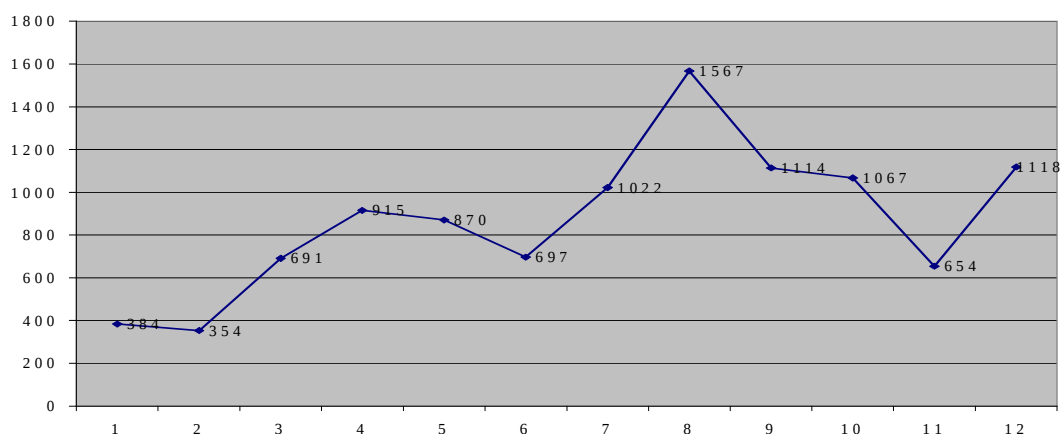

Zdroj: interní podklady podniku

Další náklady podniku tvoří leasingové splátky a ostatní služby, do kterých lze zařadit leasingy strojů, nájemné z pozemků, opravy a udržování.

Mzdové náklady nejsou na rozdíl od živočišné výroby rovnoměrně rozloženy a jsou opět největší v měsíci srpnu. Jsou tvořeny základní mzdou, příplatky, prémie, náhradami a zákonným zdravotním a sociálním pojištěním.

Graf 9: Mzdové náklady (v tis. Kč)

Zdroj: interní podklady podniku

Mezi ostatní náklady lze zařadit pojištění provozního majetku, daň silniční a z nemovitostí.

6.2.3 Zhodnocení modelu

Tento model představuje charakteristiku hospodaření společnosti v oblasti rostlinné výroby za rok 2005. V některých měsících roku podnik vykazoval záporné saldo výnosů a nákladů tzn. náklady ve značné míře převyšovaly výnosy.

Mezi největší výnosy patří tržby za výrobky vyprodukované rostlinnou výrobou, které jsou ovšem sezónního charakteru a dále dotace.

Naopak pokud jde o náklady, tak největší položky tvoří mzdové náklady, spotřeba hnojiv a chemických postřiků a spotřeba pohonných hmot.

Opět se v tomto případě jedná o náklady nepravidelné, které vznikají pouze v některých měsících roku, zejména v dubnu a v květnu.

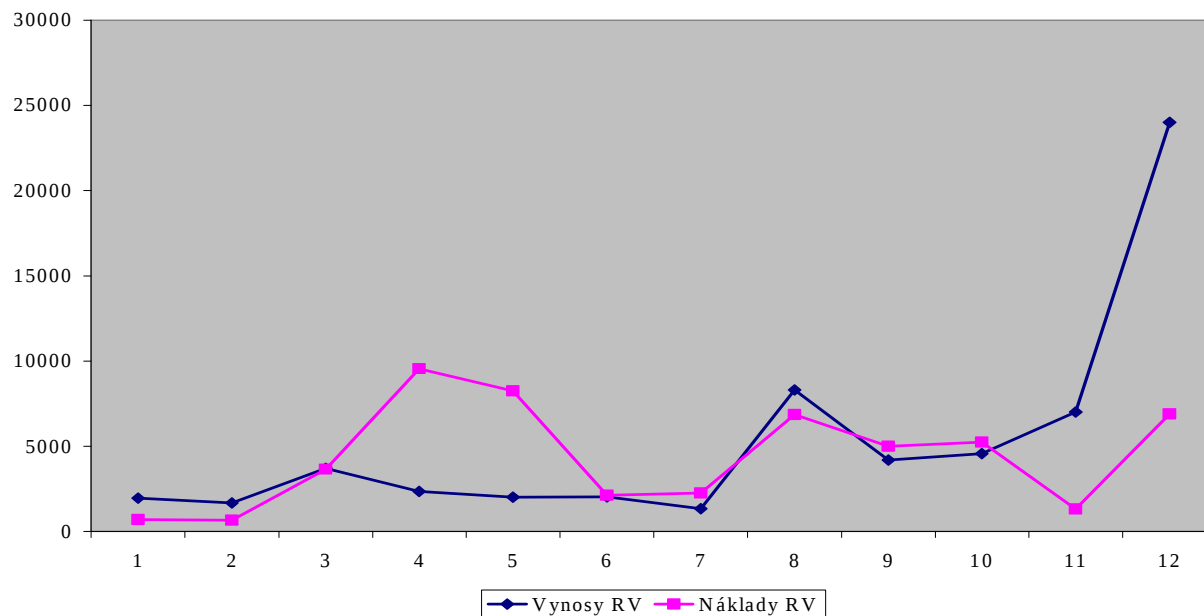
V důsledku tohoto nerovnoměrného rozložení výnosů a nákladů během roku je podnik schopen ztratová salda některých měsíců značně vykompenzovat kladnými saldy jiných měsíců, a proto hospodaření podniku v oblasti rostlinné výroby skončilo saldem ve výši 10 708 tis. Kč. Pokud tedy jde o kladné saldo výnosů a nákladů tak toho podnik dosáhl pouze v měsících lednu, únoru, březnu, srpnu, listopadu a prosinci. Hlavní příčinou byly značně vysoké tržby za výrobky rostlinné výroby a tržby za služby zemědělských strojů a v měsíci prosinci ještě dotace.

Při porovnání měsíčních sald živočišné výroby s rostlinnou výrobou lze konstatovat následující. Živočišná výroba má ve všech měsících roku kladné saldo výnosů a nákladů, ovšem u rostlinné výroby toto nelze říci, neboť se jedná o výrobu sezónní s relativně dlouhým výrobním cyklem, a proto je v některých měsících roku rozdíl mezi výnosy a náklady záporný. Ovšem ztráty rostlinné výroby dosahují tak vysokých hodnot, že téměř v žádném měsíci nejsou zcela saturovány kladnými hodnotami živočišné výroby. Při detailnějším rozboru lze zjistit, že v měsících dubnu a květnu jsou ztráty rostlinné výroby tak vysoké, že dosavadní salda výnosů a nákladů u živočišné výroby by musely v těchto měsících vzrůst alespoň o 700%, aby byly alespoň schopny vyrovnat tyto vzniklé ztráty. Zde bychom proto doporučili, zajistit dostatečnou intenzitu rostlinné výroby pomocí externích krátkodobých prostředků. V ostatních měsících lze říci, že výkyvy rostlinné výroby jsou již z převážné části saturovány kladnými hodnotami živočišné výroby a v měsíci červnu je již záporné saldo výnosů a nákladů rostlinné výroby téměř zanedbatelné, neboť je více jak 16 krát kryto kladným saldem živočišné výroby. V ostatních měsících roku dosahují salda výnosů a nákladů u obou výrob kladných hodnot.

Výše uvedené skutečnosti jsou opět pro lepší přehlednost vyjádřeny prostřednictvím grafů č. 10 a 11.

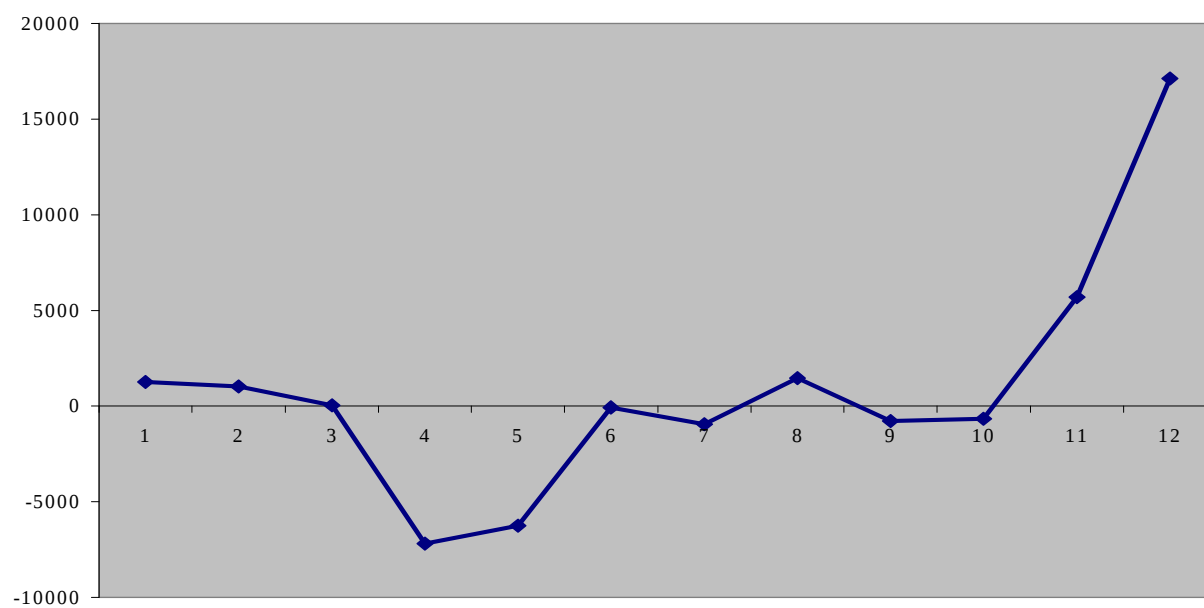
6.2.4 Výstupy modelu

Graf 10: Vývoj výnosů a nákladů rostlinné výroby (v tis. Kč)

Zdroj: interní podklady podniku

Graf 11: Vývoj měsíčních sald výnosů a nákladů rostlinné výroby (v tis. Kč)

Zdroj: interní podklady podniku

6.3 VARIANTNÍ MODEL ŽIVOČIŠNÉ VÝROBY

6.3.1 Podmínky pro sestavení modelu variantního řešení

V tomto modelu zůstanou u farem Hlasivo a farmy VKT zachovány jednotlivé druhy nákladů a výnosů a jejich výše se také nezmění.

Ke změně dojde pouze u farmy Běleč, kde se předpokládá přechod z chovu krav s tržní produkcí mléka na chov krav bez tržní produkce mléka tzn. na pastevní chov masného plemene skotu. Hlavním důvodem je skutečnost, že živočišná výroba podniku se již delší dobu potýká s nedostatkem pracovníků. Dalším limitujícím faktorem jsou mzdové náklady. Konkrétně farma Běleč má ve srovnání s farmou Hlasivo přibližně stejné mzdové náklady ovšem téměř s polovičním počtem dojnic a s nesrovnatelně nižší produkcí mléka. Dále současná vazná stáj pro dojnice s kapacitou 150 ks potřebuje rekonstrukci, což by znamenalo značnou investici, jejíž doba návratnosti by byla dosti dlouhá.

Tyto důvody vedou k rozhodnutí podniku změnit výrobní zaměření farmy Běleč. Nejen, že by tato změna radikálně snížila počet pracovníků ze současných šesti na jednoho, ale také by se mohly využít dvě doposud prázdné hospodářské budovy. V důsledku toho lze tedy zvýšit počet krav ze současných 150 ks na 200 ks plus dalších 320 ks, které budou tvořit telata a krávy na výkrm.

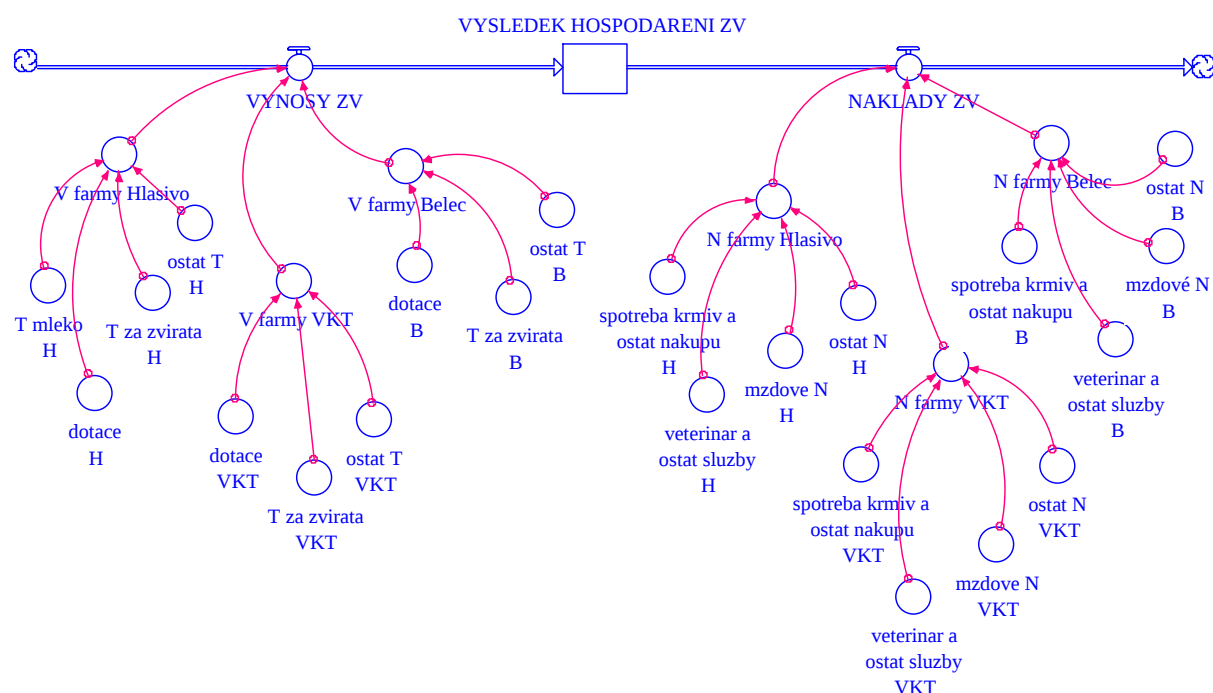
Také se předpokládá značné snížení celkových nákladů farmy Běleč.

V tomto modelu bude řešen až cílový stav nikoliv přechodné období.

Pokud jde o zaměření či produkci rostlinné výroby tak ta se nezmění, neboť je stále nadbytečná tzn. produkuje více než může sama spotřebovat.

6.3.2 Tvorba modelu variantního řešení

Obrázek 3: Variantní model živočišné výroby

Zdroj: autorka

Tento nový model má stejné složení jako původní model rostlinné výroby pouze s tím rozdílem, že dochází ke změně u farmy Běleč, kde již nejsou zahrnuty tržby za mléko. V tomto případě již nejsou rozebírány jednotlivé položky výnosů a nákladů, neboť u farem Hlasivo a VKT jsou naprosto totožné.

Pokud jde o jednotlivé výnosy a náklady farmy Běleč, tak ty jsou následující.

Mezi výnosy lze zařadit tržby za jatečná zvířata, dotace a ostatní příležitostné tržby. U tržeb za jatečná zvířata se předpokládá měsíční prodej.

Do nákladů lze zařadit spotřebu krmiv a ostatních nákupů, veterinární služby, mzdové náklady a ostatní příležitostné náklady. Nejvýznamnější část nákladů tvoří náklady na krmiva. U veterinárních a mzdových nákladů dochází k jejich výraznému poklesu.

6.3.3 Zhodnocení modelu variantního řešení

Tento model představuje hospodaření podniku v oblasti živočišné výroby v případě, kdy u jedné z farem dojde ke změně výroby ze současné tržní produkce mléka na chov masného typu skotu.

V jednotlivých měsících roku se předpokládá u farmy Běleč stabilní vývoj nákladů a výnosů. Největší položku výnosů budou tvořit tržby za jatečná zvířata, kde lze předpokládat měsíční prodej. U nákladů se očekává jejich výrazné snížení, zejména u mzdových a veterinárních nákladů.

U měsíčních sald výnosů a nákladů lze také očekávat stabilní vývoj bez větších výkyvů. Hospodaření farmy Běleč by tedy skončilo kladným saldem ve výši 3 095 tis. Kč, což je oproti původnímu zaměření farmy na tržní produkci mléka o 1 568 tis. Kč více.

Pokud bychom srovnali vývoj měsíčních sald výnosů a nákladů u farmy Běleč při zaměření na chov krav s tržní produkcí mléka a poté při chovu krav bez tržní produkce mléka lze konstatovat následující.

U výnosů dojde oproti původnímu modelu k jejich snížení a budou se ve všech měsících roku pohybovat na stejné úrovni, neboť se předpokládá pravidelný měsíční prodej jatečných zvířat. Pouze na konci roku dojde k jejich výraznému navýšení díky dotacím. Vývoj výnosů u původního modelu lze také označit za poměrně stabilní, neboť jejich převážnou část tvořily tržby za mléko a opět i zde docházelo koncem roku k navýšení výnosů díky dotacím.

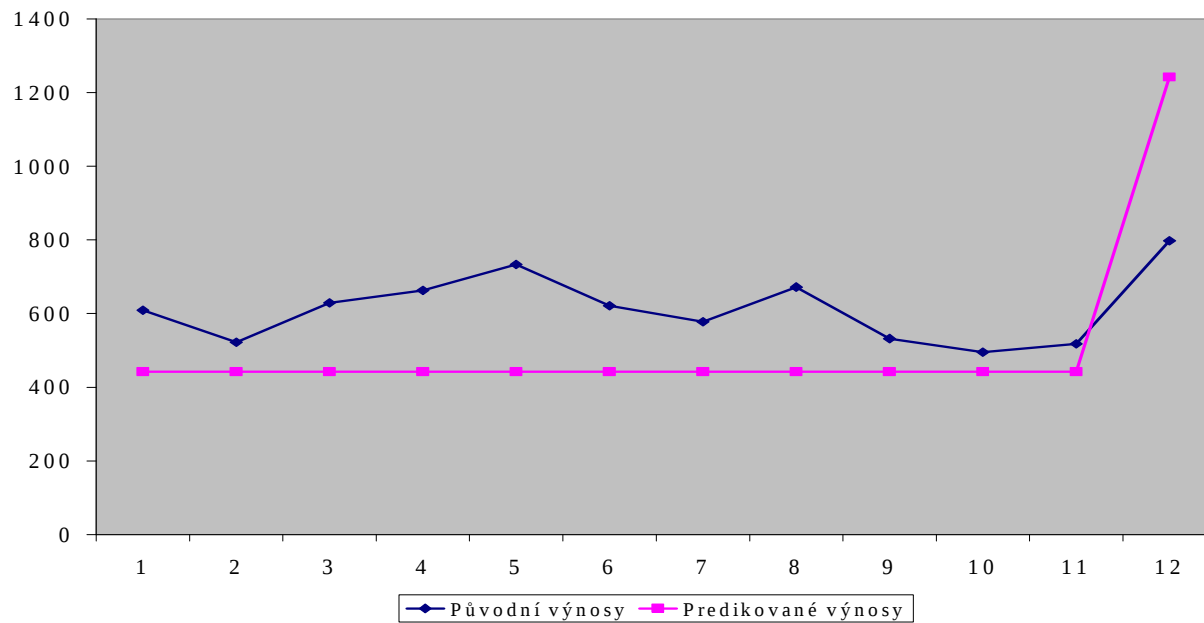
Naopak náklady farmy Běleč při chovu krav bez tržní produkce mléka výrazně poklesly a to díky již zmíněným mzdovým a veterinárním nákladům. Největší rozdíl ve výši nákladů mezi oběma modely je patrný v měsíci květnu, což je ovšem způsobeno nárůstem mimořádných nákladů u původního modelu živočišné výroby.

Při porovnání sald měsíčních výnosů a nákladů u obou modelů lze zjistit, že téměř ve všech měsících roku vykazuje hospodaření farmy Běleč při chovu krav bez tržní produkce mléka výrazně vyšších sald výnosů a nákladů oproti chovu krav s tržní produkcí mléka. Pouze v měsících lednu a srpnu je tomu naopak, což je důsledek mírného poklesu nákladů u původního modelu. Naopak největší rozdíl měsíčních sald výnosů a nákladů obou modelů byl zaznamenán v měsíci prosinci, což je způsobeno dotacemi a dále v říjnu, kdy rozdíl dosahoval téměř 190 tis. Kč.

Všechny uvedené skutečnosti jsou pro lepší interpretaci znázorněny prostřednictvím následujících grafů.

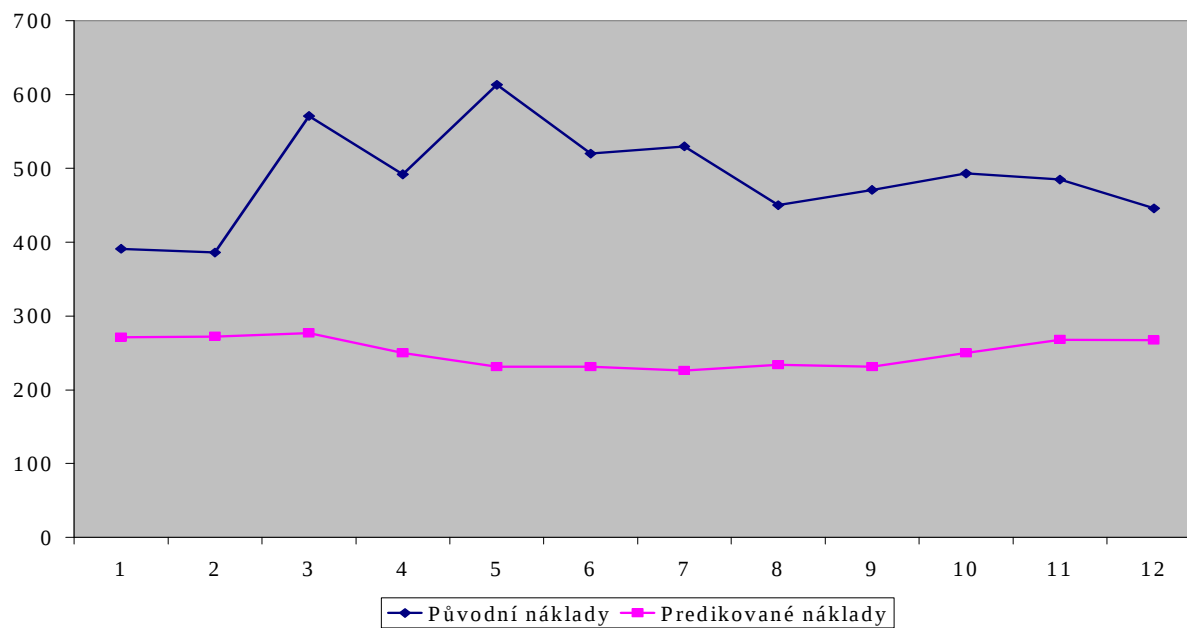
6.3.4 Výstupy modelu variantního řešení

Graf 12: Vývoj výnosů farmy Běleč (v tis. Kč)

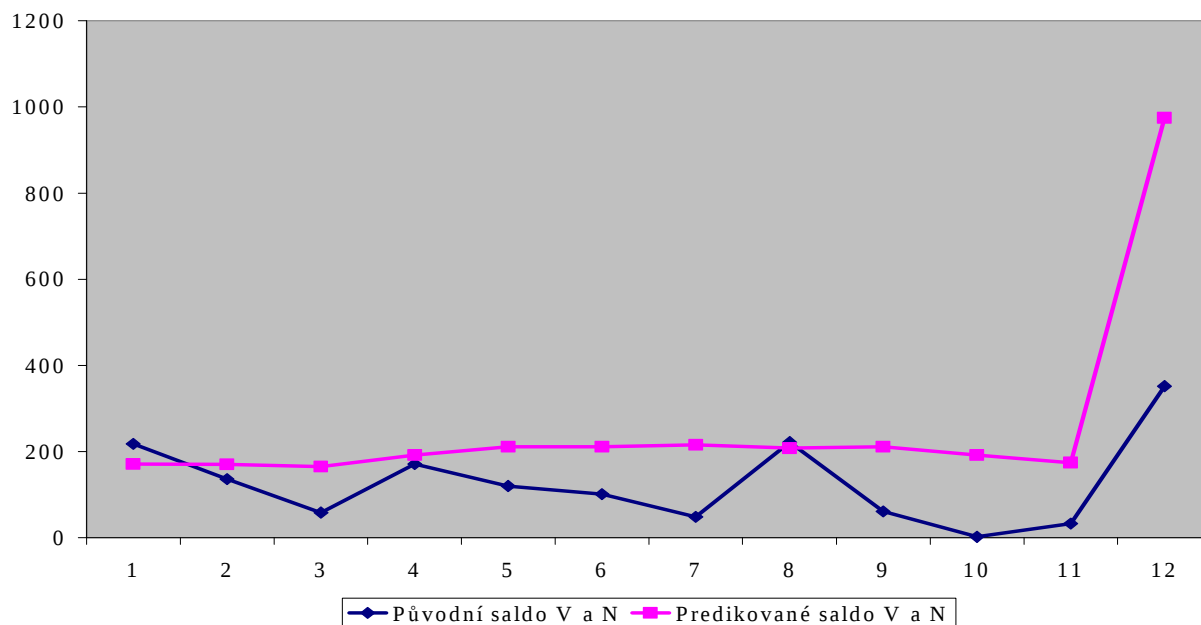
Zdroj: interní podklady podniku

Graf 13: Vývoj nákladů farmy Běleč (v tis. Kč)

Zdroj: interní podklady podniku

Graf 14: Vývoj měsíčních sald výnosů a nákladů farmy Běleč (v tis. Kč)

Zdroj: interní podklady podniku

Označení „Původní saldo“ v grafu č. 14 představuje rozdíl mezi stávajícími výnosy a náklady se současným chovem dojnic. „Predikované saldo“ zde představuje rozdíl mezi náklady a výnosy za předpokladu změny výroby na chov krav bez tržní produkce mléka.

7. ZÁVĚREČNÉ ZHODNOCENÍ

Hlavním cílem této diplomové práce bylo provést analýzu hospodaření akciové společnosti [REDACTED]. Za tímto účelem byla nejprve provedena finanční analýza a poté bylo pomocí simulace sald výnosů a nákladů vyhodnoceno hospodaření podniku v jednotlivých měsících roku v oblasti rostlinné a živočišné výroby.

V této části se tedy zaměříme na výsledky finanční analýzy, na základě nichž můžeme konstatovat následující skutečnosti:

Ukazatele likvidity dosahovaly ve všech sledovaných letech velmi vysokých hodnot. Běžná likvidita dosáhla dokonce v roce 2004 hodnoty 13,46. To znamená, že podnik sice byl schopen včas hradit své krátkodobé závazky, ovšem na druhé straně značnou část oběžných aktiv tvořily málo likvidní zásoby. Největší položku zásob tvořily zvířata a dále potom produkty rostlinné výroby.

Hodnoty pohotové likvidity se oproti předchozímu ukazateli, tedy běžné likviditě, podstatně snížily o více než polovinu. To opět ukazuje na nadměrnou výši zásob v aktivech podniku.

Ukazatel peněžní likvidity dosahoval optimálních hodnot pouze v roce 1999. V ostatních letech opět docházelo k podstatnému nárůstu, vlivem snížení krátkodobých závazků podniku. Výsledné vysoké hodnoty ukazatelů likvidity jsou příznivé z pohledu věřitelů, méně však z pohledu sledovaného podniku.

Další nepříliš příznivý vývoj lze sledovat u obratu zásob. V průběhu sledovaného období docházelo spíše k poklesu rychlosti obratu zásob a zároveň ke zvýšení doby jejich obratu. Hlavním důvodem bylo opět převážné zastoupení zvířat a produktů rostlinné výroby ve struktuře zásob. V zemědělství se s lepšími výsledky setkáme jen ojediněle, neboť se z větší části jedná o sezónní činnost s dlouhým obratem. Snad pouze poslední sledovaný rok lze označit za změnu k lepšímu, neboť doba obratu se snížila o 39 dní oproti předcházejícímu roku. Tím tedy dochází k rychlejší přeměně zásob, které se proto na skladě nevyskytují příliš dlouho a snižují se finanční prostředky v nich vázané.

U ukazatele obratu pohledávek můžeme konstatovat, že doba obratu se během celého sledovaného období v průměru pohybovala kolem hodnoty 63 dní. Pouze v posledním hodnoceném roce 2005 došlo k výraznému zvýšení o 78 dní na 139 dní. Jako optimální hodnota splatnosti pohledávek se uvádí rozpětí 45 – 50 dnů, což sledovaný podnik téměř v žádném roce nedosahuje. Ovšem tento jev je v zemědělství běžný a navíc

podnik má své dlouhodobé odběratele, se kterými si navzájem důvěřují, takže nehrozí nebezpečí nezaplacení faktur.

Dalším sledovaným ukazatelem byla zadluženost. Podnik dosahoval po celé sledované období velmi nízkých hodnot zadluženosti, které měly klesající trend a pohybovaly se v rozmezí 27,62 % až 8,93 %. Hlavním důvodem takto nízkých hodnot bylo výrazné snížení celkových závazků v jednotlivých letech. V porovnání s oborovým průměrem srovnatelných zemědělských podniků v ČR vykazuje sledovaný podnik výrazně lepších výsledků, to znamená, že oproti jiným zemědělským podnikům hospodaří převážně s vlastními zdroji, což ovšem není také příliš výhodné.

Pokud bychom posuzovali zadluženost z hlediska úrokového krytí, podnik také dosahoval optimálních hodnot tzn. je schopen velice dobře splácet úroky z úvěrů.

Co se týká ukazatelů rentability, lze jejich hodnoty po celé sledované období považovat za nedostačující. Nejvyšší rentability celkového i vlastního kapitálu dosáhl podnik v roce 2000 a to v průměru 6,70 %. Naopak nejnižší hodnoty bylo dosaženo v roce 1999, což je důsledek záporného výsledku hospodaření. Celkově lze říci, že podstatný vliv na výši rentability měl právě výsledek hospodaření, který v jednotlivých letech značně kolísal.

Za pozitivní skutečnost se dají označit výsledky indexu IN95 a Altmanova indexu, neboť se nacházejí v oblasti, kde je podnik považován za stabilní, finančně zdravý a schopný bezproblémově hradit své závazky.

Z výše uvedeného rozboru finanční analýzy je patrné, že ne všechny ukazatele dosahovaly příznivých výsledků, ovšem celkově lze podnik hodnotit jako finančně stabilní, jehož hospodářská situace je vzhledem k nepříznivé situaci v tomto odvětví národního hospodářství poměrně dobrá.

Vzhledem k zjištěným výsledkům finanční analýzy by se podnik v dalším období měl zejména zaměřit na následující opatření:

- snižovat hodnotu běžné likvidity, to znamená, přehodnotit strukturu svých oběžných aktiv s cílem snížit alespoň částečně stav zásob,
- snižovat dobu splatnosti pohledávek u odběratelů,
- zvýšit zisk, což přinese zvýšení ukazatelů rentability,
- nadále si udržovat nízkou úroveň závazků po lhůtě splatnosti,
- zvyšovat čerpání dotací z fondů EU,
- do budoucna se zaměřit na některé dílčí ekonomické ukazatele a věnovat jim soustavnou

a zvýšenou pozornost a dále provádět analýzy své finanční situace.

Dále bylo na základě provedeného rozboru pomocí simulačního modelu zjištěno následující:

V oblasti živočišné výroby má podnik tři farmy a to Hlasivo, Běleč, VKT (velkokapacitní teletník). První dvě farmy jsou zaměřeny na tržní produkci mléka a poslední farma VKT je zaměřena na odchov mladého dobytka. Pokud jde o výnosy celé živočišné výroby tak největší podíl tvořily tržby za prodej mléka, které jsou stabilním příjmem během celého roku. Naproti tomu v oblasti rostlinné výroby jsou výnosy výrazně sezónního charakteru. Nejvyšších hodnot dosahovaly v měsíci srpnu, což je dáno tržbami za výrobky rostlinné výroby a tržbami za služby obilného kombajnu, a dále v prosinci. Prosinec je nejen pro rostlinnou ale i pro živočišnou výrobu zdrojem nejvyšších výnosů, neboť podnik v tomto měsíci dostává hlavní podíl dotací. Je však nutné zdůraznit, že relativně velký podíl dotačních prostředků je poskytován ve vazbě na plochu zemědělské a orné půdy, tudíž bývá zařazen jako výnos rostlinné výroby.

Rozložení nákladů během roku je u každé z výrob odlišné. V případě živočišné výroby se náklady vynakládají poměrně rovnoměrně během jednotlivých měsíců a jejich podstatnou část tvořily mzdové náklady a spotřeba nakoupených přísad na výrobu směsí. Naopak v rostlinné výrobě jsou náklady opět sezónního charakteru, což znamená, že významných hodnot dosahují pouze v některých měsících roku a to zejména v dubnu a v květnu. V těchto měsících byly vysoké náklady ve formě spotřeby hnojiv a chemických postřiků, osiv, sadby a pohonných hmot. Stejně jako v živočišné výrobě i zde hrají velmi významnou roli mzdové náklady, které ovšem nejsou rovnoměrně rozloženy během jednotlivých měsíců, což vyplývá z povahy rostlinné výroby.

V důsledku tohoto nerovnoměrného rozložení nákladů a výnosů bylo v rostlinné výrobě v některých měsících roku vykázáno záporné saldo výnosů a nákladů a naopak v některých měsících nadprůměrně vysoké saldo, což vedlo k tomu, že hospodaření rostlinné výroby skončilo nakonec kladným saldem výnosů a nákladů ve výši 10 708 tis. Kč. V oblasti živočišné výroby bylo také dosaženo kladného salda ve výši 10 232 tis. Kč a z toho 11 032 tis. Kč připadalo na farmu Hlasivo, 1 527 tis. Kč na farmu Běleč a farma VKT dosáhla záporného salda ve výši 2 327 tis. Kč.

Na základě návrhu podniku vyplynuly možnosti na zlepšení v oblasti živočišné výroby u farmy Běleč. Na této farmě byla simulována změna výroby ze současné tržní produkce mléka na chov krav bez tržní produkce mléka tedy na pastevní chov masného

plemene skotu. Důsledkem této změny dosáhlo hospodaření farmy Běleč téměř ve všech měsících roku výrazně vyšších sald výnosů a nákladů oproti původní výrobě a skončilo kladným saldem ve výši 3 095 tis. Kč, což je oproti původní výrobě o 1 568 tis. Kč více. Největší podíl na tomto kladném sald výnosů a nákladů mělo podstatné snížení mzdových a veterinárních nákladů. Chov masného skotu je relativně méně náročný na pracovní sílu, proto došlo k výraznému snížení počtu pracovníků ze současných šesti na jednoho. Naopak největší část výnosů byla tvořena tržbami za jatečná zvířata, u kterých se předpokládá měsíční prodej.

Po porovnání původního a současného výrobního zaměření farmy Běleč by bylo vhodné doporučit přechod na chov krav bez tržní produkce mléka. Důvodem je také skutečnost, že tato výroba není v tak vysoké míře závislá na realizačních cenách.

Pokud ale srovnáme hospodaření společnosti v oblasti rostlinné a živočišné výroby, tak nelze říci, která oblast je pro podnik výhodnější. Ve sledovaném roce dosáhly obě oblasti téměř stejného salda výnosů a nákladů. V oblasti rostlinné výroby byly oproti živočišné výrobě značné výkyvy měsíčních sald výnosů a nákladů. Záporná salda výnosů a nákladů rostlinné výroby však dosahovaly takových hodnot, že téměř v žádném měsíci roku nebyly zcela saturovány kladnými hodnotami živočišné výroby. Zde se proto naskýtá několik možností, jak krýt tyto vysoké požadavky na finanční prostředky u rostlinné výroby v některých měsících roku. Jednou z možností je vytváření zásoby, která by měla vznikat při striktním plánování finančních prostředků v jednotlivých měsících roku. Další možností, jak zajistit dostatečnou intenzitu rostlinné výroby, je využívání pravidelných provozních úvěrů.

Pokud jde o výhled do budoucna, lze předpokládat, že podnik bude prosperující a konkurenceschopný jako doposud, se snahou zachovat nebo rozšířit podnikání v zemědělské prvovýrobě. Předpokladem proto, aby byl podnik i nadále konkurenceschopný, ale i ziskový je nutnost vkládat další investice do výroby, aby výsledné produkty splňovaly nejpřísnější normy a mohly být bezproblémově zpeněžovány za nejvyšší ceny na trhu.

8. SUMMARY

The objective of the submitted thesis is to work out the financial analysis of the selected business subject.

In the first part of the thesis, time aspects of the financial analysis are examined. Time aspect comparison consists in values development in particular ratio indices within 5 years term.

In the following part of the thesis, financial models of plant and livestock production are introduced, using simulation programme Stella. In these kinds of production, development of monthly income and cost balance is observed.

On the basis of financial analysis, particular measures for the improvement of the economic condition in the selected company are proposed.

KEY WORDS:

farming business

financial analysis

accounting

simulation programme Stella

9. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. Blaha, Z., Jindřichovská, I. Jak posoudit finanční zdraví firmy. 2.vyd. Praha: Management Press, 1996. 159s. ISBN 80-85603-80-2.
2. Dlouhý, M., Fábry, J., Kuncová, M. Simulace pro ekonomy. 2.vyd. Praha: Oeconomica, 2005. 152s. ISBN 80-245-0973-3.
3. Doležal, J., Fireš, B., Míková, M. Finanční účetnictví. 1.vyd. Praha: Grada, 1992. 301s. ISBN 80-85623-10-2.
4. Duchoň, B. Drobné podnikání. 1.vyd. České Budějovice: ZF JCU, 1997. 196s. ISBN 80-7040-253-9.
5. Freiberg, F. Cash-flow: Řízení likvidity podniku. 3.vyd. Praha: Management Press, 1997. 173s. ISBN 80-85943-37-9.
6. Grünwald, R. Analýza finanční důvěryhodnosti podniku. 1.vyd. Praha: Ekopress, 2001. 76s. ISBN 80-86119-47-5.
7. Grünwald, R., Holečková, J. Finanční analýza a plánování podniku. 2.vyd. Praha: VŠE, 1999. 197s. ISBN 80-7079-587-5.
8. Grünwald, R., Holečková, J. Finanční analýza a plánování podniku. 1.vyd. Praha: VŠE, 1996. 197s. ISBN 80-7079-257-4.
9. Grünwald, R., Termer, T., Holečková, J. Finanční analýza a plánování. 1.vyd. Praha: Nad Zlato, 1992. 110s. ISBN 80-900383-8-7.
10. Hušek, R., Lauber, J. Simulační modely. 1.vyd. Praha: Nakladatelství technické literatury, 1987. 352s.
11. Jindřichovská, I., Blaha, Z. Podnikové finance. 1.vyd. Praha: Management Press, 2001. 316s. ISBN 80-7261-025-2.
12. Kalousek, F., Máchal, P. Finanční řízení. 1.vyd. Brno: Mendelova zemědělská a lesnická univerzita, 2000. 111s. ISBN 80-7157-472-4.
13. Kislingerová, E., Neumaierová, I. Vybrané příklady firemní výkonnosti podniku. 1.vyd. Praha: VŠE, 1996. 242s. ISBN 80-7079-641-3.
14. Kovanicová, D. Abeceda účetních znalostí pro každého. 9.vyd. Praha: Polygon, 1999. 418s. ISBN 80-85967-93-6.
15. Kovanicová, D. Abeceda účetních znalostí pro každého. 16.vyd. Praha: Polygon, 2006. 444s. ISBN 80-7273-130-0.
16. Lauber, J. Simulace ekonomických modelů. 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1971. 182s.

17. Noskievič, P. Simulace systémů. 2.vyd. Ostrava: VŠB, 1996. 214s.
ISBN 80-7078-112-2.
18. Rábová, Z. a kol. Modelování a simulace. 3.vyd. Brno: VUT, 1992. 228s.
ISBN 80-214-0480-9.
19. Rezková, J. Analýza rentability a řízení pracovního kapitálu. 1.vyd. Praha: Bilance, 1996. 46s.
20. Rezková, J. Finanční analýza účetních dat v praxi. 1.vyd. Praha: Bilance, 1995. 41s.
21. Ryneš, P. Podvojný účetnictví a účetní závěrka. 1.vyd. Praha: Trizonia, 1996. 563s.
ISBN 80-85573-64-4.
22. Střeleček, F. Analýza podnikatelské činnosti II. 1.vyd. České Budějovice: ZF JCU, 1992. 86s. ISBN 80-85645-02-5.
23. Synek, M. a kol. Ekonomika a řízení podniku. 2.vyd. Praha: VŠE, 1997. 446s.
ISBN 80-7079-273-6.
24. Synek, M. a kol. Nauka o podniku. 4.vyd. Praha: VŠE, 1998. 383s.
ISBN 80-7079-981-1.
25. Valach, J. a kol. Finanční řízení podniku. 1.vyd. Praha: Ekopress, 1997. 247s.
ISBN 80-901991-6-X.
26. Valach, J. a kol. Finanční řízení podniku. 2.vyd. Praha: Ekopress, 1999. 324s.
ISBN 80-86119-21-1.
27. Valach, J. a kol. Základy finančního řízení podniku. 1.vyd. Praha: Nad Zlato, 1991. 213s. ISBN 80-900383-2-8.
28. Vlček, D., Chuchro, J. Modely a modelování (Podpora strategických rozhodovacích procesů). 1.vyd. Ostrava: VŠB, 1999. 208s. ISBN 80-7078-621-3.
29. Výroční zprávy společnosti [redacted] a. s. za roky 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005.

SEZNAM TABULEK

- Tabulka 1: Základní data z rozvahy potřebná pro výpočet jednotlivých ukazatelů (v tis. Kč)
- Tabulka 2: Základní data z výkazu zisků a ztrát potřebná pro výpočet jednotlivých ukazatelů (v tis. Kč)
- Tabulka 3: Další používaná vstupní data (v tis. Kč)
- Tabulka 4: Vývoj běžné likvidity
- Tabulka 5: Vývoj pohotové likvidity
- Tabulka 6: Vývoj peněžní likvidity
- Tabulka 7: Vývoj rychlosti obratu zásob (v obrátkách)
- Tabulka 8: Vývoj doby obratu zásob (ve dnech)
- Tabulka 9: Vývoj rychlosti obratu pohledávek (v obrátkách)
- Tabulka 10: Vývoj doby obratu pohledávek (ve dnech)
- Tabulka 11: Vývoj obratu fixních aktiv (v obrátkách)
- Tabulka 12: Vývoj obratu celkových aktiv (v obrátkách)
- Tabulka 13: Vývoj ukazatele věřitelského rizika (v %)
- Tabulka 14: Vývoj míry finanční samostatnosti (v %)
- Tabulka 15: Vývoj koeficientu zadluženosti
- Tabulka 16: Vývoj úrokového krytí
- Tabulka 17: Vývoj rentability celkového kapitálu (v %)
- Tabulka 18: Vývoj rentability vlastního kapitálu (v %)
- Tabulka 19: Rozklad rentability vlastního kapitálu (v Kč)
- Tabulka 20: Vývoj rentability tržeb (v %)
- Tabulka 21: Vývoj nákladovosti (v Kč)
- Tabulka 22: Vývoj indexu IN 95
- Tabulka 23: Vývoj Altmanova indexu

SEZNAM GRAFŮ A OBRÁZKŮ

Graf 1: Tržby za jatečná zvířata (v tis. Kč)

Graf 2: Vývoj výnosů a nákladů živočišné výroby (v tis. Kč)

Graf 3: Vývoj měsíčních sald výnosů a nákladů živočišné výroby (v tis. Kč)

Graf 4: Tržby za výrobky rostlinné výroby (v tis. Kč)

Graf 5: Tržby za služby zemědělských strojů (v tis. Kč)

Graf 6: Spotřeba osiv a sadby (v tis. Kč)

Graf 7: Spotřeba nakoupených hnojiv a postřiků (v tis. Kč)

Graf 8: Ostatní spotřebované nákupy (v tis. Kč)

Graf 9: Mzdové náklady (v tis. Kč)

Graf 10: Vývoj výnosů a nákladů rostlinné výroby (v tis. Kč)

Graf 11: Vývoj měsíčních sald výnosů a nákladů rostlinné výroby (v tis. Kč)

Graf 12: Vývoj výnosů farmy Běleč (v tis. Kč)

Graf 13: Vývoj nákladů farmy Běleč (v tis. Kč)

Graf 14: Vývoj měsíčních sald výnosů a nákladů farmy Běleč (v tis. Kč)

Obrázek 1: Původní model živočišné výroby

Obrázek 2: Model rostlinné výroby

Obrázek 3: Variantní model živočišné výroby

PŘÍLOHY

Příloha 1: Rozvaha za roky 1999 – 2002.

Příloha 2: Rozvaha za roky 2003 – 2005.

Příloha 3: Výkaz zisků a ztrát za roky 1999 – 2002.

Příloha 4: Výkaz zisků a ztrát za roky 2003 – 2005.

Příloha 5: Váhy ukazatelů pro index IN95.

Příloha 1

Označ.	Rozvaha - plný rozsah v tis. Kč	ř.	1999	2000	2001	2002
	AKTIVA CELKEM (ř.02+03+28+55)	001	108530	108723	109899	112459
A.	Pohledávky za upsaný vlastní kapitál	002				
B.	Stálá aktiva (ř.04+12+22)	003	61486	54755	57499	57347
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek (ř.05 až 11)	004				
B. I. 1.	Zřizovací výdaje	005				
B. I. 2.	Nehmotné výsledky výzkumné a obdobné činnosti	006				
B. I. 3.	Software	007				
B. I. 4.	Ocenitelná práva	008				
B. I. 5.	Jiný nehmotný investiční majetek	009				
B. I. 6.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	010				
B. I. 7.	Poskytnuté zálohy na dl. nehmotný majetek	011				
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek (ř.13 až 21)	012	53 310	46579	49223	49071
B. II. 1.	Pozemky	013	94	94	94	1247
B. II. 2.	Stavby	014	40 829	38114	36024	34355
B. II. 3.	Stroje, přístroje a zařízení, dopravní prostředky	015	8 575	4964	9429	10154
B. II. 4.	Pěstitelské celky trvalých porostů	016				
B. II. 5.	Základní stádo a tažná zvířata	017	3 677	3407	3210	3315
B. II. 6.	Jiný dlouhodobý hmotný majetek	018				
B. II. 7.	Nedokončené dlouhodobý hmotné majetek	019	135		466	
B. II. 8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	020				
B. II. 9.	Opravná položka k nabytému majetku	021				
B. III.	Finanční dlouhodobý majetek (ř.23 až 27)	022	8 176	8176	8276	8276
B. III. 1.	Podílové cenné papíry a vklady v podnicích s rozhodujícím vlivem	023	8 076	8076	8076	8076
B. III. 2.	Podílové cenné papíry a vklady v podnicích s podstatným vlivem	024				
B. III. 3.	Ostatní dlouhodobé cenné papíry a vklady	025	100	100	200	200
B. III. 4.	Půjčky podnikům ve skupině	026				
B. III. 5.	Jiné finanční dlouhodobý majetek	027				
C.	Oběžná aktiva (ř.29+36+42+51)	028	46 907	52305	49889	51750
C. I.	Zásoby (ř.30 až 35)	029	24 948	28088	30929	30686
C. I. 1.	Materiál	030	888	4031	2803	897
C. I. 2.	Nedokončená výroba	031	4 978	5167	5744	6728
C. I. 3.	Výrobky	032	12 161	9785	15008	15747
C. I. 4.	Zvířata	033	6 835	9029	7291	7218
C. I. 5.	Zboží	034	86	76	83	96
C. I. 6.	Poskytnuté zálohy na zásoby	035				
C. II.	Dlouhodobé pohledávky (ř.37 až 41)	036	59	79	79	107
C. II. 1.	Pohledávky z obchodního styku	037				
C. II. 2.	Pohledávky ke společníkům a sdružení	038				
C. II. 3.	Pohledávky v podnicích s rozhodujícím vlivem	039				
C. II. 4.	Pohledávky v podnicích s podstatným vlivem	040				
C. II. 5.	Jiné pohledávky	041	59	79	79	107
C. III.	Krátkodobé pohledávky (ř.43 až 50)	042	11 301	12861	12267	10592
C. III. 1.	Pohledávky z obchodního styku	043	9 858	9966	11094	10067

C. III. 2.	Pohledávky ke společníkům a sdružení	044				
C. III. 3.	Sociální zabezpečení	045				
C. III. 4.	Stát - daňové pohledávky	046	1 443	2895	1149	480
C. III. 5.	Odložená daňová pohledávka	047				
C. III. 6.	Pohledávky v podnicích s rozhodujícím vlivem	048				
C. III. 7.	Pohledávky v podnicích s podstatným vlivem	049				
C. III. 8.	Jiné pohledávky	050			24	45
C. IV.	Finanční majetek (ř.52 až 54)	051	10 599	11277	6614	10365
C. IV. 1.	Peníze	052	10	12	41	28
C. IV. 2.	Účty v bankách	053	9 204	9880	6573	10337
C. IV. 3.	Krátkodobý finanční majetek	054	1 385	1385		
D.	Ostatní aktiva - přechodné účty aktiv (ř.56+60)	055	137	1663	2511	3362
D. I.	Časové rozlišení (ř.57 až 59)	056	137	1663	2511	3327
D. I. 1.	Náklady příštích období	057	137	1663	2511	3327
D. I. 2.	Příjmy příštích období	058				
D. I. 3.	Kurzové rozdíly aktivní	059				
D. II.	Dohadné účty aktivní	060				35

Označ.		ř.	1999	2000	2001	2002
	Rozvaha - plný rozsah v tis. Kč					
	PASIVA CELKEM (ř.62+79+105)	061	108530	108723	109899	112459
A.	Vlastní kapitál (ř.63+66+71+75+78)	062	78 554	89234	91416	93653
A. I.	Základní kapitál	063	49 424	49424	49424	49424
A. I. 1.	Základní kapitál	064	49 424	49424	49424	49424
A. I. 2.	Vlastní akcie	065				
A. II.	Kapitálové fondy (ř.67 až 70)	066	20	20	20	20
A. II. 1.	Emisní ážio	067	20	20	20	20
A. II. 2.	Ostatní kapitálové fondy	068				
A. II. 3.	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku	069				
A. II. 4.	Oceňovací rozdíly z kapitálových účastí	070				
A. III.	Fondy ze zisku (ř.72+73+74)	071	35 373	33200	39450	41659
A. III. 1.	Zákonný rezervní fond	072	10 214	8399	14991	17513
A. III. 2.	Nedělitelný fond	073				
A. III. 3.	Statutární a ostatní fondy	074	25 159	24801	24459	24146
A. IV.	Hospodářský výsledek minulých let (ř.76+77)	075	-5 676			-327
A. IV. 1.	Nerozdělený zisk minulých let	076				
A. IV. 2.	Neuhrazená ztráta minulých let	077	-5 676			-327
A. V.	Hospodářský výsledek běžného účet. období (+/-) /ř.01-(+63+66+71+75+79+105)/	078	-587	6590	2522	2877
B.	Cizí zdroje (ř.80+84+91+101)	079	29 113	18517	17444	17810
B. I.	Rezervy (ř.81+82+83)	080		788	1576	1494
B. I. 1.	Rezervy zákonné	081		788	1576	729
B. I. 2.	Rezerva na kurzové ztráty	082				
B. I. 3.	Ostatní rezervy	083				765
B. II.	Dlouhodobé závazky (ř.85 až 90)	084				
B. II. 1.	Závazky k podnikům s rozhodujícím vlivem	085				
B. II. 2.	Závazky k podnikům s podstatným vlivem	086				
B. II. 3.	Dlouhodobé přijaté zálohy	087				

B. II. 4.	Emitované dluhopisy	088				
B. II. 5.	Dlouhodobé směnky k úhradě	089				
B. II. 6.	Jiné dlouhodobé závazky	090				
B. III.	Krátkodobé závazky (ř.92 až 100)	091	10 083	4094	4558	7730
B. III. 1.	Závazky z obchodního styku	092	3 806	2215	2960	4804
B. III. 2.	Závazky ke společníkům a sdružením	093				
B. III. 3.	Závazky k zaměstnancům	094	48	61	80	119
B. III. 4.	Závazky ze sociálního zabezpečení	095	429	472	459	912
B. III. 5.	Stát - daňové závazky a dotace	096	118	125	126	359
B. III. 6.	Odložený daňový závazek	097				
B. III. 7.	Závazky k podnikům s rozhodujícím vlivem	098				
B. III. 8.	Závazky k podnikům s podstatným vlivem	099				
B. III. 9.	Jiné závazky	100	5 682	1221	933	1536
B. IV.	Bankovní úvěry a výpomoci (ř.102 až 104)	101	19 030	13635	11310	8586
B. IV. 1.	Bankovní úvěry dlouhodobé	102	19 030	13635	11310	8586
B. IV. 2.	Běžné bankovní úvěry	103				
B. IV. 3.	Krátkodobé finanční výpomoci	104				
C.	Ostatní pasíva - přechodné účty pasív (ř.106+110)	105	863	972	1039	996
C. I.	Časové rozlišení (ř.107 až 109)	106	2			
C. I. 1.	Výdaje příštích období	107				
C. I. 2.	Výnosy příštích období	108	2			
C. I. 3.	Kursově rozdíly pasivní	109				
C. II.	Dohadné účty pasivní	110	861	972	1039	996

Příloha 2

Označ.	Rozvaha - plný rozsah v tis. Kč	ř.	2003	2004	2005
	AKTIVA CELKEM (ř.02+03+31+63)	001	107349	105364	113230
A.	Pohledávky za upsaný základní kapitál	002			
B.	Dlouhodobý majetek (ř.04+13+23)	003	52960	53592	57062
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek (ř.05 až 12)	004			
B. I. 1.	Zřizovací výdaje	005			
B. I. 2.	Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	006			
B. I. 3.	Software	007			
B. I. 4.	Ocenitelná práva	008			
B. I. 5.	Goodwill	009			
B. I. 6.	Jiný dlouhodobý nehmotný majetek	010			
B. I. 7.	Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek	011			
B. I. 8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	012			
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek (ř.14 až 22)	013	44684	45310	48780
B. II. 1.	Pozemky	014	1562	2028	4835
B. II. 2.	Stavby	015	32124	29687	27557
B. II. 3.	Samostatné movité věci a soubory movitých věcí	016	7885	8941	13418
B. II. 4.	Pěstitelské celky trvalých porostů	017			
B. II. 5.	Základní stádo a tažná zvířata	018	3113	4654	2970
B. II. 6.	Jiný dlouhodobý hmotný majetek	019			
B. II. 7.	Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek	020			
B. II. 8.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	021			
B. II. 9.	Oceňovací rozdíl k nabytému majetku	022			
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek (ř.24 až 30)	023	8276	8282	8282
B. III. 1.	Podíly v ovládaných a řízených osobách	024	8076	8076	8076
B. III. 2.	Podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	025			
B. III. 3.	Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly	026	200	206	206
B. III. 4.	Půjčky a úvěry - ovládající a řídicí osoba, podstat. vliv	027			
B. III. 5.	Jiný dlouhodobý finanční majetek	028			
B. III. 6.	Pořizovaný dlouhodobý finanční majetek	029			
B. III. 7.	Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	030			
C.	Oběžná aktiva (ř.32+39+48+58)	031	52844	50083	55108
C. I.	Zásoby (ř.33 až 38)	032	25432	30123	24614
C. I. 1.	Materiál	033	1779	3443	724
C. I. 2.	Nedokončená výroba a polotovary	034	7308	7200	6524
C. I. 3.	Výrobky	035	10035	14645	10567
C. I. 4.	Zvířata	036	6211	4763	6732
C. I. 5.	Zboží	037	99	72	67
C. I. 6.	Poskytnuté zálohy na zásoby	038			
C. II.	Dlouhodobé pohledávky (ř.40 až 47)	039	117	122	208
C. II. 1.	Pohledávky z obchodních vztahů	040			87
C. II. 2.	Pohledávky - ovládající a řídicí osoba	041			
C. II. 3.	Pohledávky - podstatný vliv	042			
C. II. 4.	Pohl. za společníky, čl. družstva a za účastníky sdružení	043			
C. II. 5.	Dlouhodobé poskytnuté zálohy	044			
C. II. 6.	Dohadné účty aktivní	045			
C. II. 7.	Jiné pohledávky	046	117	122	121

C. II. 8.	Odložená daňová pohledávka	047			
C. III.	Krátkodobé pohledávky (ř.49 až 57)	048	18542	10954	26551
C. III. 1.	Pohledávky z obchodních vztahů	049	17873	9092	6334
C. III. 2.	Pohledávky - ovládající a řídící osoba	050			
C. III. 3.	Pohledávky - podstatný vliv	051			
C. III. 4.	Pohl. za společníky, čl. družstva a za účastníky sdružení	052			
C. III. 5.	Sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	053			
C. III. 6.	Stát - daňové pohledávky	054	102	665	106
C. III. 7.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	055		932	1341
C. III. 8.	Dohadné účty aktivní	056	528	85	18736
C. III. 9.	Jiné pohledávky	057	39	180	34
C. IV.	Finanční majetek (ř.59 až 62)	058	8753	8884	3735
C. IV. 1.	Peníze	059	51	38	42
C. IV. 2.	Účty v bankách	060	8702	8846	3693
C. IV. 3.	Krátkodobé cenné papíry a podíly	061			
C. IV. 4.	Pořizovaný krátkodobý finanční majetek	062			
D. I.	Časové rozlišení (ř.64 až 66)	063	1545	1689	1060
D. I. 1.	Náklady příštích období	064	1545	1689	1060
D. I. 2.	Komplexní náklady příštích období	065			
D. I. 3.	Příjmy příštích období	066			

Označ.		ř.	2003	2004	2005
	Rozvaha - plný rozsah v tis. Kč				
	PASIVA CELKEM (ř.68+85+118)	067	107349	105364	113230
A.	Vlastní kapitál (ř.69+73+78+81+84)	068	93584	95950	96659
A. I.	Základní kapitál (ř.70 až 72)	069	49424	49424	49424
A. I. 1.	Základní kapitál	070	49424	49424	49424
A. I. 2.	Vlastní akcie a vlastní obchodní podíly (-)	071			
A. I. 3.	Změny základního kapitálu	072			
A. II.	Kapitálové fondy (ř.74 až 77)	073	20	20	20
A. II. 1.	Emisní ážio	074	20	20	20
A. II. 2.	Ostatní kapitálové fondy	075			
A. II. 3.	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků	076			
A. II. 4.	Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách	077			
A. III.	Rezer.fondy, nedělit.fond a ostat.fondy ze zisku(ř.79+80)	078	41525	41271	45203
A. III. 1.	Zákonný rezervní fond / Nedělitelný fond	079	17657	17668	21914
A. III. 2.	Statutární a ostatní fondy	080	23868	23603	23289
A. IV.	Výsledek hospodaření minulých let (ř.82+83)	081	2406	2605	
A. IV. 1.	Nerozdělený zisk minulých let	082	2406	2605	
A. IV. 2.	Neuhrazená ztráta minulých let	083			
A. V.	Výsledek hospodaření běžného účetního období (+/-)	084	209	2630	2012
	tj.ř.60výsledovky /ř.01-(+69+73+78+81+85+118)/				
B.	Cizí zdroje (ř.86+91+102+114)	085	13765	9414	16571
B. I.	Rezervy (ř.87 až 90)	086	332	332	
B. I. 1.	Rezervy podle zvláštních právních předpisů	087	332	332	
B. I. 2.	Rezerva na důchody a podobné závazky	088			
B. I. 3.	Rezerva na daň z příjmů	089			

B. I. 4.	Ostatní rezervy	090			
B. II.	Dlouhodobé závazky (ř. 92 až 101)	091	1055	1022	1656
B. II. 1.	Závazky z obchodních vztahů	092			
B. II. 2.	Závazky - ovládající a řídící osoba	093			
B. II. 3.	Závazky - podstatný vliv	094			
B. II. 4.	Záv. ke společníkům, čl.družstva a k účastníkům sdružení	095			
B. II. 5.	Dlouhodobé přijaté zálohy	096			
B. II. 6.	Vydané dluhopisy	097			
B. II. 7.	Dlouhodobé směnky k úhradě	098			
B. II. 8.	Dohadné účty pasívní	099			
B. II. 9.	Jiné závazky	100			
B. II. 10.	Odložený daňový závazek	101	1055	1022	1656
B. III.	Krátkodobé závazky (ř.103 až 113)	102	5916	3722	8465
B. III. 1.	Závazky z obchodních vztahů	103	3263	2072	4216
B. III. 2.	Závazky - ovládající a řídící osoba	104			
B. III. 3.	Závazky - podstatný vliv	105			
B. III. 4.	Záv. ke společníkům, čl.družstva a k účastníkům sdružení	106			57
B. III. 5.	Závazky k zaměstnancům	107	934	1558	1617
B. III. 6.	Záv. ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění	108	425	911	969
B. III. 7.	Stát - daňové závazky a dotace	109	526	-1812	676
B. III. 8.	Krátkodobé přijaté zálohy	110			
B. III. 9.	Vydané dluhopisy	111			
B. III. 10.	Dohadné účty pasívní	112	768	989	923
B. III. 11.	Jiné závazky	113		4	7
B. IV.	Bankovní úvěry a výpomoci (ř.115 až 117)	114	6462	4338	6450
B. IV. 1.	Bankovní úvěry dlouhodobé	115	6462	4338	6450
B. IV. 2.	Bankovní úvěry krátkodobé	116			
B. IV. 3.	Krátkodobé finanční výpomoci	117			
C. I.	Časové rozlišení (ř.119+120)	118			
C. I. 1.	Výdaje příštích období	119			
C. I. 2.	Výnosy příštích období	120			

Příloha 3

Označ.	Výkaz zisku a ztrát - plný rozsah v tis. Kč	ř.	1999	2000	2001	2002
I.	Tržby za prodej zboží	01	1 348	1203	1290	1212
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	02	1 244	1115	1204	1122
+	Obchodní marže (ř.01-02)	03	104	88	86	90
II.	Výkony (ř.05+06+07)	04	64 468	70721	77808	73401
1.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	05	65 315	67730	70650	65138
2.	Změna stavu vnitropodnikových zásob vlast. výroby	06	-5 129	-322	3764	4941
3.	Aktivace	07	4 282	3313	3394	3322
B.	Výkonová spotřeba (ř.09+10)	08	40 810	42333	49026	49193
1.	Spotřeba materiálu a energie	09	32 182	33383	39609	39018
2.	Služby	10	8 628	8950	9417	10175
+	Přidaná hodnota (ř.03+04-08)	11	23 762	28476	28868	24298
C.	Osobní náklady (ř.13 až 16)	12	20 141	19519	21514	20185
1.	Mzdové náklady	13	14 775	14345	15825	14856
2.	Odměny členům orgánů společnosti	14	284	216	216	216
3.	Náklady na sociální zabezpečení	15	5 082	4958	5473	5113
4.	Sociální náklady	16				
D.	Daně a poplatky	17	1 316	1306	1345	1370
E.	Odpisy dl. hmotného a nehmotného majetku	18	9 212	8632	6830	6885
III.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu	19	4 114	5099	2956	2817
F.	Zůstatková cena prodaného dl. majetku a materiálu	20	2 709	2243	1511	1554
IV.	Zúct. rezerv a čas. rozlišení provozních výnosů	21				1090
G.	Tvorba rezerv a čas. rozlišení provozních nákladů	22		788	788	243
V.	Zúčtování opr. položek do prov. výnosů	23		2	33	74
H.	Zúčtov. opr. pol. do prov. nákl.	24	17	225	2	4
VI.	Ostatní prov. výnosy	25	6 186	6880	3892	3785
I.	Ostatní prov. náklady	26	1 697	1798	1785	1953
VII.	Převod prov. výnosů	27				
J.	Převod prov. nákladů	28				
*	Provozní hosp. výsledek /ř.11-12-17-18+19-20+21-22+23-24+25-26+(-27)-(-28)/	29	-1 030	5946	1974	-130
VIII.	Tržby z prodeje CP a vkladů	30				
K.	Prodané CP a vklady	31				
IX.	Výnosy z finančního dl. majetku (ř.33+34+35)	32				
1.	Výnosy z CP a vkladů v podnicích ve skupině	33				
2.	Výnosy z ost. dlouhodobých CP a vkladů	34				
3.	Výnosy z ostatního finančního majetku	35				
X.	Výnosy z krátk. fin. majetku	36			134	
XI.	Zúct. rezerv do fin. výnosů	37				
L.	Tvorba rezerv na finanční náklady	38				
XII.	Zúct. opr. položek do fin. výnosů	39				
M.	Zúct. opr. položek do fin. nákladů	40				

XIII.	Výnosové úroky	41	2 663	1629	359	205
N.	Nákladové úroky	42	2 684	1751	1598	1072
XIV.	Ostatní finanční výnosy	43			1242	807
O.	Ost. fin. náklady	44	133	46	77	39
XV.	Převod fin. výnosů	45				
P.	Převod fin. nákladů	46				
*	Hosp. výsledek z fin. operací /ř.30-31+32+36+37-38+39-40+41-42+43-44+ (-45)-(-46)/	47	-154	-168	60	-99
R.	Daň z příjmů za běžnou činnost (ř.49+50)	48				438
1.	-splatná	49				
2.	-odložená	50				438
**	Hosp. výsledek za běžnou činnost (ř.29+47-48)	51	-1 184	5778	2034	-667
XVI.	Mimořádné výnosy	52	627	1239	675	6964
S.	Mimořádné náklady	53	30	427	187	3420
T.	Daň z příjmů z mimořádné činnosti (ř.55+56)	54				
1.	-splatná	55				
2.	-odložená	56				
*	Mimořádný hospodářský výsledek (ř.52-53-54)	57	597	812	488	3544
U.	Převod podílu na HV společníkům	58				
***	Hospodářský výsledek za účetní období (ř.51+57-58)	59	-587	6590	2522	2877
	Hosp. výsledek před zdaněním (ř.29+47+52-53)	60	-587	6590	2522	3315

Příloha 4

Označ.	Výkaz zisku a ztrát - plný rozsah v tis. Kč	ř.	2003	2004	2005
I.	Tržby za prodej zboží	01	1195	1195	933
A.	Náklady vynaložené na prodané zboží	02	1113	1102	855
+	Obchodní marže (ř.01-02)	03	82	93	78
II.	Výkony (ř.05+06+07)	04	65202	72560	69306
1.	Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb	05	68659	64168	68780
2.	Změna stavu zásob vlastní činnosti	06	-6105	3054	-2784
3.	Aktivace	07	2648	5338	3310
B.	Výkonová spotřeba (ř.09+10)	08	46761	52932	55897
1.	Spotřeba materiálu a energie	09	34810	39963	41591
2.	Služby	10	11951	12969	14306
+	Přidaná hodnota (ř.03+04-08)	11	18523	19721	13487
C.	Osobní náklady (ř.13 až 16)	12	18147	22583	21327
1.	Mzdové náklady	13	13333	16650	15660
2.	Odměny členům orgánů společnosti a družstva	14	216	216	216
3.	Náklady na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění	15	4598	5717	5451
4.	Sociální náklady	16			
D.	Daně a poplatky	17	1291	1295	936
E.	Odpisy dl. nehmotného a hmotného majetku	18	6343	6885	8789
III.	Tržby z prodeje dl. majetku a materiálu (ř.20+21)	19	3893	3710	4658
1.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	20	3481	2589	2200
2.	Tržby z prodeje materiálu	21	412	1121	2458
F.	Zůstat.cena prodaného dl.majetku a materiálu(ř.23+24)	22	1506	2832	3389
1.	Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku	23	1151	1749	931
2.	Prodaný materiál	24	355	1083	2458
G.	Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období	25	-505	-6	-341
IV.	Ostatní provozní výnosy	26	7420	15289	21080
H.	Ostatní provozní náklady	27	2435	2528	2334
V.	Převod provozních výnosů	28			
I.	Převod provozních nákladů	29			
*	Provozní výsledek hospodaření (ř.11-12-17-18+19-22-25+26-27+(-28)-(-29))	30	619	2603	2791
VI.	Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	31			
J.	Prodané cenné papíry a podíly	32			
VII.	Výnosy z dl. finančního majetku (ř.34+35+36)	33			
1.	Výnosy z podílů v ovládaných a řízených osobách a v účetních jednotkách pod podstatným vlivem	34			
2.	Výnosy z ostatních dl. cenných papírů a podílů	35			
3.	Výnosy z ostatního dlouhodobého finančního majetku	36			
VIII.	Výnosy z krátkodobého finančního majetku	37			
K.	Náklady z finančního majetku	38			
IX.	Výnosy z přecenění cenných papírů a derivátů	39			
L.	Náklady z přecenění cenných papírů a derivátů	40			
M.	Změna stavu rezerv a oprav. položek ve finanční oblasti	41			

X.	Výnosové úroky	42	107	109	76
N.	Nákladové úroky	43	844	630	615
XI.	Ostatní finanční výnosy	44	634	473	468
O.	Ostatní finanční náklady	45	39	38	74
XII.	Převod finančních výnosů	46			
P.	Převod finančních nákladů	47			
*	Finanční výsledek hospodaření /ř.31-32+33+37-38+39-40-41+42-43+44-45-(-46)+ (-47)/	48	-142	-86	-145
Q.	Daň z příjmů za běžnou činnost (ř.50+51)	49	290	-33	634
1.	-splatná	50			
2.	-odložená	51	290	-33	634
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost (ř.30+48-49)	52	187	2550	2012
XIII.	Mimořádné výnosy	53	34	80	
R.	Mimořádné náklady	54	12		
S.	Daň z příjmů z mimořádné činnosti (ř.56+57)	55			
1.	-splatná	56			
2.	-odložená	57			
*	Mimořádný výsledek hospodaření (ř.53-54-55)	58	22	80	
T.	Převod podílu na výsledku hospodaření společníkům	59			
***	Výsledek hospodaření za účet. období(+/-) (ř.52+58-59)	60	209	2630	2012
****	Výsledek hospod. před zdaněním(+/-) (ř.30+48+53-54)	61	499	2597	2646

Příloha 5

Váhy ukazatelů pro index IN95

Název odvětví	V1	V2	V3	V4	V5	V6
Zemědělství	0,24	0,11	21,35	0,76	0,1	14,57
Ekonomika ČR	0,22	0,11	8,33	0,52	0,1	16,8